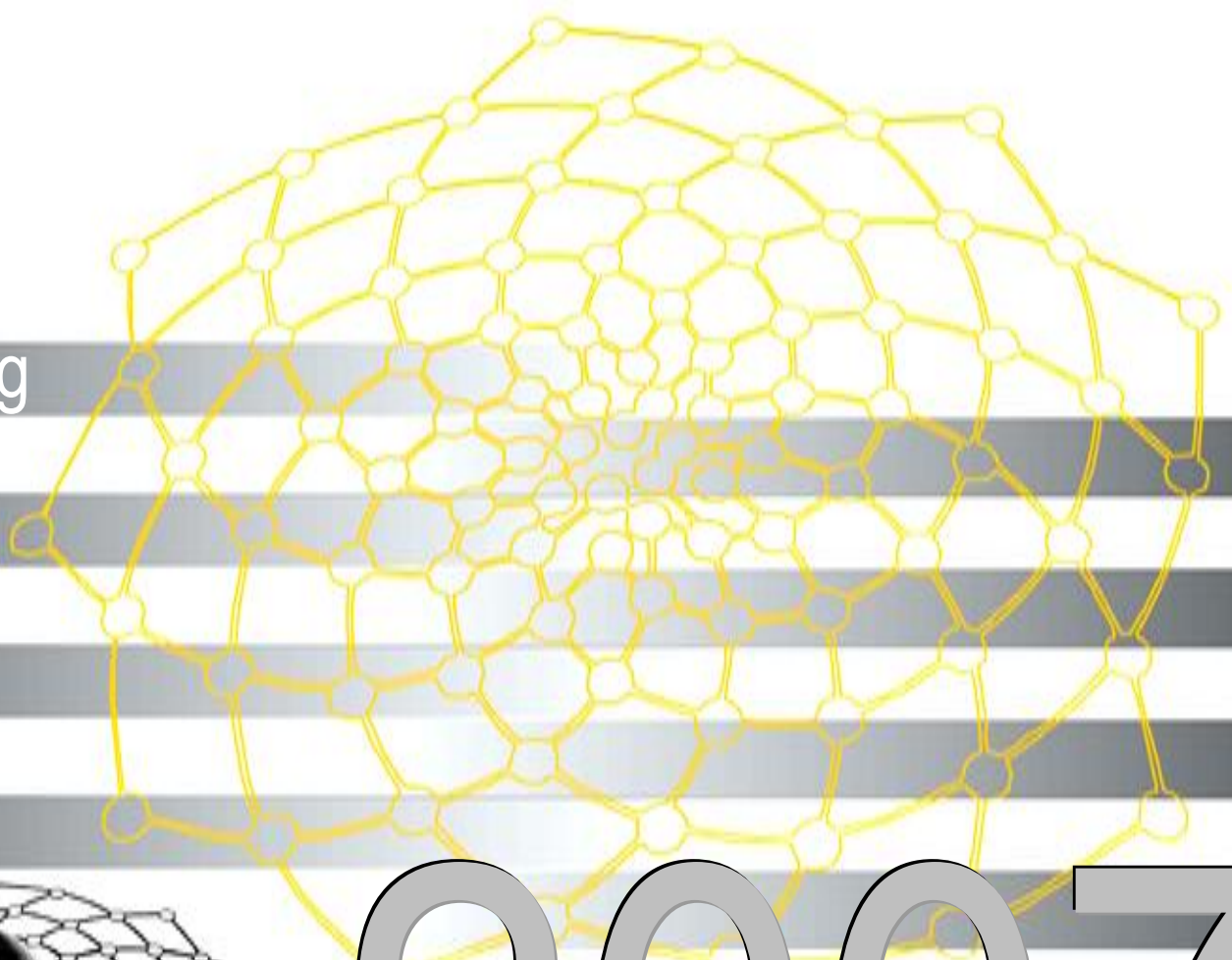
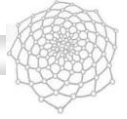

verslag

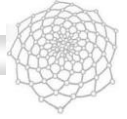
2007

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1 Inleiding	6
2 Personele aangelegenheden	7
2.1 De wettelijke grondslag voor het functioneren van de Kamer	7
2.2 Samenstelling college	7
2.2.1 Rechtspositie secretaris	7
2.2.2 Geldelijke voorziening leden	8
2.3 Personeel en organisatie	8
2.4 Project Institutionele versterking Rekenkamerapparatuur van Suriname.....	9
2.5 Opleiding en training	10
2.6 Vaktechniek.....	10
2.7 Internationale samenwerking	11
2.7.1 CAROSAI.....	11
2.7.2 INTOSAI.....	11
2.7.3 Training bij Algemene Rekenkamer van Aruba en bijstand van de ARNA.....	12
2.8 Seminars	12
3 De toekomstige structuur	13
3.1 Algemeen	13
3.2 Organisatiestructuur en formatiebesluit	13
3.3 Functies en functie vervulling	14
3.4 Categorisering van werkzaamheden	14
3.5 Onderzoeksinstrument.....	15
3.6 Projectteams.....	15
3.7 Organisatiestructuur van de Rekenkamer.....	16
3.8 Voorwaarden voor een adequate bezoldigingsstructuur	17
4 De financiële administratie van de staat	19
4.1 Algemeen	19
4.2 Congres Overheidsadministratie onder controle	19
4.3 De problematiek betreffende begrotingsrekeningen.....	20
4.4 Rapportageplicht aan de Rekenkamer	21
4.5 Parastatalen	22
4.6 Staatsbegroting 2007.....	23
5 Rechtmatigheidsaudit	24
5.1 Algemeen	24
5.2 Handboek inzake rechtmatigheidsaudit.....	24
5.3 Geïmplementeerde auditprogramma's	25
5.4 Auditrapportage	26
6 Doelmatigheid en doeltreffendheid	56

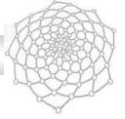
6.1	Handboek doelmatigheidsaudit.....	56
6.2	Indicatoren voor het onderzoek	56
	☐ Geregistreeerde verplichtingen	57
	☐ De omvang van het ambtelijk apparaat	57
	☐ Overwerkvergoeding.....	59
7	Subsidies.....	64
7.1	Wettelijke grondslag.....	64
7.2	Rekenplichtigheid: tijdige opstelling jaarrekeningen	64
7.3	Subsidieverlening onder voorwaarde	64
7.4	Administratief-organisatorische bijstand	64
7.5	Algemene wet voor subsidieverlening aan instellingen	64
	Trefwoordenlijst	117

Tabellen:

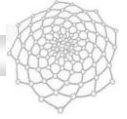
1	Personeelsbezetting 2007 en 2006	8
2	Deelname medewerkers Rekenkamer van Suriname aan bachelor/master onderwijs in 2007	10
3	De ontwikkeling van het begrotingstekort (x SRD 1 miljoen)	23
4	Resultaten onderzoek Aanstellingen 2007	27
5	Resultaten onderzoek Arbeidsovereenkomsten 2007	28
6	Resultaten onderzoek Benoemingen 2007	29
7	Resultaten onderzoek Bevorderingen 2007	31
8	Resultaten onderzoek Overwerk 2007.....	33
9	Resultaten onderzoek Overplaatsing 2007	35
10	Resultaten onderzoek Ingestelde commissies 2007	36
11	Resultaten onderzoek Toe(s)lagen 2007	37
12	Resultaten onderzoek Vrijstelling van dienst wegens zwangerschap en bevalling 2007	38
13	Resultaten onderzoek Gratificatie 2007.....	39
14	Resultaten onderzoek Ontslag 2007	40
15	Resultaten onderzoek Overlijden 2007	41
16	Resultaten onderzoek Ouderdomspensioen 2007	42
17	Resultaten onderzoek Onderstanden 2007	43
18	Resultaten onderzoek Tuchtstraffen 2007	45
19	Resultaten onderzoek Aanwijzing standplaats 2007	46
20	Resultaten onderzoek Afwijking openbare aanbesteding 2007	47
21	Resultaten onderzoek Autorisaties 2007	48
22	Resultaten onderzoek Grondbeschikkingen 2007.....	50
23	Resultaten onderzoek Subsidies 2007	54
24	Overzicht van subsidieverlening van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkhuisvesting aan overheids- en particuliere instellingen.....	55
25	Overwerkvergoeding per ministerie (x 1 SRD).....	59
26	Teruggaaf belasting op publieke gemakkelijkheden (2001 – 2006) (x SRD 1000).....	60

Bijlagen:

1	Auditprogramma <i>Casinobelasting</i>	66
2	Auditprogramma <i>Staatsschuld</i>	73
3	Auditprogramma <i>Subsidies</i>	78
4	Auditprogramma <i>Parastatalen</i>	85
5	Auditprogramma <i>Dienstreizen</i>	90
6	Auditprogramma <i>Grondbeschikkingen</i>	95
7	Overzicht jaarrekeningen rekenplichtigen.....	109

8	Subsidie 2007 per ministerie en organisatie	112
9	Geraamde uitgaven per ministerie: staatsbegroting 2007 vs 2006 (x SRD 1000).....	114
10	Onderhandse gunningen in 2007	115
11	Aan ambtenaren uitbetaalde salarissen over het jaar 2007	116

Voorwoord

Onbetwistbaar is dat geplande en/of uitgevoerde acties van organisaties elkaars functioneren hebben beïnvloed en dat ook zullen blijven doen. Dit houdt in dat het management van een organisatie zich degelijk rekenschap moet geven van hetgeen zich in haar externe maatschappelijke omgeving afspeelt en moet reageren op veranderingen die zich daarin voordoen.

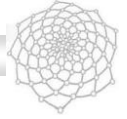
In dit kader heeft de Rekenkamer (verder de Kamer) als doelrealiserend samenwerkingsverband het project *Institutionele versterking Rekenkamerapparaat van Suriname* geïnitieerd en voor een groot deel geïmplementeerd. Enkele werkzaamheden die aan het einde van de verslagperiode nog in uitvoering waren, konden niet worden afgerond wegens de beëindiging van het Startfonds, het fonds waaruit de projectactiviteiten gefinancierd werden.

Het doel van de institutionele versterking is om zowel nationaal als internationaal gemeten meer inhoud en allure te geven aan de invulling van de taak van de Kamer. Zo zal de toerusting met auditprogramma's inzake rechtmatigheidonderzoek leiden tot het standaardiseren van dit onderzoek en daardoor de totale reguliere onderzoekswerkzaamheden van de Kamer kwalitatief verbeteren. Het standaardiseren zal naast een nieuwe werkwijze ook een grotere transparantie opleveren en ook tijd en ruimte maken voor een zowel kwantitatief als kwalitatief grotere ondersteuning van het besluitvormingsproces van De Nationale Assemblée (verder DNA) qua wetgeving en controle.

Het voorgaande houdt impliciet in dat het onderhavige verslag voor een groot deel in het teken staat van de institutionele versterking van de Kamer in verschillende facetten, waarbij duidelijk moet zijn dat het gaat om een verbeteringsproces dat is ingezet en systematisch naar een volle wasdom zal groeien. Op weg naar de volle wasdom zal het van eminent belang zijn om besluiten te nemen ten aanzien van personele aangelegenheden waaronder de versterking van de Kamer met een ondervoorzitter en de verlenging van de zittingstermijn van de hoogste leiding van de Kamer, opdat de begeleiding van de organisatorische veranderingen voorshands in handen wordt gelaten van de initiatiefnemers van de veranderingen.

Paramaribo, 27 maart 2008
De Rekenkamer van Suriname

Drs. U.E. Aron
Voorzitter

Inleiding

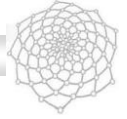
Het Rekenkamerverslag 2007 markeert een overgangsfase van de traditionele methode van onderzoek naar één gebaseerd op voornamelijk auditprogrammering. Ingaande december van het verslagjaar werkt de Kamer met een handboek van auditprogramma's, welke programma's tot doel hebben de rechtmatigheid van het financieel beheer van de overheid te toetsen aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving.

Alle auditprogramma's omvatten een beschrijving van de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving, de te raadplegen documentatie, de auditvragen en een rapportage van de onderzoeksbevindingen. Hiermede wordt de eenheid in het handelen van de onderzoekers bevorderd evenals een standaardisatie in de aanpak van elk soort onderzoek. Belangrijk bij deze methode is dat alle auditvragen beantwoord moeten worden, terwijl in de rapportage van de bevindingen ruimte bestaat voor individuele casu quo bijzondere op- en aanmerkingen van de onderzoeker.

Aangezien bijna 80% van de overheidskosten betrekking heeft op personele kosten is het accent bij de introductie van de auditprogramma's gelegd op rechtmatigheidsonderzoek van deze kosten. De verdere uitwerking en implementatie van auditprogramma's zal systematisch gerealiseerd worden, waarbij in eerste aanleg de programma's voor rechtmatigheidsonderzoek gecompliceerd zullen worden en in tweede aanleg de programma's voor doelmatigheidsonderzoek in gebruik zullen worden genomen.

De bij de toepassing van auditprogramma's reeds opgedane ervaringen hebben de Kamer overtuigd van een succesvolle introductie van nieuwe onderzoeksmethoden, welke ook door ministeries gehanteerd kunnen worden. Voorts maakt de toepassing van deze programma's tijd en ruimte vrij voor zowel hogere kwantitatieve als kwalitatieve prestaties van de Kamer.

In hoofdstuk 2 wordt informatie verstrekt omtrent enerzijds de reeds gerealiseerde institutionele versterking en anderzijds nog te realiseren versterking alsmede enkele belangrijke personele aangelegenheden, die aandacht en uitvoering behoeven. Hoofdstuk 3 verschaft in- en overzichten van aspecten van de gewenste organisatiestructuur van de Kamer en hoofdstuk 4 aspecten van de financiële administratie van de overheid. De rechtmatigheidsaudit en de verschillende geïmplementeerde auditprogramma's worden in hoofdstuk 5 behandeld terwijl in hoofdstuk 6 de doelmatigheidsaudit aan bod komt. Ten slotte wordt in hoofdstuk 7 de problematiek rond de subsidies in het kort gepresenteerd.

2 Personele aangelegenheden

2.1 De wettelijke grondslag voor het functioneren van de Kamer

Voor de toekomstvisie van de Kamer is de wettelijke grondslag voor haar functioneren richtinggevend. Deze grondslag bepaalt haar identiteit als onafhankelijk onderzoeksinstituut en haar missie om bij te dragen aan de integriteit, kwaliteit en legitimiteit van het overheidsbestuur.

Als Hoog College van Staat heeft de Kamer een onafhankelijke positie ten opzichte van de regering en DNA. De Kamer bepaalt op eigen gezag wat zij onderzoekt, op welke wijze zij dat doet en wat daarvan openbaar wordt gemaakt.

De wettelijke grondslag van de Kamer is te vinden in de Grondwet van 1987 (SB 1987 no. 116 artikel 149 tot en met 152) en (SB 1992 no. 38), de Rekenkamerwet van 1953 (GB 1953 no. 26), de Comptabiliteitswet van 1952 (GB 1952 no. 111) en het Comptabiliteitsbesluit (GB 1953 no. 100), haar wijzigingen meegerekend.

De Grondwet behandelt de taken van de Kamer in het hoofdstuk *Toezicht op de besteding van de staatsfinanciën*. Artikel 149 formuleert de grondwettelijke taken als volgt: "Bij wet wordt ingesteld een orgaan dat tot taak heeft toezicht uit te oefenen op de besteding van de staatsgelden, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin. Het toezicht en de controle worden uitgeoefend zowel op de rechtmatigheid als de doelmatigheid van de besteding en het beheer van de staatsfinanciën."

Ingevolge de Rekenkamerwet is de wettelijke taak van de Kamer als volgt:

- toezicht op de besteding der geldmiddelen overeenkomstig de begroting;
- goedkeuring der rekening van ontvangsten en uitgaven;
- controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin.

In de verslagen over 2005 en 2006 is aandacht gevraagd voor onder meer:

- het aanpassen van de Rekenkamerwet aan de huidige en in de toekomst te verwachten eisen;
- het toekennen van meer zelfstandigheid aan de Kamer met betrekking tot het voeren van een eigen personeelsbeleid.

Mede in verband hiermede is in 2006 een voorontwerp van de wet voorbereid en aan de minister van Justitie en Politie ter bestudering voorgelegd. Gaarne treedt de Kamer zo spoedig mogelijk in overleg met de leiding van DNA ter bespreking van deze aangelegenheid.

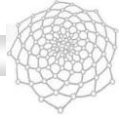
2.2 Samenstelling college

Ook in 2007 heeft DNA niet kunnen voorzien in de invulling van de vacature van enerzijds een lid en anderzijds een plaatsvervangend lid; reden waarom het college nog steeds niet conform de wet is samengesteld. Deze onvolledige samenstelling bestaat intussen al langer dan negen jaren. Het is derhalve meer dan nodig aan te dringen op een invulling van de hier bedoelde vacatures op een zo kort mogelijke termijn.

In het kader van de institutionele versterking van de Kamer, met inbegrip van haar auditperformance, is het van belang de zittingstermijn van de hoogste leiding van de Kamer te continueren, opdat de begeleiding van de organisatorische veranderingen in handen wordt gelaten van de initiatiefnemers van het reeds ingezette ontwikkelingsproces. Ter voortzetting van de voornoemde gunstige ontwikkelingen kan ter completering van de samenstelling van de Kamer gebruik worden gemaakt van de grondwettelijke mogelijkheid om thans een ondervoorzitter aan de Kamer toe te voegen.

2.2.1 Rechtspositie secretaris

Ingevolge artikel 12 van de Rekenkamerwet moet het salaris van haar secretaris bij wet wor-

den geregeld. Reeds jaren wordt niet aan die vereiste voldaan. De wijze waarop het salaris van deze functionaris in de praktijk tot stand komt, is - indien getoetst aan de Rekenkamer- en de Personeelswet (verder PW) - onrechtmatig. De Kamer is van mening dat deze absurditeit niet langer in stand mag worden gehouden en vraagt dan ook bijzondere aandacht daarvoor.

Deze gang van zaken is volstrekt ongerijmd mede gelet op de zwaarwichtige eisen die gesteld worden aan de benoeming van de secretaris en de beperkingen die het ambt voor een pluriforme ambtelijke inzetbaarheid met zich meebrengt. Aan diens benoeming moet een voordracht van DNA voorafgaan. De ratio om diens salaris bij wet vast te stellen is om deze hoge functionaris een geldelijke waardering te kunnen geven die zou passen bij de (internationale) status welke aan deze positie is verbonden: gelijke monniken, gelijke kappen. Benoeming van de secretaris van de Kamer is complexer dan die van hoge ambtenaren, desondanks wordt aan deze functionaris vergelijkenderwijs een lagere bezoldiging toegekend.

2.2.2 Geldelijke voorziening leden

De Kamer moet helaas vaststellen dat ter zake de geldelijke voorzieningen van haar leden de status quo is voortgezet. De aanpassing van de bezoldigingen van haar leden aan prijsstijging is ingegaan per 1 januari 2003 en niet per 1 januari 2002 zoals bij de landsdienaren, leden van DNA en andere staatsorganen. Bovendien moet de aanpassing verder worden bijgesteld naar de huidige situatie, zoals overigens voor de andere staatsfunctionarissen zal zijn voorzien.

2.3 Personeel en organisatie

De huidige bezetting van de afdelingen is weergegeven in de volgende tabel.

Tabel 1: Personeelsbezetting 2007 en 2006

Personeelsbezetting			
Afdeling	Functie	31-12-07	31-12-06
	Secretaris	0	0
	Adjunct-secretaris	1	1
Secretariaat	Hoofd Secretariaat	1	1
	Adjunct-hoofd Secretariaat	1	1
	Secretaresse	2	2
Financiële afdeling	Hoofd Begroting en Financiële Zaken	1	1
	Administratieve medewerkers	2	2
Personeelszaken	Hoofd Personeelszaken	1	1
Auditingstaf	Onderzoeksambtenaren	8	5
	Wetenschappelijk coördinator	1	1
	Bureau Chef	1	1
	Juridische medewerkers	2	1
Receptie	Telefoniste	1	1
	Bode	1	1
	Schoonmaaksters	4	4
Totaal		27	23

Bron: Rekenkamer van Suriname

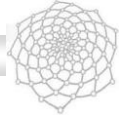
De totale personele bezetting heeft zich van 2004 tot 2007 ontwikkeld van 24 in 2004 naar 26 in 2005 naar 23 in 2006 en 27 in 2007. In 2007 zijn 4 personen ingestroomd namelijk 3 onderzoeksambtenaren en 1 juridische medewerker.

Het personeel kent voorts de volgende kenmerken:

- 78% is vrouw en 22% man;
- de gemiddelde leeftijd is 36 jaar;
- 89% heeft een vast dienstverband, 7% is op arbeidsovereenkomst in dienst genomen en 4% is op tijdelijke basis benoemd.

Voor wat het opleidingsniveau betreft wordt verwezen naar paragraaf 2.5 (tabel 2).

2.4 Project *Institutionele versterking Rekenkamerapparatuur van Suriname*

Anno 2001 plaatste de regering op de beleidsagenda dat instituten zoals de Kamer structureel versterkt moeten worden met gekwalificeerd personeel. Hiertoe is in 2005 door de regering het project *Institutionele versterking Rekenkamerapparaat van Suriname* goedgekeurd. Dit project kon worden gefinancierd met middelen uit de Nederlandse hulpallocatie tot een bedrag van € 970.515 dat ter beschikking is gesteld in het kader van het zogenoemde Startfonds.

Vanaf 1 januari 2008 kan geen gebruik meer worden gemaakt van voornoemd Startfonds. Investing in onze auditperformance zal echter de komende jaren noodzakelijk blijven. Gezien de door haar uitgevoerde sectorstudies, gepresenteerd aan de minister van Planning en Ontwikkelingssamenwerking, zou de Kamer in aanmerking kunnen komen voor een bijdrage uit de ruim 3,5 miljoen euro die in het Sectorfonds is gereserveerd voor de sector Financiën in het algemeen en in concreto de Rekenkamer, de Centrale Landsaccountantsdienst (verder CLAD) en het Ministerie van Financiën in het bijzonder.

De vruchten van het ingezette veranderingsproces zullen naar verwachting al op korte termijn een positieve invloed hebben op het hele openbaar bestuur in ons land. De Kamer wil daarom aan het bevoegd gezag vragen haar verzoek tot de *continuering* van de projectactiviteiten met financiering uit het Sectorfonds te ondersteunen.

Met het project wordt beoogd te geraken tot een versterkte en gezaghebbende Rekenkamer. Na voltooiing van het project zal de controlerende en corrigerende functie van DNA op het regeringsbeleid met betrekking tot de staatsfinanciën en staatsmiddelen effectiever moeten worden uitgevoerd.

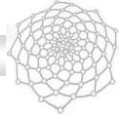
Het deel van het project dat per 31 december 2007 werd beëindigd, heeft op een aantal manieren voor versterking van de capaciteit van onze organisatie gezorgd. Mede door het inhuren van technische assistentie is een versterking van de capaciteit bereikt onder meer door de introductie van auditprogramma's. Het is te verwachten dat het verbeteren van de infrastructuur en het verschaffen van training en scholing zullen bijdragen tot een duurzame capaciteitsverbetering.

De technische assistentie betrof het inhuren van externe state of the art-deskundigheid, nationaal en internationaal, voor het verrichten van diensten casu quo het begeleiden van processen binnen hun vakgebied. In de verslagperiode hebben in dat kader onder andere de volgende disciplines bijgedragen aan de kwaliteitsverbetering van de Kamer: archivering, digitalisering en automatisering, accountancy, bedrijfskunde en rechten, administratieve en overheidsorganisatie.

De verbeterde infrastructuur vergroot de capaciteit, doordat geschikte huisvesting en een goede kantooromgeving bijdragen aan de productiviteit van ieder team. Ook is in adequate technische hulpmiddelen voor het rekenkamerwerk, zoals computers en scanners, voorzien. Aan het eind van de verslagperiode waren de verbouwingsactiviteiten gereed. De Kamer kon aan het einde van de verslagperiode in het gerenoveerde onderkomen gehuisvest worden.

Dat up-to-date opgeleid casu quo getraind personeel zowel kwantitatief als kwalitatief betere prestaties kan leveren, is onbetwistbaar. In het kader van de institutionele versterking is dan ook nagegaan welke trainingen kunnen bijdragen tot versterking van de capaciteiten van het personeel. In overleg met de Algemene Rekenkamer van Nederlandse Antillen (verder ARNA), die na een quick scan in 2006 een advies uitbracht, is voorshands vastgesteld dat het gaat om:

- kennis van de overheid en de overheidsadministratie;
- accountantscontrole;
- bestuurlijke informatievoorziening;
- interviewtechnieken;
- effectief rapporteren.

2.5 Opleiding en training

Het deel van het personeel van de Kamer bestaande uit auditors, secretariële en financieel administratieve functionarissen, is goed opgeleid. De auditors zijn personen die op juridisch, economisch of managementgebied zijn opgeleid op minimaal hbo-niveau. Zes van de vijftien auditors hebben na hun academische studie een opleiding master in business administration of master in public administration bij het FHR Lim A Po Instituut gedaan of zijn nog in opleiding. Aan de medewerkers wordt voorgehouden dat personen die niet door studeren geen toekomst hebben bij de Kamer.

Opleiding en training hebben tot doel dat de auditors hun vaardigheid vergroten om doel- en taakstelling, waar de Kamer en alle auditors voor staan, te optimaliseren. Het beleid van opleiding en training binnen de Kamer steunt op het uitgangspunt dat weliswaar een zekere startkwalificatie noodzakelijk is, maar dat deze beginkwalificatie de auditors nog niet voldoende zal hebben toegerust om hun in staat te stellen de aan hen toegewezen taken naar behoren te kunnen vervullen.

De startkwalificaties zijn - zoals het woord overigens al suggereert - niet voldoende. In het bijzonder voor auditors geldt dat zij zich zowel theoretisch als praktisch verder dienen te bekwamen. Daarmee komt in zicht het beleid tot het versterken van specifieke competenties. De Kamer voert een actief stimulerend beleid om medewerkers in staat te stellen zich zowel nationaal als internationaal verder te bekwamen. Dat kan geschieden in de vorm van meerjarig postacademisch onderwijs of door kortdurende specifieke trainingen.

Indien het voor de huidige functie of de beoogde loopbaan van een medewerker wenselijk is dat diens algemeen opleidingsniveau verhoogd wordt, stimuleert de Kamer dat de medewerker doorstudeert. In 2007 is aan de volgende opleidingen deelgenomen.

Tabel 2: Deelname medewerkers Rekenkamer van Suriname aan bachelor/master onderwijs in 2007

	Opleiding – instelling	Totaal
1	Hbo Bedrijfseconomie – InHolland	3
2	Hbo Management Economie en Recht – InHolland	2
3	Hbo HRM – InHolland	2
4	Hbo Accountancy – InHolland	2
5	Master Public Administration - FHR/ISS	3
6	Master Business Administration - FHR/ISS	3
	Totaal	15

Bron: Rekenkamer van Suriname

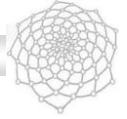
De secretariële en financiële medewerkers zijn opgeleid op hbo- en mbo-niveau.

2.6 Vaktechniek

De werkzaamheden die de Kamer uitvoert, vereisen een hoge mate van deskundigheid op verscheidene terreinen, die continu actueel moet worden gehouden. Kennisgebieden die de Kamer moet onderhouden, betreffen onderzoeksmethodiek, auditing, administratieve systemen, organisatiekunde, bestuurskunde, verschillende rechtsgebieden - in het bijzonder ambtenarenrecht, maar daarnaast ook staats-, bestuurs- en belastingrecht - en comptabele systemen, waaronder overheidscomptabiliteit.

In een streven tot het opzetten van een eigen opleiding voor auditors is in het verslagjaar gestart met twee modules inzake controleleer en externe verslaggeving, die zijn verzorgd door het Instituut voor Bedrijfswetenschappen. Naast opleiding en training zijn daarvoor ook andere vormen van kennismanagement onmisbaar, zoals participatie in netwerken, inhuren van deskundigheid, intercollegiaal overleg, toegankelijk opslaan van best practices en vastlegging van kennis in standaarden en handboeken.

In een organisatie waarin verschillende professionals relatief autonoom werken, is het boven-

dien niet alleen noodzakelijk dat op enig relevant terrein ten minste één van hen deskundig is, maar daarenboven dat er een hoge mate van consistentie is in de aanpak van werkzaamheden. Teneinde deze te bereiken dient in de eerste plaats het hierboven genoemde vaktechnisch onderwijs voor rekenkamerauditors binnen de Kamer te worden voortgezet.

Vaktechnisch overleg blijkt, hoewel noodzakelijk, niet voldoende voor het waarborgen van onderlinge consistentie. Gebleken is namelijk dat er tussen auditors bij gelijksoortige controles toch verschillen in aanpak zijn blijven bestaan die niet te verklaren zijn uit de aard van het specifieke controleobject. Daarom is in het verslagjaar een uniforme aanpak van standaardcontrolewerkzaamheden doorgevoerd. Controle van beschikkingen - wat in het verslagjaar het overgrote deel van de controlewerkzaamheden omvatte - bestaat uit zulke te standaardiseren controlewerkzaamheden. Eind 2007 is door het ontwikkelen van auditprogramma's aan deze standaardisatie verder vormgegeven.

2.7 Internationale samenwerking

2.7.1 CAROSAI

De Kamer is lid van Carosai, de Caribbean Regional Organization of Supreme Audit Institutions. De rekenkamers van 22 landen in de regio zijn hiervan lid, onder wie ook die van Aruba en van de Nederlandse Antillen. Carosai maakt deel uit van Intosai, de International Organization of Supreme Audit Institutions.

2.7.2 INTOSAI

De Kamer heeft de waarnemend secretaris, mevrouw drs. N. Vredeberg MBA, afgevaardigd om deel te nemen aan de XIX INCOSAI 2007 te Mexico City, (Mexico) van 5 november – 11 november 2007. Het was na tien jaar dat de Kamer wederom heeft kunnen participeren aan een Internationaal congres van de INTOSAI, welk congres door 166 (leden) Rekenkamers over de gehele wereld werd bezocht.

Tijdens dit congres is ingegaan op twee hoofdthema's namelijk *Management, Accountability and Audit of Public Debt* en *Performance Assessment Systems, Based on General Accepted Key Indicators*. Over deze thema's zijn er inleidingen gehouden door diverse werkgroepen. Tijdens de discussies is onder meer naar voren gekomen dat enkele rekenkamers eerst in hun wetgeving de nodige aanvulling moeten doen plegen om deze audits te doen, terwijl andere die wel het mandaat en de bevoegdheid hebben om deze audits te doen, daartoe kennis en ervaring kunnen opdoen door training onder andere via de INTOSAI Development Initiative (IDI).

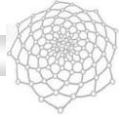
Ook is gesuggereerd dat de meer ervaren rekenkamers met name in Europa en de USA op deze onderzoeksgebieden de nodige assistentie verlenen aan de minder ontwikkelde en onervaren rekenkamers. Hierdoor zal het mogelijk zijn dergelijke audits wereldwijd op een gestandaardiseerde wijze toe te passen.

In de Generale Assemblee/vergadering zijn in totaal 19 nieuwe INTOSAI Guidelines (richtlijnen) goedgekeurd. Al deze richtlijnen moeten de rekenkamers ondersteunen om hun controlewerk in eigen land (audit) aan te scherpen casu quo te verbeteren.

Het volgende congres, en wel het XX INCOSAI Congress, wordt over drie jaar (2010) gehouden in Zuid-Afrika.

Performance assessments: kengetallen en ratio's en doelmatigheidsauditing

Door participatie aan het congres werd duidelijk dat op het gebied van doelmatigheidscontrole onze auditstaf vooralsnog weinig ervaring heeft. Met de implementering van het project *Institutionele versterking Rekenkamerapparaat van Suriname* heeft deze staf pas kennisgemaakt met controletechnieken inzake het doelmatigheidsonderzoek. Bij de discussies inzake Performance Assessments..., kwam aan de orde dat voor elk land National Key indicators berekend moeten worden, zijnde richtlijnen voor de realisatie van de beoogde doelstellingen. Als voorbeeld kunnen de welbekende UN-Millennium Development Goals (MDGs) genoemd

worden. De meeste landen hebben zich gecommitteerd deze vóór 2015 te realiseren. Voor elk van deze doelen zijn er streefcijfers casu quo kengetallen of ratio's vastgesteld. Via specifieke doelmatigheidsaudits zou getoetst kunnen worden of deze kengetallen gerealiseerd zullen worden en of er bijstelling van het beleid noodzakelijk is.

Permanente educatie

Zoals gezegd staat de Kamer nog voor grote uitdagingen op het gebied van zowel de rechtmatigheid- als de doelmatigheidscontrole. Om de interessante doch snelle ontwikkelingen op het gebied van controle in ruime zin bij te benen zal training van de auditors onder andere middels deelname aan zulke internationale congressen en seminars/workshops een beleidsprioriteit moeten blijven voor de komende vijf jaar.

2.7.3 Training bij Algemene Rekenkamer van Aruba en bijstand van de ARNA

In het kader van de vriendschappelijke betrekkingen tussen onze instelling en de Algemene Rekenkamer van Aruba (verder ARA) hebben enkele functionarissen een training *Rechtmatigheidscontrole: Bedrijfsvoering* kunnen volgen. Deze training is het vervolg op een eerdere training (mei 2007) inzake de rechtmatigheidscontrole. Hierbij is de nadruk gelegd op de controle vanuit het financieel management van de organisatie. Onze kennis casu quo begrip op het gebied van financial management control is door de training zeker vergroot. Ook is nieuwe ervaring opgedaan middels diverse casestudies, terwijl tevens kennisgenomen is van nieuwe typen controleonderzoek, namelijk de controle op integriteit van de organisatie, kort gezegd *Integriteitscontrole* en het *Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)* bij de medewerkers en de leiding van organisaties. Zowel de interne als externe auditors kunnen deze typen controleonderzoek gebruiken.

In het verslagjaar heeft de Kamer bijstand van de ARNA ontvangen.

- **Van 18 – 19 december 2007** heeft de Kamer een bezoek gehad van één registeraccountant van de ARNA voor het doen van verslag inzake bevindingen van de toepassing van auditprogramma's door de onderzoekers van onze instelling.

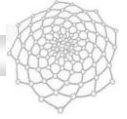
2.8 Seminars

In het verslagjaar zijn door de Kamer de volgende seminars georganiseerd.

- Resultaatgericht bestuur en verantwoording in een gedecentraliseerd bestel en doeltreffendheidsaudit. Dit seminar werd geopend door de vice-president, die er duidelijk zin in had en een causerie hield van ruim 45 minuten over de Rekenkamer in haar historische ontwikkeling binnen de parlementaire democratie en haar perceptie over een organisatie in ontwikkeling, die ook de doeltreffendheidstoetsing in haar auditperformance wil inlassen. Een nogal gedurfde stap, waarvan de legaliteit nader moet worden ontwikkeld.

Voor het seminar waren alle districtscommissarissen uitgenodigd om kennis te nemen van de bijzondere belangstelling van de Kamer voor een succesvolle implementering van territoriale decentralisatie in ons land. In dit kader wordt met steun van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG International) gewerkt aan capaciteitsversterking van raadsleden, ambtenaren en districtsbestuurders. Dat op dit vlak vorderingen worden gemaakt, is verheugend.

- De relatie tussen de Rekenkamer van Suriname en De Nationale Assemblee was een belangrijk thema tijdens het seminar van 25 juli 2007. Andere thema's van dit seminar zijn geweest de voortgang van de institutionele versterking van de Kamer en een inleiding over good governance verzorgd door mr. drs. H. Schillevoort RA, die de Kamer als consultant heeft bijgestaan. De openingstoespraak werd gehouden door de voorzitter van DNA, de heer S. Somohardjo. Aanwezig waren ook 15 andere leden van DNA te weten: de heren L. Abauna, J. Adjodhia, C. Alendy, R. Brunswijk, O. Cairo, G. Castelen, A. Kallan, K. Moenne, R. Randjietsingh, O. Rodgers en J. Wijdenbosch en de dames S. Angoelal, K. Lee en R. Wijdenbosch.
- Congres *Overheidsadministratie onder controle* waaromtrent in paragraaf 4.2 wordt gerapporteerd.

3 De toekomstige structuur

3.1 Algemeen

Een van de doelen van het project *Institutionele versterking Rekenkamerapparaat van Suriname* is om te geraken tot een kwalitatief versterkte onderzoeksinstelling die auditors in dienst heeft met voldoende vaardigheden om het rekenkamerwerk op een internationaal aanvaardbaar niveau te verrichten.

De Kamer is een hoog college van staat. Daarom dient haar onafhankelijke positie ten opzichte van de departementen van algemeen bestuur zoveel mogelijk gewaarborgd te zijn, waarvan artikel 13 van de Rekenkamerwet moge getuigen. Immers, de ambtenaren van de Kamer worden ingevolge dit artikel op haar voorstel door de President benoemd, bevorderd, geschorst en ontslagen. In dit artikel waarborgen twee kwalificaties de voornoemde onafhankelijkheid, te weten:

1. de Kamer heeft een eigen ambtelijk apparaat (ambtenaren van de Kamer);
2. voor benoeming, bevordering, schorsing en ontslag is de Kamer gerechtigd voorstellen te doen aan de President.

Deze bevoegdheden bieden aan de Kamer een goede positionering, van waaruit haar onafhankelijkheid, voor het voeren van een eigen personeelsbeleid, kan worden gewaarborgd. Maar de bestuurspraktijk laat helaas zien dat de Kamer geen zelfstandig personeelsbeleid kan voeren. Immers, van de Kamer wordt verwacht en geëist dat zij haar voorstellen inzake benoeming, bevordering, schorsing en ontslag aan de minister van Binnenlandse zaken voorlegt. Veelal willen leidinggevende ambtenaren van het ministerie personele voordrachten anno 2007 blijven onderbouwen op basis van verouderde en achterhaalde beschrijvingen van functies en taken van 1992. Men verliest daarbij uit het oog dat rekenkamerorganisaties in ontwikkeling zijn en op grond van steeds veranderende percepties, die zich zowel nationaal als internationaal aan hun opdringen, hun taken en functies moeten aanpassen.

Onze rekenkamer maakt deel uit van de staatsorganisatie. Dit houdt in dat zij voor personele, financiële en materiële voorzieningen afhankelijk is van de nationale volksvertegenwoordiging en de regering. Van deze staatsorganen mag evenwel worden verwacht dat zij de Kamer in de gelegenheid stellen haar onderzoekswerkzaamheden gestaag te verbeteren middels de beschikbaarstelling van de benodigde financiële middelen.

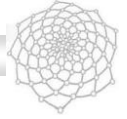
Bij het ontwerpen van de nieuwe organisatiestructuur van de Kamer moet rekening worden gehouden met doeltreffendheid, doelmatigheid en productiviteit, maar evenzeer met verscheidene omgevingsvariabelen zoals politieke, juridische, sociale, economische en niet in het minst de internationale omgeving.

Evenals elke organisatie zal ook de Kamer zich in bepaalde opzichten moeten aanpassen aan deze relevante omgevingsvariabelen. Naast de voornoemde randvoorwaarden zijn er nog enkele technische condities die voor het functioneren van een structuur relevant zijn zoals de kostenvoorwaarde, de bestuursvoorwaarde, de sociale voorwaarde, de voorwaarde van flexibiliteit en de voorwaarde van operationaliteit.

3.2 Organisatiestructuur en formatiebesluit

In het verslagjaar is een rapport samengesteld voor vaststelling van een nieuwe toekomstgerichte organisatiestructuur, die rekening houdt met functionele aspecten die zich thans voltrekken en in de toekomst nodig zullen zijn.

Wij stellen vast dat onze instelling ingevolge de wet over een eigen ambtelijk apparaat beschikt, maar dat een nadere wettelijke voorziening noodzakelijk is waarin de formatie en de arbeidsvoorwaarden van het personeel zijn neergelegd, hetgeen naar onze mening bij staatsbesluit zou kunnen plaatsvinden. Als een goed voorbeeld moge de Kamer in dit verband verwijzen naar het Politie Handvest.

In dit kader zal de Kamer in het dienstjaar 2008 een voorstel aan de regering aanbieden om te geraken tot een nieuwe organisatiestructuur en een bezoldigungsstructuur annex bezoldigungsbedragen. Het is immers niet gebleken dat omtrent haar functie als onderzoeksapparaat inhoudelijke beschouwingen zijn gewijd in het rapport *Actualisering beloningsstructuur Overheid* (uitgebracht door Tjong A Hung Consulting NV).

Mede gelet op het vorenstaande worden afzonderlijk de taakstelling en een nieuwe bezoldigungsstructuur voor het onderzoeksapparaat gerechtvaardigd geacht.

3.3 Functies en functievervulling

Bij het ontwerpen van de nieuwe organisatiestructuur moet ook worden gelet op een goed gestructureerde ordening van de functies binnen het onderzoeksapparaat en wel op een zodanige wijze dat de posities die in het rekenkameronderzoek worden onderscheiden een geïntegreerd en samenhangend stelsel vormen. Uitgangspunt bij de selectie en werving van functionarissen is dat deze, gelet op de eisen die aan een adequate functievervulling worden gesteld, geschikt en bekwaam zijn.

Het gaat dus bij het beschrijven en analyseren van functies primair om de eisen die onze instelling, mede gelet op de context waarbinnen de rekenkamers internationaal geplaatst moeten worden, aan haar functionarissen moet stellen. De functie-eisen daterend uit 1954, toen de Rekenkamer werd ingesteld, voldoen in 2008 bij lange na niet meer, gezien de voortschreden internationalisering van de bestuursvoering in nagenoeg alle ontwikkelingslanden.

Op dit proces van periodieke bijstelling van functies heeft onze organisatie de laatste jaren weten in te spelen door de uitvoering van het meergenoemd project voor haar institutionele versterking, waardoor haar auditperformance, met voorafgaande jaren vergeleken, aanzienlijk is verbeterd.

De missie van onze instelling is om het rekenkameronderzoek ieder jaar stappen vooruit te brengen, daarbij inspeland op hetgeen door de sociale ecologie, zowel in eigen land als daarbuiten, van het rekenkameronderzoek wordt vereist.

Voor wat de voortschrijdende nationale ontwikkelingen betreft kan in deze worden gewezen op nieuwe fenomenen zoals:

- de introductie van de meerjarenbegroting;
- de focus op misbruik van overheidsinstellingen van onderscheidene aard, inclusief *money laundering*;
- aandacht voor het vraagstuk van armoedebestrijding onder andere door middel van de sectorale benadering binnen de ontwikkelingssamenwerking;
- decentralisatie en hervorming van de publieke sector.

Adequaat inspelen op de voornoemde omgevingsvariabelen is van wezenlijk belang voor het rekenkameronderzoek, vermits het uitblijven daarvan als gevolg zal hebben dat onze instelling haar doelen niet meer in voldoende mate kan realiseren.

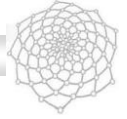
De voornoemde ontwikkelingen, vooral die op het gebied van de administratief bestuurlijke veranderingen, de introductie van meerjarenbegrotingen en territoriale decentralisatie, hebben geleid tot het leggen van een zwaarder accent bij onderzoekers, die intussen naar het internationaal gebruik auditors worden genoemd.

Deze auditors moeten, evenals hun collegae in het buitenland, in staat zijn beleids- en beheersingsprocessen te analyseren en evalueren, teneinde klaarheid te verkrijgen in de mate waarin gestelde doelstellingen in enigerlei vorm worden bereikt met de middelen, procedures, instrumenten en mechanismen, die zijn aangewezen voor hun realisatie.

3.4 Categorisering van werkzaamheden

De tijdens de implementatie van het project institutionele versterking van onze instelling verkregen inzichten hebben geleid tot de volgende categorisering van werkzaamheden:

1. de uitvoering van de traditionele audits achteraf;

2. de uitvoering van pre-audits toegespitst op programma's en projecten;
3. de uitvoering van zwaarwichtige audits die bijzondere aandacht vragen, indien het vermoeden bestaat van grootscheepse fraude, witwassen en overtreding van wetten;
4. het onderhouden van internationale en regionale relaties met rekenkamers gepaard gaande met kennis op het gebied van ICT;
5. de invoering van accountantscontrole op met name overheidsbedrijven.

Deze categorisering van werkzaamheden leidt tot de volgende functionele vereisten:

- kennis en ervaring op het gebied van bestuur en beleid, met name specifieke kennis over de inrichting en het functioneren van onze staatsinstellingen en over de rol van politieke actoren bij de beleidsvorming, over het meerjarenbeleid en de meerjarenbegroting (verder MOP), over de functie van de Centrale Bank van ons land en haar relatie tot commerciële banken;
- kennis op het gebied van planning en planningstechnieken, projectmanagement, internationale projectfinanciering, de sectorale benadering in de ontwikkelingssamenwerking en ons beleid en beheer inzake donorfondsen.
- Kennis op het gebied van ITC en zijn toepassingen meer speciaal in het bancaire verkeer.

3.5 Onderzoeksinstrument

Het onderzoeksinstrument van de Kamer wordt gevormd door projectteams die multidisciplinair worden samengesteld door personen met de volgende kerndisciplines: economen in overheidsfinanciën, bedrijfseconomen, bestuursdeskundigen voor analyse van beleid- en publieke financiën (projectmanagement, planning en project netwerkanalyse), registeraccountant en ICT-specialist.

De functionarissen binnen deze projectteams worden afhankelijk van opgedane kennis en anciënniteiten onderscheiden in: chief auditor tevens adjunct-secretaris, senior auditor en junior auditor. Binnen de Kamer wordt de apparaatzorg, omvattende secretariële zaken, personeelszaken, financiële begrotingszaken en logistiek en expeditie gecoördineerd door een adjunct-secretaris die indien mogelijk mede met auditwerkzaamheden is belast. De secretaris van de Rekenkamer coördineert het werk van de projectteams. De chief auditor rapporteert aan de secretaris, die vervolgens aan de voorzitter van het college rapporteert.

Omdat het te ver zou voeren om al de functies die binnen onze instelling worden onderscheiden te bespreken wordt hier volstaan met het bespreken van de werkzaamheden van de projectteams.

3.6 Projectteams

Er zijn vier typen projectteams die ondervolgend als volgt worden beschreven.

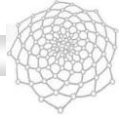
Ministeriële projectteam

Dit team heeft als taak: uitvoering geven aan het reguliere onderzoek terzake van de financiële inputs en outputs van het overheidsbeleid uitmondend in een begrotingsrekening, de toetsing van het financiële beheer aan de bepalingen van het Comptabiliteitsbesluit en de Comptabiliteitswet, de Belastingwet, de Personeelwet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (verder ABB), de diverse instructies van de minister van Financiën en de overige terzake relevante wettelijke regelingen.

Subject auditprojectteam

Dit team verricht pre-audits bij projecten en programma's met name in het kader van de sectorale benadering. Het betreft hier de planning, de procedures van werken, de human resource-aspecten en de begroting.

Het team verricht ook onderzoek tijdens de uitvoering van programma's en projecten, met name de communicatielijnen tussen de overheid en donoren, de wijze waarop overeenkom-

sten tussen partijen worden uitgevoerd, spanningsvelden en conflicten, de wijze waarop aannemers uitvoering geven aan overeenkomsten, zulks aan de hand van rapporten van directievoerders, openbare inschrijvingen, de relatie tussen de financierder enerzijds en projectdrager anderzijds, directievoerder en aannemer, de materiële inhoud van declaraties, voortgangscntrole en evaluatiemomenten.

Dit team is eveneens belast met het onderzoek naar de aard van onderwerpen die niet aan één ministerie gerelateerd zijn, zoals de status van interne controleurs bij de overheid enzovoorts.

Parastatale projectteams

Deze teams staan onder de directe leiding van de chieft auditor en doen onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid bij naamloze vennootschappen (door de overheid ingesteld), staatsbedrijven, overheidsstichtingen, rechtspersonen en sui generis, ongeacht het resultaat uit het onderzoek door een externe accountant.

De registeraccountant van de Kamer kan aan de hand van de voorlopige resultaten uit het onderzoek besluiten om ook andere aspecten van de bedrijfsvoering in het onderzoek te betrekken.

Bijzondere projectteam

Dit team is belast met het doen van onderzoek naar buitengewone, zeer in het oog springende, maar ook obscure verschijnselen die zich hoogstwaarschijnlijk in het cryptische van het openbare leven voltrekken. Het zijn meestal feiten die het aanzien en de positie van de staat nationaal en internationaal schade kunnen toebrengen en derhalve op de meest korte termijn tot klaarheid moeten worden gebracht.

Het zijn onderwerpen welke verband houden met money laundering, fraude, afpersing en handelingen van hoge politieke ambtsdragers die in strijd zijn met wettelijke bepalingen. Hoewel deze teams uiteindelijk rapporteren aan de secretaris van de Rekenkamer, vindt er bij de uitvoering van deze opdrachten voortdurend overleg plaats met de registeraccountant. Dit vanwege de specifieke kennis die bij dergelijke onderwerpen vereist kan zijn.

De diplomatie die bij het uitvoeren van dit type onderzoek vereist is, zal ertoe kunnen leiden dat frequent met de voorzitter van de Rekenkamer overleg zal moeten worden gepleegd, ten einde strategische concepties terzake te bepalen.

Samenstelling van projectteams

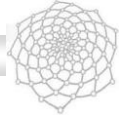
Projectteams hebben geen permanente samenstelling. De diverse disciplines waaruit een projectteam bestaat, kunnen na voltooiing van een project (een opdracht) over andere projectteams gedistribueerd worden. Zulks heeft de bedoeling om zo optimaal mogelijk van de deskundigheid gebruik te maken, maar ook om de deskundigheid te optimaliseren. De enige functionaris die min of meer permanent binnen een projectteam functioneert, is de chieft auditor die verantwoording moet kunnen afleggen over zaken die zich in het recente verleden hebben voltrokken. Voorts zal de chieft auditor eveneens als mentor dienen op te treden voor de nieuw aangetrokken medewerkers, hetgeen een relatief grote mate van ervaring op een bepaald aspect van het werk vereist.

3.7 Organisatiestructuur van de Rekenkamer

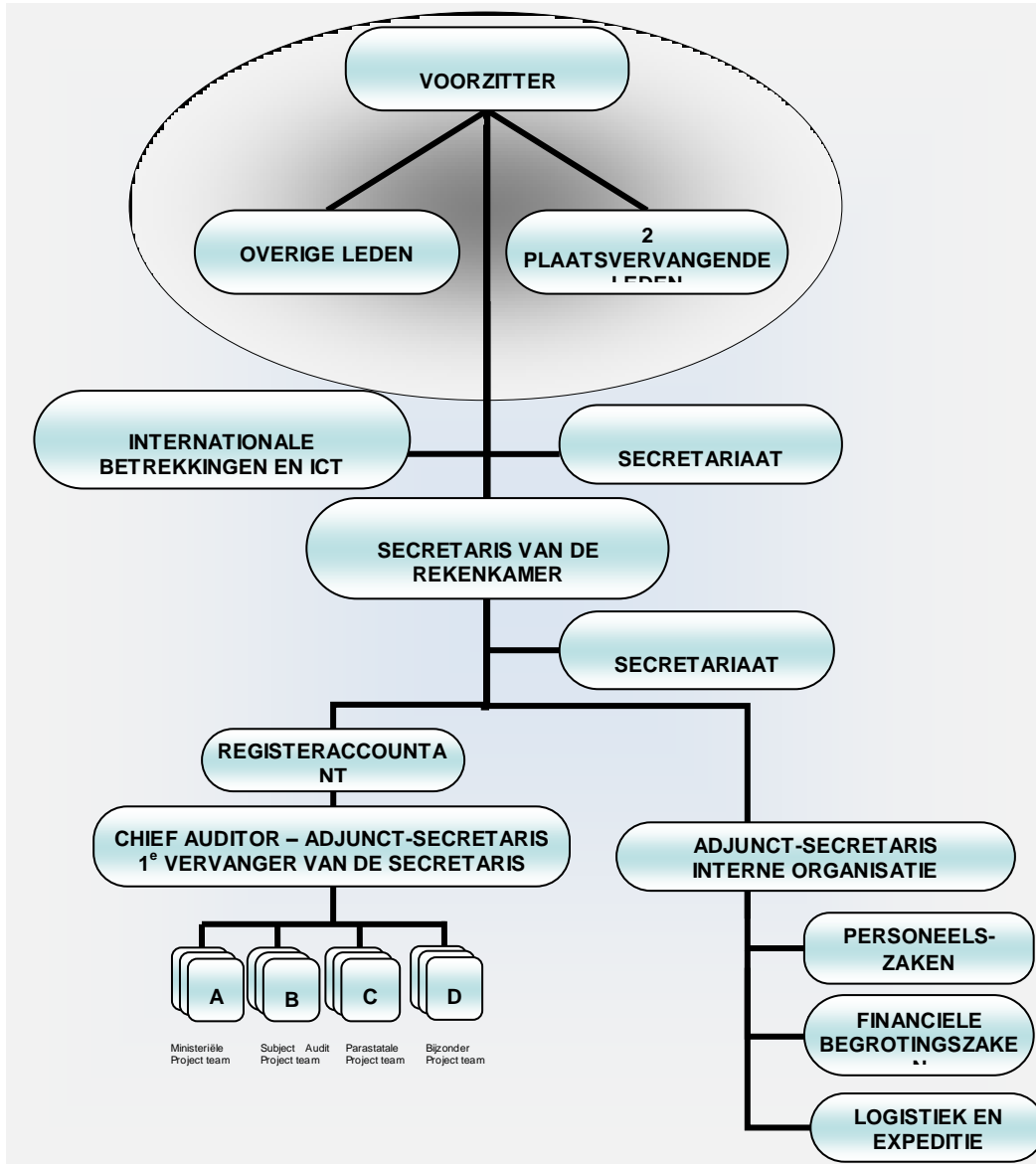
Bij de ontwikkeling van de organisatiestructuur van de Kamer zijn de volgende aspecten in beschouwing genomen:

- a. de doelstelling zoals eerder in dit document is geformuleerd;
- b. de taakstelling zoals geformuleerd in de grondwet van de Republiek Suriname en de Rekenkamerwet;
- c. het omgevingsveld (ecologie) van de Rekenkamer;
- d. de onderwerpen waarop het onderzoek van de auditors zich zal moeten richten;
- e. de managementaspecten zoals: flexibiliteit, eenheid van leiding, de kostenvoorwaarde, enzovoorts;
- f. de gezagslijnen tussen de organen.

Toekomstig organisatieschema van de Rekenkamer van Suriname

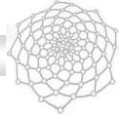
Daar een organisatieschema een visuele presentatie is, zal de dynamiek van de organisatiestructuur in een apart document gepresenteerd worden.

3.8 Voorwaarden voor een adequate bezoldigingsstructuur

De Kamer zal hier haar visie inzake de bezoldigingsstructuur van haar onderzoeksapparaat presenteren, waarbij het centrale uitgangspunt is dat onze instelling qua haar taakstelling alleen met andere rekenkamers kan worden vergeleken. Indien verlangd wordt dat onze instelling zal gaan functioneren op een kwalitatief niveau zoals internationaal verwachtbaar, dan moet hier een adequate bezoldiging aan worden verbonden.

Onze instelling moet een gewichtige staatstaak uitvoeren, namelijk het tot stand brengen van een financieel en comptabel beheer van de staatsfinanciën dat voldoet aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid en desgewenst doeltreffendheid.

Het is evenwel aan te bevelen dat onze instelling wordt verzelfstandigd zoals voor rekenkamers internationaal gebruikelijk is. Deze verzelfstandiging zou ertoe moeten leiden dat de door de Kamer in instructies vastgelegde functies en taakstellingen van haar auditors in een formatiebesluit worden opgenomen en dat vervolgens door het bevoegde gezag voor haar

onderzoeksapparaat een eigen salarisstructuur wordt vastgesteld.

De nieuwe structuur die de Kamer noodzakelijk acht, verenigt hogere en gevarieerde deskundigheid. Een der randvoorwaarden om hoog gekwalificeerde personen aan te trekken en te behouden is een adequate salariëring. Daarbij zou, om de effectiviteit en operationaliteit van de sui-generisstatus goed te verankeren, het mogelijk moeten zijn om af te wijken van de Personeelwet, het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit en waar nodig van de Comptabiliteitswet.

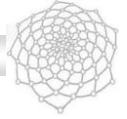
Gelet op de noodzaak om onze rekenkamer internationaal te positioneren is het nodig om rangaanduidingen te bezigen die internationaal gangbaar zijn.

De Kamer wil in dit verband verwijzen naar de vlekkeloze en niet op enig verzet stuitende verzoening van de functie van President van de Centrale Bank tot Governor van de instelling zoals internationaal gebruikelijk.

Bij de ontwikkeling van de bezoldigingsstructuur en de bepaling van de hoogte van de bezoldiging dient rekening te worden gehouden met het volgende:

- a. Dat de functies waarvan de inhoud toegespitst is op het doen van onderzoek (audits) een universitaire en hogereberoepsopleiding voor hun adequate vervulling eisen en dat derhalve de arbeid, verbonden aan de uitoefening van deze functies als hoog gekwalificeerde arbeid kan worden aangemerkt.
- b. Dat van de deskundigheid van medewerkers een optimaal gebruik zal worden gemaakt tot uiting komend in de multiële inzetbaarheid in de diverse teams; bij gevolg zal op de creatieve vermogens van medewerkers met een grotere mate van frequentie een beroep worden gedaan.
- c. Dat de grondwettelijke opdracht aan de Kamer als hoog college van staat en het daaraan verbonden gezag en de legitimiteit met zich meebrengen het presenteren van resultaten uit onderzoeken aan het parlement en andere instanties die van een hoog wetenschappelijk gehalte getuigen, zonder welke het aanzien van de Kamer niet zal kunnen worden bestendigd.
- d. Dat de hoogte van salarissen en secundaire voorzieningen zullen moeten resulteren in het aantrekken en behouden van deskundigen, maar ook het kweken van deskundigen.
- e. Dat in de salarisstructuur (bezoldigingsstructuur) met name de volgende categorieën zijn onderscheiden:
  - technisch en administratief personeel;
  - onderzoeksmedewerkers, waaronder
    - Audit Accountant
    - Auditor (Audit coördinator, chief auditor, senior auditor, junior auditor)
    - Audit Informant (1^e, 2^e, 3^e kl)
    - Audit Assistant
  - ICT-specialisten;
  - registeraccountant.

Het moet duidelijk zijn dat een nieuw bezoldigingssysteem voor het onderzoeksapparaat van de Kamer pas in werking zal kunnen treden nadat een positieve beslissing over deze aangelegenheid alsmede over de verzelfstandiging en de sui-generisstatus zal zijn genomen.

4 De financiële administratie van de staat

4.1 Algemeen

Het Ministerie van Financiën is het centrum van waaruit de permanente sturing van de openbare financiën voor de korte, middellange en lange termijn wordt geregeld. Het beleid van de regering is erop gericht de begrotingsuitgaven te beheersen. Hiermee moet rekening worden gehouden bij alle beslissingen die worden genomen teneinde de ingezette koers van budgettaire stabiliteit te kunnen volgen. Het rechtmatigheidsaspect van dit streven is gelegen in de begroting als wettelijke basis voor de uitgaven van de overheid.

Om de rechtmatigheid van de overheidsuitgaven in relatie tot de begroting te kunnen beoordelen, is sinds 1 januari 2004 de instructie *Begrotingsadministratie en begrotingsverantwoording* van kracht. Op basis van deze instructie moet door de directoraten gerapporteerd worden over:

- begrotingsuitputting op begrotingsartikelenniveau;
- begrotingsuitputting op kostensoort/beleidsmaatregelenniveau;
- kassen en banken onder beheer bij het betreffende directoraat.

Om deze informatiestroom tussen het Ministerie van Financiën en de overige vakministeries en naar de toezichhoudende instellingen versneld te doen plaatsvinden, is een nieuw financieel systeem *Financial Information System*, (verder FINIS) ingesteld.

Deze inspanningen die moeten leiden tot een ordelijk financieel beheer van staatsfinanciën worden door de Kamer ten zeerste gewaardeerd.

De Kamer adviseert dan ook FINIS te benutten om handhaving van de begrotingsrekeningen met hernieuwde kracht ter hand te nemen.

Voor de administratie beveelt de Kamer verder aan om alle zakelijke relaties die de staat heeft met derden, in de vorm van bijvoorbeeld deelnemingen, kapitaalverstrekking en leningen, te formaliseren en de onderlinge posities periodiek af te stemmen.

Het is de Kamer niet bekend of het Ministerie van Financiën aandacht besteedt aan formele vastlegging van gegevens in aandeelhoudersregisters, contractregisters en standenregisters. Deze vastleggingen zijn noodzakelijk om een adequate administratie te voeren aangaande bezittingen, vorderingen en schulden. Tevens kunnen dergelijke vastleggingen ondersteunend werken bij het opstellen van de begroting en liquiditeitsprognoses.

In het kader van de verbetering van het onderzoek gericht op de goedkeuring van de begrotingsrekening is de introductie van de auditprogramma's een forse stap voorwaarts.

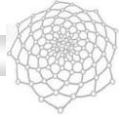
4.2 Congres *Overheidsadministratie onder controle*

De overheidsadministratie moet voortdurend onder controle zijn. Helaas blijkt de interne beheersing van de overheidsadministratie niet op alle ministeries adequaat te werken. Voor de Kamer was er in het verslagjaar voldoende aanleiding om de aandacht te vestigen op dit vraagstuk. In november 2007 heeft de Kamer aan het accountantskantoor Tjong A Hung gevraagd een seminar te organiseren waarvan de titel zou moeten zijn *Government Governance*.

Door de vice-president van de Republiek Suriname is een openingstoespraak gehouden voor de deelnemers, waaronder voornamelijk functionarissen van de interne controle van de ministeries alsmede departementsdirecteuren en onderdirecteuren.

Tijdens dit seminar is ingegaan op een incident dat zich binnen de overheidsadministratie heeft afgespeeld waaruit we zouden moeten leren. Door ambtenaren van het Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling is met betalingsstukken gefraudeerd (valsheid in geschrifte, bedrog en verduistering) waardoor de staat financieel is benadeeld voor naar verluidt ruim SRD 6.000.000.

Dergelijk gedrag is mogelijk wanneer de beheersingsinstrumenten onvoldoende zijn afgestemd op hoe om te gaan met risico's die kunnen ontstaan als gevolg van integriteitsbreuken

en hoe aandacht te schenken aan controlemechanismen, die gelet op kwetsbaarheidverhogende omstandigheden, risico's kunnen verkleinen.

Administratieve processen beheersen is cruciaal voor het **management** op ministeries. Dat de voornoemde fraude mogelijk is geweest, toont des te meer aan hoe belangrijk controle op de **financiële administratie van de staat** wel is. Alle ministeries moeten goed bestuur en goed beheer waarborgen, dus ook de aanwezigheid van een goed functionerende administratieve organisatie.

Uit voornoemd incident moge blijken dat tussen "behoren" en "zijn" soms een discrepantie bestaat daar deze bestelbonnenaffaire onze nationale reputatie van goed bestuur schade heeft toegebracht. De beheersing van een systeem kan in beginsel goed zijn geweest, desondanks kon zij naderhand in mindere of meerdere mate om verschillende omstandigheden problematisch zijn geworden.

Beheersen van de financiële administratie wordt à priori een probleem indien niet alle **sturende** en **regelende** activiteiten, die erop gericht zijn om alle werkzaamheden **goed** te laten verlopen, functioneren zoals het hoort. Beheersing is een **continu terugkerend proces** van **plannen, opnemen, beoordelen** en **bijsturen**, dat geen systematische fouten en fouten van andere aard kan verdragen.

Een centrale doelstelling van dit seminar is geweest dat in 2008 moet worden bereikt dat de overheidsadministratie in de gehele overheidsbureaucratie onder controle is, hetgeen wil zeggen dat het beheersen van de administratieve organisatie gewaarborgd moet zijn, zodat **ieder controleniveau**:

- de voortgang kan **beoordelen**;
- de **opgeleverde resultaten** kan vergelijken met de **geplande resultaten**;
- **vervolgplannen en opties** kan toetsen op basis van het beleid;
- problemen kan **detecteren**;
- **corrigerende maatregelen** kan treffen;
- de **vervolgwerkzaamheden** kan autoriseren.

Een dergelijke bestuurlijke praktijk zou uiteraard ook de werkzaamheden van de Kamer aanzienlijk vergemakkelijken.

De Kamer is voornemens ook in het dienstjaar 2008 de aandacht te blijven vestigen op het vraagstuk van de interne beheersing van de overheidsadministratie, waarbij zij zich in ieder geval ondersteund weet door de vice-president, voorzitter van de Raad van Ministers.

4.3 De problematiek betreffende begrotingsrekeningen

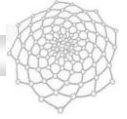
• Algemeen

Met de controle op de staatsfinanciën zijn belast: de Rekenkamer van Suriname, de Centrale Landsaccountantsdienst en de afdelingen Interne Controle der ministeries. De rekening en verantwoording sluiten de begrotingscyclus van elk ministerie af. Indien het beheer op het ministerie voldoet aan de eisen van rechtmatigheid wordt een goedkeurende accountantsverklaring door de CLAD afgegeven. Voor het verkrijgen van een goedgekeurde accountantsverklaring moet:

- de planning- en controlecyclus op orde zijn;
- men de afspraken binnen de cyclus naleven;
- men ervoor zorgen dat de afspraken dekkend zijn.

In de verantwoording gaat het primair om de financiële uitkomsten (de rekening). Daarnaast wordt steeds meer belang gehecht aan de uitkomsten in termen van de gerealiseerde activiteiten, prestaties en effecten. De verantwoording is voor DNA een belangrijk instrument bij de uitoefening van haar controlefunctie (zie "Toegang tot de Surinaamse Overheidsbegroting: p. 74 - 75").

De beoordeling omvat niet alleen de realisatie in financiële zin, maar ook – steeds meer – de prestatiegegevens. Voor een zuivere beoordeling is het essentieel dat de verantwoording be-

trouwbaar is. Daarom moet er interne en externe controle zijn op de verantwoording en het beheer.

Na al deze controles moet het oordeel van de Kamer DNA in staat stellen de ministers décharge te verlenen over het gevoerde beheer. De begrotingsrekening vormt samen met het verslag van de Kamer over het betreffende dienstjaar de basis van de déchargeverlening door DNA.

In het streven de oordeelsvorming steeds te verbeteren heeft de Kamer zoals eerder vermeld auditprogramma's ingevoerd, waar het onderzoek naar de rechtmatigheid en doelmatigheid van het beheer op zou moeten steunen.

- **De rekeningen der dienstjaren 2004 - 2006**

De begrotingsrekeningen voor de dienstjaren 2004, 2005 en 2006 zijn nog niet doorgeleid naar de Kamer. Vanaf het jaar 2001 worden de begrotingsrekeningen zelfstandig door de afdeling Centrale Begrotingsboekhouding (verder CBB) opgemaakt.

Wederom wil de Kamer bijzondere aandacht vragen voor het kunnen verrichten van een adequaat onderzoek naar het beheer van de rekenplichtigen.

Tot haar ongenoegen heeft de Kamer niet gemerkt dat uitvoering wordt gegeven aan de circulaire van de minister van Financiën van 8 juni 2001 (kenmerk 2769) waarin deze bij zijn collega's aandringt op de naleving van wettelijke regelingen op het gebied van aanvragen voor déchargeverlening van rekenplichtigen, toezending van onbetaald gebleven vorderingen en toezending aan de Rekenkamer van een lijst van alle rekenplichtigen en van saldostaten. Deze informatiestroom is niet alleen noodzakelijk voor een adequaat onderzoek naar het beheer van de rekenplichtigen, maar ook voor het voorbereidingsproces ter opstelling van de begrotingsrekeningen.

Zoals geconstateerd, vertoont de overheidsadministratie achterstanden. Achterstanden in de administratie hebben nog als bijkomend nadeel dat het risico bestaat dat fraudes en andere malversaties niet tijdig ontdekt worden. Het is dan ook noodzakelijk dat ministers, maar ook bestuurders van parastatalen er blijk van geven dat zij de beheersing van hun organisatie onder controle hebben.

4.4 Rapportageplicht aan de Rekenkamer

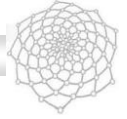
- **Algemeen**

Ingevolge artikel 32 van de wet Rekenkamer zijn met name aangeduide rechtspersonen desgevraagd verplicht om periodieke overzichten over hun geldelijk beheer en hun vermogens-toestand aan onze instelling over te leggen. Het zijn organisaties die van staatswege worden gesubsidieerd. Deze verplichting bestaat ook indien een staatsgeldelijk belang rechtstreeks of zijdelings in de beheersvoering van genoemde rechtspersonen is betrokken.

Ten aanzien van de voornoemde rapportageverplichting mogen wij u het volgende voorhouden.

Jarenlang was het zo dat de CLAD de jaarrekeningen van de parastatale instellingen waar zij accountant van was, doorzond naar de Kamer. Deze toezending werd echter vanaf 2006 stopgezet, omdat de CLAD vond dat zij uit hoofde van de geheimhoudingsplicht die op haar rust, geen informatie aan derden kan verstrekken. Tegen de achtergrond van deze opvatting van de CLAD is in januari 2007 een schrijven gericht aan eerdergenoemde instellingen. Hierbij werd hen gevraagd hun controlerende accountant te machtigen om de Kamer van alle informatie, inzake de uitkomsten van hun werkzaamheden, te voorzien. De Kamer is overigens van oordeel dat in de wet Rekenkamer haar bevoegdheid hieromtrent impliciet is vastgelegd en dat ook de CLAD is gehouden om aangaande rekenplichtigen, alle inlichtingen te verschaffen aan de Kamer.

De Kamer is van mening dat de CLAD primair de overheidsaccountant is en dat ze in het kader van de vervulling van haar publieke taakstelling niet gehinderd zou mogen worden door de voornoemde instellingen.

In haar verslagjaar 2006 heeft de Kamer daarom alle rekenplichtigen medegedeeld dat met ingang van het verslagjaar 2007 een verklaring van de controlerende accountants verstrekt zal moeten worden over niet alleen de getrouwheid van de jaarrekening, maar ook over de rechtmatigheid van de inkomsten en uitgaven. De CLAD had aan haar cliënten (de parastatalen) laten weten dat zij als overheidsaccountant het initiatief van de Kamer toejuicht. Daarbij is voorlichting gegeven over het maatschappelijk belang van zorg voor rechtmatigheid en de procedure en werkzaamheden die daarbij komen kijken, zoals de totstandkoming van het te hanteren toetsingskader.

De Kamer had de regering aanbevolen om ingaande 2008 in al haar subsidiebeschikkingen een bepaling op te nemen die inhoudt dat de controlerende accountant, bij de financiële verantwoording, **primair** een oordeel over de rechtmatigheid van die verantwoording moet opnemen.

- **Rapportageplicht aan de Kamer**

Terzake de rapportageplicht aan de Kamer brengen wij nog het volgende onder uw aandacht.

Teneinde zich een beeld te vormen over de stand van zaken over de beheersvoering bij enkele door de overheid ingestelde bedrijven had onze instelling een rapportageformulier ter invulling en retournering voorgelegd aan onder andere Telesur. Deze onderneming die door de overheid is ingesteld deelde onze organisatie mede dat zij geen instelling is als bedoeld in het artikel van de voornoemde wet en dat op haar deze rapportageplicht niet van toepassing kon zijn.

Aan onze instelling is medegedeeld dat het Telecommunicatiebedrijf Suriname (verder Telesur) door het bezit van rechtspersoonlijkheid een zelfstandig rechtssubject is, dat volledig buiten de staatsadministratie staat en dat het bedrijf voor de instandhouding van zijn bedrijf volledig op zijn eigen vermogen is aangewezen, zoals moge blijken uit het decreet Telecommunicatiebedrijf Suriname. Voorts wordt opgemerkt dat het bedrijf ook nog een belastingplichtig lichaam is ingevolge de wet Inkomstenbelasting 1922.

De Kamer vindt deze stellingname juridisch van geen enkel belang. Niet kan worden ingezien dat een dergelijke verplichting wel van toepassing zou zijn voor de Centrale Bank van Suriname, die ook rechtspersoonlijkheid bezit en evenzeer werkt met zijn eigen vermogen, maar niet voor Telesur.

Onze instelling moge erop vertrouwen dat het bevoegde gezag de bedrijfsleiding van Telesur zal weten te instrueren om in deze aangelegenheid tot een herziene standpuntbepaling te geraken.

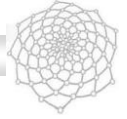
4.5 Parastatalen

Parastatale instellingen zijn wettelijk rekenplichtig jegens de Kamer, dat wil zeggen dat zij verantwoording dienen af te leggen over de besteding van de staatsmiddelen die zij aanwenden bij het uitvoeren van hun activiteiten. Hieruit vloeit voort dat zij hun jaarverslagen en jaarrekeningen moeten toezenden aan de Kamer. Het merendeel van de instellingen is in gebreke gebleven om te voldoen aan de wettelijke verplichting tot het afleggen van verantwoording aan de Kamer.

De stand van zaken aangaande de ontvangen jaarrekeningen over de periode 2003 tot en met 2006 is weergegeven in bijlage 7.

De Kamer beveelt aan dat de regering erop toeziet dat parastatale instellingen tijdig hun jaarrekening indienen. Hierbij zal de indieningstermijn zodanig gesteld moeten worden dat de Kamer bij het uitbrengen van haar verslag de desbetreffende jaarrekeningen naar behoren heeft kunnen beoordelen.

Het verdient verder aanbeveling dat de regering in overleg treedt met de bestuurders van de parastatale instellingen teneinde een programma op te stellen om de achterstanden in te lopen.

4.6 Staatsbegroting 2007

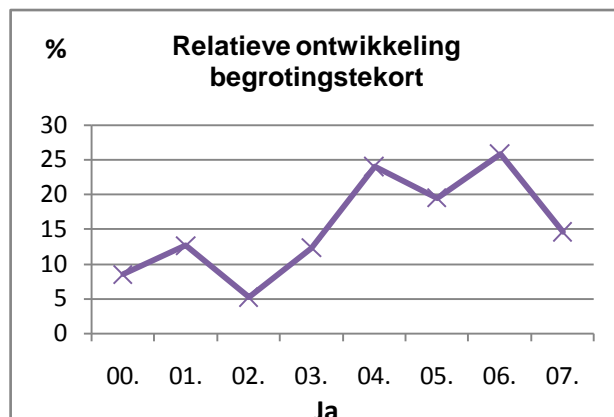
De ontwikkeling van het begrotingstekort maakt duidelijk waarom het zo belangrijk is dat de rechtmatigheid van de uitgaven door de overheid nauwlettend in het oog gehouden wordt, met het accent op de personele component. De begroting vertoont een tekort van SRD 338,2 miljoen, wat neerkomt op 14,6% van het generaal totaal. Het begrotingstekort voor het jaar 2007 is daarmee in vergelijking met het vorige jaar met 11,2% gedaald.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het begrotingstekort sinds het boekjaar 2000 aan. Het tekort als percentage van de uitgave is opgelopen van 8,5% in 2000 tot 25,8% in 2006 en vertoont nu een daling in 2007. In het jaar 2007 is er een verbetering opgetreden waarbij het tekort is gedaald met 11,2%.

Tabel 3: De ontwikkeling van het begrotingstekort (x SRD 1 miljoen)

Jaar	Ontvangsten	Uitgaven	Tekort absoluut	Tekort % uitgaven
2000	345,4	377,5	-32,1	8,5%
2001	582,1	665,8	-83,7	12,6%
2002	882,2	931	-48,8	5,2%
2003	1041,6	1187,2	-145,6	12,3%
2004	1174,9	1545,3	-370,4	24,0%
2005	1332,2	1655,1	-322,9	19,5%
2006	1321,1	1781,3	-460,2	25,8%
2007	1977,8	2315,96	-338,2	14,6%

Bron: Ministerie van Financiën, Financiële Nota 2007

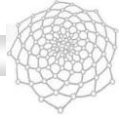

De begroting voor het dienstjaar 2007 is tijdig ingediend en de goedkeuring heeft in het verslagjaar plaatsgevonden. De buitensporige stijging van de personeelsuitgaven waarmee de overheid in het verslagjaar werd geconfronteerd werkte helaas weer destabiliserend.

De begroting voor het dienstjaar 2007 heeft een meerjarig karakter. In deze wet wordt ook het beleid van de verschillende ministeries aangegeven en de maatregelen om dit beleid uit te voeren.

Vanaf het dienstjaar 2006 heeft er een consolidatie van de begroting plaatsgevonden.

Voor het dienstjaar 2007 zijn de totale overheidsuitgaven geraamd op SRD 2.315.959.000 miljoen. Deze uitgaven bestaan uit Apparaatuitgaven en Beleidsprogramma's respectievelijk voor een bedrag van SRD 924.400.000 miljoen en SRD 1.391.559.000 miljoen. Een specificatie van de *Geraamde uitgaven van de staatsbegroting 2007 per ministerie* is opgenomen in bijlage 9.

5 Rechtmatigheidsaudit

5.1 Algemeen

Het rechtmatigheidsonderzoek van de Kamer richt zich op de vraag of inkomsten en uitgaven van de overheid in overeenstemming zijn met de toepasselijke wet- en regelgeving. In het verslagjaar is voornamelijk gerapporteerd over de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn, wil de rechtmatigheid van uitgaven in ieder geval beoordeeld kunnen worden.

In het rekenkameronderzoek wordt normaliter veel aandacht besteed aan de vraag of alle personele kosten rechtmatig zijn, in de zin van "in overeenstemming met de Personeelswet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit". Dat heeft een ratio. Bijna 80% van de overheidsuitgaven heeft betrekking op personeelskosten.

Beschikkingen die betrekking hebben op die uitgavenposten zijn dan ook van groot belang voor het vormen van een oordeel over de rechtmatigheid van de uitgaven. Het onderzoek van de begrotingsrekening van het dienstjaar 2007 is ook een instrument om de rechtmatigheid van de personeelskosten te beoordelen, echter gaat het dan om de finale beoordeling van het financieel beheer gevoerd door elk der ministeries. Aangezien er thans nog grote achterstanden bestaan in de administratie van de overheid wordt deze - naar ons oordeel doeltreffende auditmethode - als een nuttige ondersteuning van het onderzoek inzake de voornoemde begrotingsrekeningen toegepast.

5.2 Handboek inzake rechtmatigheidsaudit

Onze organisatie is in meerdere opzichten te beschouwen als een organisatie in ontwikkeling. In het proces tot verbetering van onze organisatie zijn eind december 2007, 38 auditprogramma's door onze instelling voor gebruik door de auditors vrijgegeven, hetgeen ongetwijfeld zal leiden tot het verbeteren van onze auditperformance. Dit proces van verbetering zal in de komende jaren worden voortgezet ter generering van verdere ontwikkelingen.

De invoering van standaardauditprogramma's heeft een achtergrond. Uit diagnostiekonderzoek was immers gebleken dat er even zovele auditprogramma's binnen onze instelling waren als auditors en dat bovendien niet één hiervan dekkend was voor het te controleren auditobject. Dat pluriformiteit niet kon blijven voortduren, was wel begrijpelijk. Echter moest wel consistent beleid ontwikkeld, deskundig uitgevoerd en gefinancierd kunnen worden.

Voorts is het besluit genomen om meer differentiatie aan te brengen in de thans vergaand gestandaardiseerde werkzaamheden van de auditors. Aan elke auditor kan elk gewenst moment een ander auditprogramma ter afwerking worden gepresenteerd. Wat men moet doen, is in het programma vastgelegd.

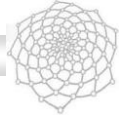
Een auditprogramma moet alle mogelijke gevallen dekken die vallen binnen de reikwijdte van een wet, dan wel een staatsbesluit. Dit is ook de reden waarom een auditprogramma vele vragen en deelvragen omvat.

Deze programma's zijn uitvoeringsinstructies gericht op het uitvoeren van rechtmatigheidsonderzoeken. Auditobjecten zijn beschikkingen. Met andere woorden: indien het college heeft beslist dat er een bepaalde audit moet worden uitgevoerd dan geeft het programma limitatieve voorschriften over die uitvoering.

De auditprogramma's die reeds geïmplementeerd zijn, liggen op het vlak van rechtmatigheidsonderzoek. Het ontwikkelen van auditprogramma's voor de meer complexe doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken, waarvan in hoofdstuk 6 een en ander is vermeld, is nog gaande. Er is een verschil tussen een rechtmatigheidsaudit en een financiële audit. Zo ligt een juiste en tijdige verwerking in de salarisadministratie en de vastlegging van de schuldpositie van de Staat eerder op de weg van een financiële dan op die van een rechtmatigheidsaudit.

De ontwikkelde auditprogramma's zijn uitvoeringsinstructies gericht op positieve detailcontro-

le ten aanzien van rechtmatigheidsoordelen. De programma's zijn uitputtend en uitsluitend gebaseerd op de artikelen uit de toepasselijke wet- en regelgeving.

Zodra een beschikking aan een audit onderworpen is geweest, moet een rapport van bevindingen worden opgesteld. De ratio daarvan is dat daarmee een samenvattend oordeel wordt gegeven van de constatering naar aanleiding van de audit. Dat is uiteraard zinvol, omdat anders niet overzichtelijk wordt vastgesteld tot welke bevindingen en conclusies de audit leidt. Het is ook zinvol om in individuele gevallen additionele vragen te kunnen stellen aan de gecontroleerde. Tot slot is het zinvol, omdat daarmee systematisch informatie verzameld wordt die op een hoger aggregatieniveau gebruikt en gerapporteerd kan worden.

5.3 Geïmplementeerde auditprogramma's

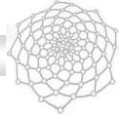
Hieronder is een overzicht opgenomen van auditprogramma's waarmee de auditors van onze instelling in het verslagjaar hebben gewerkt.

Soort beschikkingen
Aanstellingen
Aanwijzing standplaats
Afwijking openbare aanbesteding
Arbeidsovereenkomsten
Autorisaties
Benoemingen
Bevordering
Dienstreizen
Dispensatie
Gratificatie
Grondbeschikkingen
Ingestelde commissies
Inkoopbeschikkingen
Onderstanden
Ontheffing uit een functie
Ontslag
Ouderdomspensioen
Overlijden
Overplaatsing naar een ander departement
Parastatalen
Pensioen van (onder)ministers
Staatsschuld
Subsidies
Teruggaaf van belastingen bij invoer
Teruggaaf vermakelijkheidsbelasting
Toe(s)lagen
Tuchtstraffen
Vergoeding dienstvoertuig leden ministerraad
Vergoeding overwerk
Vrijstelling van dienst wegens zwangerschap en bevalling

In de bijlagen 1 – 6 zijn de volgende auditprogramma's opgenomen: casinobelasting, staatsschuld, subsidies, parastatalen, dienstreizen en grondbeschikkingen.

De werkwijze voor het beantwoorden van de auditvragen is als volgt.

- De vragen dienen van begin tot eind beantwoord te worden. Daarbij mag geen enkele vraag worden overgeslagen tenzij de instructie dat voorschrijft.
- Beantwoord de vragen door het document van de beschikking zelf te raadplegen. Dat is het object van de audit.
- Bevindingen worden genoteerd in het formulier Rapport van bevindingen, toegevoegd als bijlage bij het auditprogramma. Het voorblad daarvan bevat een instructie voor het invullen.
- Daar waar de beschikking aan de normen voldoet, hoeft niets te worden genoteerd. Zaken die afwijken van de normen gesteld in wet- en regelgeving of waarvan de auditor van oordeel is dat die in een rapportering moeten zijn opgenomen, dienen wel genoteerd te worden.

- Door de vermelding "Noteer" geeft het auditprogramma instructie over welke bevindingen de auditor *ten minste* dient te noteren. Hiervoor kan de auditor gebruikmaken van het formulier dat is toegevoegd als bijlage.
- Als aan de hand van de beschikking een vraag niet beantwoord kan worden, dient de auditor nadere informatie te verkrijgen bij het orgaan dat de beschikking heeft afgegeven. Zonodig wordt daartoe een afspraak gemaakt voor een gesprek of een onderzoek ter plaatse.
- Het is van belang alle bronnen en feiten zorgvuldig te noteren en te documenteren in het **dossier** van de desbetreffende audit.

5.4 Auditrapportage

Zoals gezegd is onze auditperformance vrij nieuw en, hoewel aangekondigd, zijn de ministeries nog niet voldoende bekend met onze nieuwe werkwijze. Onderzoek bij de ministeries heeft niet plaatsgevonden evenmin overleg. Het is daarom onbekend of tekortkomingen door de ministeries zelf zijn ontdekt en correcties zijn uitgevoerd. Daarom is het rechtmatigheidsdeel in de meeste gevallen vooralsnog niet ingevuld.

De mogelijkheid wordt niet uitgesloten dat de Kamer in het verslag 2008 uitsluitsel zal geven over de totaliteit der tekortkomingen per ministerie en over de alsnog voorgestelde correcties, op basis waarvan naderhand bij het onderzoek van de begrotingsrekening van het dienstjaar 2007 nog een uitspraak zou kunnen worden gedaan over de rechtmatigheid van de beleidsvoering in zijn algemeenheid en op onderdelen.

Auditprogramma *Aanstellingen*

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Aanstellingen* beschrijft voorafgaand aan de auditvragen de doelstelling van de audit en de toepasselijke wet- en regelgeving en voorts de te raadplegen documentatie. Het resultaat van de audit is vastgelegd in de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Dit auditprogramma heeft tot doel de rechtmatigheid van aanstellingen te toetsen. Grondslag voor dat onderzoek zijn de Personeelswet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit. Daarnaast verzamelt de audit informatie om in het kader van andere onderzoeken te kunnen beoordelen of het ambtenaarschap wordt toegekend daar waar met een arbeidsovereenkomst kon worden volstaan.

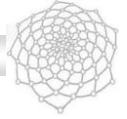
3. Toepasselijke wet- en regelgeving

- Personeelswet (SB 1985 no. 41);
- Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1980 no. 153 en SB 1992 no. 95);
- Burgerlijk Wetboek;
- Regelgeving omtrent de eisen te stellen aan een geneeskundig onderzoek.

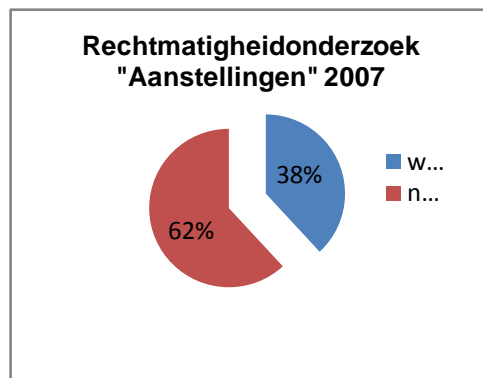
4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de aanstellingsbeschikking;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 4: Resultaten onderzoek Aanstellingen 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	2	GEEN	NEEN	2 WEL
Binnenlandse Zaken	6	GEEN	NEEN	6 WEL
Defensie	13	12 beschikkingen met 1 tekortkoming	Aanvullingen in de tekst plegen	1 WEL 12 NIET
Financiën	4	1 beschikking met 1 tekortkoming	Aanvullingen in de tekst plegen	3 WEL 1 NIET
Handel en Industrie	5	4 beschikkingen met 3 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	1 WEL 4 NIET
Justitie en politie	27	7 beschikkingen met 2 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	20 WEL 7 NIET
Landbouw, Veeteelt en Visserij	3	3 beschikkingen met 3 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	3 NIET
Natuurlijke Hulpbronnen	6	GEEN	NEEN	6 WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	223	124 beschikkingen met 3 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	99 WEL 124 NIET
Openbare Werken	19	GEEN	NEEN	19 WEL
Planning en Ontwikkelings- samenwerking	3	3 beschikkingen met 2 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	3 NIET
Regionale Ontwikkeling	216	205 beschikkingen met 2 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	11 WEL 205 NIET
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	9	7 beschikkingen met 2 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	2 WEL 7 NIET
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	14	4 beschikkingen met 2 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	10 WEL 4 NIET
Transport, Communicatie en Toerisme	5	2 beschikkingen met 2 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	3 WEL 2 NIET
Volksgesondheid	59	8 beschikkingen met 2 tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	51 WEL 8 NIET
Totalen	614	380	372 WEL / 242 NIET	234 WEL / 380 NIET

Analyse van de bevindingen

In het verslagjaar zijn er 614 beschikkingen van aanstellingen onderzocht. Het aantal aanstellingen op het Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling was het hoogst (36,3%) gevolgd door het Ministerie van Regionale Ontwikkeling (35,2%). In 380 (61,9%) van de 614 beschikkingen werden tekortkomingen geconstateerd. Deze tekortkomingen vereisen correcties in 372 beschikkingen (60,1%). In totaal konden slechts 234 (38,1%) beschikkingen de rechtmatigheidstoets doorstaan.

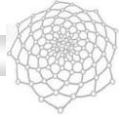
Uit deze audit blijkt dat 65 beschikkingen, voornamelijk bij het Ministerie van Onderwijs, niet schriftelijk zijn medegedeeld aan de betrokkene zoals door de Personeelswet vereist. Verder valt er uit 358 beschikkingen te merken, dat een geneeskundig onderzoek niet vooraf heeft plaatsgevonden, zowel bij een vaste aanstelling als een tijdelijke aanstelling. De overheid handelt hier in strijd met de Personeelswet, waardoor er gegronde twijfels zouden kunnen rijzen ten aanzien van de rechtmatigheid van zulke aanstellingen. De geboortedatum van de landsdienaar wordt in 52 beschikkingen niet vermeld. In zulke gevallen zou correctie moeten plaatsvinden.

Auditprogramma *Arbeidsovereenkomsten*

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Arbeidsovereenkomsten* toetst de rechtmatigheid van arbeidsovereenkomsten in relatie tot de Personeelswet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit.

Daaraan voorafgaand worden de doelstelling van het auditprogramma, de toepasselijke wet- en regelgeving, en de te raadplegen documentatie beschreven.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma leidt de gebruiker door de Personeelswet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit met als doel te onderzoeken of de beschikking:

- een arbeidsovereenkomst is;
- onder de werking van de Personeelswet valt;
- op basis van de voorgeschreven procedure tot stand gekomen is;
- rekening houdt met persoonlijke belangen van betrokkenen;
- de vereiste gegevens bevat.

Een arbeidsovereenkomst houdt tevens een benoeming, indeling in een rang en bezoldiging, in. Aan het einde van dit auditprogramma wordt dan ook de instructie gegeven dat de daarbij behorende auditprogramma's ook moeten worden uitgevoerd.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bronnen zijn gebruikt:

- Personeelswet (SB 1985 no. 41);
- Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1980 no. 153 en SB 1992 no. 95);
- Burgerlijk Wetboek;
- Regelgeving omtrent de eisen te stellen aan een geneeskundig onderzoek.

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de arbeidsovereenkomst;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 5: Resultaten onderzoek Arbeidsovereenkomsten 2007

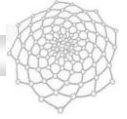
Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	1	GEEN	NEEN	WEL
Binnenlandse Zaken	28	GEEN	NEEN	WEL
Buitenlandse Zaken	3	GEEN	NEEN	WEL
Defensie	2	1 beschikking met een tekortkoming	De AO dient als bijlage meegestuurd te worden	1 WEL EN 1 NIET
Financiën	19	2 beschikkingen met tekortkomingen	De AO's dienen als bijlage meegestuurd te worden	17 WEL EN 2 NIET
Handel en Industrie	2	1 beschikking met een tekortkoming	De AO dient als bijlage meegestuurd te worden	1 WEL EN 1 NIET
Justitie en politie	23	GEEN	NEEN	WEL
Landbouw, Veeteelt en Visserij	14	GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksonwikkeling	59	GEEN	NEEN	WEL
Openbare Werken	1	GEEN	NEEN	WEL
Planning en Ontwikkelings- samenwerking	11	11 beschikkingen met tekortkomingen	De AO's dienen bijgevoegd te worden	NIET
Regionale Ontwikkeling	22	GEEN	NEEN	WEL
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	4	GEEN	NEEN	WEL
Volksgesondheid	36	GEEN	NEEN	WEL
Totalen	225	15	GEEN	210 WEL / 15 NIET

Analyse van de bevindingen

In het verslagjaar zijn er 225 beschikkingen voor arbeidsovereenkomst geaudit. Dit aantal betrof mede deels nieuwe overeenkomsten met enkele verlengingen op het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Meer dan 75% van de nieuwe overeenkomsten betrof indiensttreding van lager en middenkader. Het geneeskundig rapport van de landsdienaar ontbrak bij het doorlopen van de beschikkingen.

In 15 (6,7%) gevallen ontbraken de arbeidsovereenkomsten als bijlage, waardoor deze beschikkingen niet voldoen aan de rechtmatigheidstoetsing.

Auditprogramma **Benoemingen**

1. Algemene toelichting

Een benoeming is een beschikking of resolutie die iemand in een bepaalde functie plaatst. Een functie is het samenstel van werkzaamheden dat de landsdienaar moet verrichten voor de taak die hem is opgelegd.

Voorafgaand aan de auditvragen worden de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documentatie beschreven. De audit wordt afgesloten met het formulier voor de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Benoemingen* heeft tot doel de rechtmatigheid van benoemingen te toetsen. Grondslag voor dat onderzoek zijn de Personeelswet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit. Het auditprogramma leidt de gebruiker door de Personeelswet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit met als doel te onderzoeken of de beschikking/resolutie:

- op basis van de voorgescreven procedure tot stand gekomen is;
- rekening houdt met persoonlijke belangen van betrokkenen;
- de vereiste gegevens bevat;
- een functie betreft die hoort bij het desbetreffende onderdeel van 's landsdienst;
- een functie betreft waar de desbetreffende landsdienaar voor in aanmerking komt.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende regelgeving is van toepassing:

- Personeelswet (SB 1985 no. 41);
- Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1980 no. 153 en SB 1992 no. 95);
- Burgerlijk Wetboek;
- Regelgeving omtrent de eisen te stellen aan een geneeskundig onderzoek.

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de benoemingsbeschikking of resolutie;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 6: Resultaten onderzoek *Benoemingen* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
Binnenlandse Zaken	2	GEEN	NEEN	WEL
Financiën	1	1 beschikking met een tekortkoming	Aanvulling in de tekst plegen	NIET
Landbouw, Veeteelt en Visserij	1	GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksonwikkeling	200	GEEN	NEEN	WEL
Openbare Werken	3	GEEN	NEEN	WEL
Regionale Ontwikkeling	8	GEEN	NEEN	WEL
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer				
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	6	GEEN	NEEN	WEL
Volksgezondheid	3	GEEN	NEEN	WEL
Totalen	224	1	1 WEL / 223 GEEN	223 WEL / 1 NIET

Analyse van de bevindingen

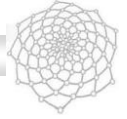
Er is één onrechtmatigheid geconstateerd bij de controle van de benoemingsbeschikkingen. Dit betreft een beschikking van het Ministerie van Financiën, waarbij een aanvulling in de beschikking gepleegd dient te worden.

In al de gevallen plaatst de benoeming de landsdienaar in een bepaalde functie. In geen van de gevallen blijkt uit feiten van de beschikking dat er schade berokkend wordt aan de persoonlijke belangen van de landsdienaar.

Auditprogramma **Bevorderingen**

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Bevorderingen* is geschreven om de rechtmatigheid van bevorderingen

binnen de overheidsadministratie te toetsen.

Een bevordering is de toekenning van een hogere rang binnen de functie die iemand al heeft.

Het auditprogramma onderzoekt of een besluit tot bevordering in overeenstemming is met de Personeelswet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit.

In het auditprogramma zijn de doelstellingen van de audit vermeld en voorts de geraadpleegde wet- en regelgeving en eventuele documentatie die de auditor nodig heeft bij het uitvoeren van de audit en ten slotte zijn de auditvragen vermeld.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma is een leidraad voor de gebruiker om het onderdeel bevordering te onderzoeken met behulp van de Personeelswet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit. Het doel is om na te gaan of:

- het een bevordering is volgens de voorschriften van de PW en het ABB;
- de bevordering door het bevoegde gezag is geschied;
- het besluit de vereiste gegevens bevat;
- de persoon naar de juiste rang bevorderd is.

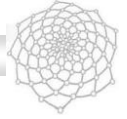
3. Toepasselijke wet- en regelgeving

Er is gebruikgemaakt van de Personeelswet (SB 1985 no. 41) en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1980 no. 153 en SB 1992 no. 95).

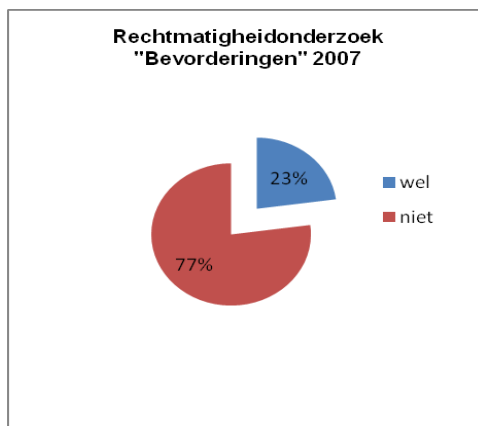
4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- het bevorderingsbesluit;
- het ABB, met name bijlage D;
- indien van toepassing: andere staatsbesluiten waarin conform ABB art. 4.1 is bepaald dat bij het desbetreffend onderdeel van Staatsdienst, voor wat de benaming der rangen betreft, een ander stelsel geldt dan vervat in ABB Bijlage D.

Tabel 7: Resultaten onderzoek *Bevorderingen* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	9	Twee beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	2 NIET EN 7 WEL
Binnenlandse Zaken	29	10 beschikkingen met tekortkomingen ge- constateerd. Ook wordt één beschikking gekenmerkt als een bijzonder geval en één beschikking als een bedenkelijke bevordering	Aanvulling te plegen in de tekst plus nader onderzoek te verrichten in de bijzondere gevallen en de bedenkelijke bevordering	11 NIET 18 WEL
Buitenlandse Zaken	5	GEEN	NEEN	5 WEL
Defensie	139	6 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	6 NIET EN 133 WEL
Financiën	24	7 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	7 NIET EN 17 WEL
Handel en Industrie	26	13 beschikkingen met tekortkomingen, waarvan één als bedenkelijke bevorde- ring wordt bestempeld	Aanvulling te plegen in de tekst plus nader onderzoek inzake de bedenkelijke bevordering	13 NIET EN 12 WEL
Justitie en politie	135	28 beschikkingen met tekortkomingen ge- constateerd	Aanvulling te plegen in de tekst	28 NIET EN 107 WEL
Landbouw, Veeteelt en Visserij	65	1 beschikking met een tekortkoming	Aanvulling te plegen in de tekst	1 NIET EN 64 WEL
Natuurlijke Hulpbronnen	4	1 beschikking met een tekortkoming	Aanvulling te plegen in de tekst	1 NIET EN 3 WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	150	18 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	18 NIET EN 132 WEL
Openbare Werken	30	GEEN	NEEN	30 WEL
Planning en Ontwikkelings- samenwerking	17	4 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	4 NIET EN 13 WEL
Regionale Ontwikkeling	69	12 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	12 NIET EN 57 WEL
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	54	11 beschikkingen met tekortkomingen. Vier beschikkingen ken- merken zich als bij- zonder geval	Aanvulling te plegen in de tekst plus nader onderzoek te verrichten in de bijzondere gevallen	15 NIET EN 39 WEL
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	154	92 beschikkingen met tekortkomingen. 1 beschikking kenmerkt zich als een bedenke- lijke bevordering	Aanvulling te plegen in de tekst plus nader onderzoek inzake de bedenkelijke bevordering	93 NIET EN 61 WEL
Transport, Communicatie en Toerisme	12	GEEN	NEEN	12 WEL
Volksgesondheid	40	8 beschikkingen met tekortkomingen. 1 beschikking kenmerkt zich als een bedenke- lijke bevordering	Aanvulling te plegen in de tekst plus nader onderzoek te verrichten inzake de bedenkelijke bevorde- ring	9 NIET EN 31 WEL
TOTAAL	962	220	220 WEL / 742 GEEN	220 NIET EN 742 WEL

Analyse van de bevindingen

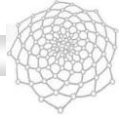
- Bij de bevordering naar een A-schaal is in 43 gevallen niet duidelijk of de persoon op het moment van het besluit respectievelijk 15 dienstjaren (9 gevallen) en 20 dienstjaren (34 gevallen) had.

- Bij het Ministerie van Justitie en Politie zijn in 11 gevallen bureauambtenaren naar een A-schaal bevorderd zonder het aantal dienstjaren op het moment van het besluit aan te geven. Over deze gevallen is met het ministerie gecorrespondeerd over de rechtmatigheid van deze bevorderingen.

- Uit 153 beschikkingen blijkt niet dat de ambtenaar reeds 3 jaren een maximumbezoldiging heeft genoten die is verbonden aan de rang, waarin hij was ingedeeld. Het hoogste aantal is bij het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting geconstateerd.
- In totaal voldeden 220 (22,9%) van de beschikkingen niet aan de rechtmatigheidtoets.

Bedenkelijke bevorderingen

Er zijn 4 gevallen van bedenkelijke bevorderingen (bevorderingen met 5 of meer schalen)

geconstateerd bij de volgende ministeries:

- Handel en Industrie: van schaal 8 naar 12.
- Volksgezondheid: van schaal 9 naar 13.
- Binnenlandse Zaken: van schaal 8 naar schaal 15.
- Sociale Zaken en Volkshuisvesting: van schaal 8 naar schaal 12.

Bijzondere gevallen

- Binnenlandse Zaken: één beschikking is middels een opdracht vervat in een presidentieel besluit en uitgevoerd.
- Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer: in vier gevallen zijn ambtenaren respectievelijk na 17, 16, 14 en 12 jaar bevorderd naar de naast hogere rang. In de desbetreffende beschikkingen is niet aangegeven waarom zo ruim is afgeweken van de norm: ABB art. 5.2.a en b.

Overige opmerkingen:

In 11 beschikkingen van Onderwijs en Volksontwikkeling zijn meerdere landsdienaren tegelijkertijd bevorderd. Er is geen afzonderlijke beschikking voor de bevorderingen gemaakt. Deze collectieve bevorderingen zijn niet conform de PW. Een bevordering is persoonsverbonden.

Bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken is een geval geconstateerd waarbij een landsdienaar middels een bevordering in schaal 18 werd geplaatst, zonder dat zijn bekwaamheid voor de functie is aangegeven. Hetzelfde werd in 2 gevallen geconstateerd bij het Ministerie van Handel en Industrie, 6 gevallen bij Onderwijs en Volksontwikkeling en 2 gevallen bij Planning en Ontwikkelingssamenwerking.

Auditprogramma: **Overwerk**

1. Algemene toelichting

Van overwerk is sprake indien arbeid wordt verricht nadat de normale arbeidsduur is overschreden, met dien verstande dat arbeid korter dan een half uur aansluitend aan de normale werktijd verricht, niet als overwerk wordt aangemerkt. Onder het begrip overwerk valt niet het bij sommige diensten of afdelingen gebruikelijke werken op ongeregelde tijdstippen, zolang geen overschrijding van de normale arbeidsduur heeft plaatsgevonden. Overwerkvergoeding wordt uitbetaald via de normale betaallijst, nadat deze bij beschikking zal zijn vastgesteld.

2. Doelstellingen van de audit

Dit auditprogramma heeft tot doel de rechtmatigheid van overwerk te toetsen in relatie tot de Personeelswet, het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit en het Staatsbesluit van 31 mei 1976, houdende richtlijnen met betrekking tot het toekennen van vergoedingen voor overwerk (SB 1976 no. 25).

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bronnen zijn gebruikt:

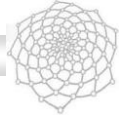
- Personeelswet (SB 1985 no. 41);
- het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1980 no. 53 en SB 1992 no. 95);
- het Staatsbesluit van 31 mei 1976 (SB 1976 no. 25), houdende richtlijnen met betrekking tot het toekennen van vergoedingen voor overwerk.

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de overwerkbeschikking;
- de machtigingsaanvragen door degene die het overwerk liet verrichten;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 8: Resultaten onderzoek Overwerk 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	122	35 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	15 WEL 107 NIET
Binnenlandse Zaken	77	17 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	4 WEL 73 NIET
Buitenlandse Zaken	81	13 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	38 WEL 43 NIET
Financiën	56	21 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	4 WEL 52 NIET
Handel en Industrie	83	40 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	21 WEL 62 NIET
Justitie en politie	231	113 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvullingen plegen in de tekst	46 WEL 185 NIET
Landbouw, Veeteelt en Visserij	5	GEEN	GEEN	5 WEL
Natuurlijke Hulpbronnen	13	4 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	1 WEL 12 NIET
Onderwijs en Volksontwikkeling	70	21 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	4 WEL 66 NIET
Openbare Werken	38	12 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	38 NIET
Planning en Ontwikke- lingssamenwerking	10	3 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	1 WEL 9 NIET
Regionale Ontwikkeling	92	78 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	1 WEL 91 NIET
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	78	58 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	78 NIET
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	292	162 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvullingen plegen in de tekst	292 NIET
Transport, Communicatie en Toerisme	57	37 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	57 NIET
Volksgezondheid	32	19 beschikkingen met tekortkomin- gen	Aanvullingen plegen in de tekst	3 WEL 29 NIET
Totalen	1337	633	1199 WEL / 5 GEEN	143 WEL / 1194 NIET

Analyse van de bevindingen

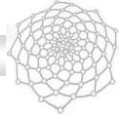
Algemeen:

Volgens voornoemd staatsbesluit moet er vooraf een schriftelijke toestemming worden aangevraagd, indien men overwerk wil verrichten. Deze toestemming moet het geschatte aantal uren bevatten en de omschrijving van de te verrichten werkzaamheden. Gebleken is uit alle beschikkingen dat zij niet hieraan voldoen. In de tekst van de beschikkingen werd geen melding gemaakt van een toestemming, reden waarom maar 5 (0,4%) van de 1199 beschikkingen rechtmatig waren.

Het staatsbesluit stelt vast dat overwerk op twee manieren kan worden uitgekeerd, namelijk door vrijstelling van dienst gecompenseerd met een financiële vergoeding als het dienstbelang het toelaat. Dit is ook een punt waarnaar gekeken moet worden. Ministeries vergoeden het overwerk en geven niet aan waarom het krachtens de wet niet anders kon.

Bevindingen:

- Overwerkvergoeding is ten onrechte toegekend aan personen in functie categorie F of G. Deze gevallen komen voor bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken (3); Justitie en Politie (2); Onderwijs (2); Sociale Zaken en Volkshuisvesting(1) en Transport, Communicatie en Toerisme (7)
- In één geval is ook arbeid meegeteld korter dan een half uur bij het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme.
- Het maximale aantal uren van overwerk (30 uren) is overschreden door de departementen: Arbeid, Technologische ontwikkeling en Milieu (3); Binnenlandse Zaken (8); Buitenlandse Zaken (5); Handel en Industrie (1); Justitie en Politie (2); Financiën (3) Onderwijs en Volksontwikkeling (6); Sociale Zaken en Volkshuisvesting (8) en Transport, Communicatie en Toerisme (1)
- Het aantal overgewerkte uren is niet vermeld bij de volgende departementen: Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu (1); Binnenlandse Zaken (4); Justitie en Politie (46); Financiën (3) Onderwijs en Volksontwikkeling (4); Openbare Werken (5); Ruimtelijke Ordening Grond en Bosbeheer (77); Sociale Zaken en Volkshuisvesting (22); Transport, Communicatie en Toerisme (1) en Volksgezondheid (7).
- Ten aanzien het Ministerie van Justitie en Politie is er een speciale regeling getroffen,

waaronder het Politie Handvest (GB 1971 no. 70 art. 36), en een tweetal missiven (missive 18 juni 2001 RvM/no. 376, missive van 31 mei 1976 RvM/no. 25 en missiven van 7 augustus 1972 RvM/552) voor zowel agenten als brandweerlieden, en ook voor het burgerpersoneel van het ministerie, waarbij men langer dan dertig uren per maand overwerkt. Dit vanwege de permanente 24-urige bezetting van de dienst.

- Verder kan worden opgemerkt dat door ministeries (Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu, Financiën, Justitie en Politie, en Handel en Industrie) vaak samengestelde overzichten gepresenteerd worden in de beschikkingen, wanneer meerdere ambtenaren meer dan 1 dag in de maand overwerken, waardoor het moeilijk is vast te stellen hoeveel overuren ze per dag gemaakt hebben.

Zoals gezegd heeft het programma tot doel uitvoeringsinstructies te geven die gericht zijn op positieve detailcontrole ten aanzien van een rechtmatigheidoordeel omtrent het mogen verrichten van overwerk.

Een dergelijke controle kan aantonen of een schriftelijke toestemming van het bevoegd gezag (machtiging) is verkregen voor het verrichten van overwerk. Zo'n machtiging, die conditio sine qua non is voor het mogen doen van overwerk, moet vermelden:

- het verzoek tot het verrichten van overwerk;
- de noodzaak van het overwerk en een raming van de te verstrekken overwerkvergoedingen aan de hand van een schatting van het aantal te verrichten overuren.

Uit de beschikking tot het verrichten van overwerk moet blijken dat naar aanleiding van de aanvraag toestemming is verleend. Het is de Kamer opgevallen dat de verkregen machtigingen voor het verrichten van overwerk niet aan de desbetreffende beschikkingen zijn vastgehecht. In de beschikking is ook niet verwezen naar datum en kenmerknummer van de machtiging, waardoor de vergelijking van machtiging en beschikking niet kan plaatsvinden. De Kamer moge bij de ministeries op aandringen met het vorenstaande rekening te willen houden, zodat zij in staat wordt gesteld haar terzake controlerende taak te kunnen uitoefenen.

Auditprogramma **Overplaatsing**

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Overplaatsing* betreft beschikkingen waarbij een ambtenaar intradepartementaal of van het ene departement naar een ander departement wordt overgeplaatst. Voorafgaand aan de auditvragen beschrijft de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documentatie. Het resultaat van de audit wordt vastgelegd in de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Dit auditprogramma heeft tot doel de rechtmatigheid van overplaatsingen te toetsen in relatie tot de Personeelswet.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

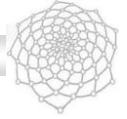
De volgende bron is gebruikt:

- Personeelswet (SB 1985 no. 41).

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de beschikking tot overplaatsing;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 9: Resultaten onderzoek *Overplaatsing* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	2	GEEN	NEEN	WEL
Binnenlandse Zaken	6	GEEN	NEEN	WEL
Buitenlandse Zaken	3	GEEN	NEEN	WEL
Defensie	3	GEEN	NEEN	WEL
Financiën	16	GEEN	NEEN	WEL
Handel en Industrie	5	GEEN	NEEN	WEL
Justitie en politie	9	GEEN	NEEN	WEL
Natuurlijke Hulpbronnen	1	GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	102	GEEN	NEEN	WEL
Openbare Werken	3	GEEN	NEEN	WEL
Regionale Ontwikkeling en	9	GEEN	NEEN	WEL
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	3	GEEN	NEEN	WEL
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	30	GEEN	NEEN	WEL
Transport, Communicatie en Toerisme	9	GEEN	NEEN	WEL
Volksgezondheid	5	GEEN	NEEN	WEL
Totale	206	GEEN	GEEN	206 WEL

Analyse van de bevindingen

Bij de controle van de beschikkingen terzake overplaatsing zijn er geen onjuistheden of onrechtmatigheden geconstateerd. Van de 206 gecontroleerde beschikkingen hadden 58 betrekking op overplaatsing naar een ander departement, de overige 148 waren intradepartementaal.

Auditprogramma *Ingestelde commissies*

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Ingestelde commissies* beschrijft voorafgaand aan de auditvragen de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documentatie. De audit wordt afgesloten met het formulier voor de rapportage van bevindingen.

Een ingestelde commissie is een commissie die benoemd is door een minister. Zij voert specifieke taken uit die het desbetreffende ministerie regarderen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma heeft tot doel de rechtmatigheid te onderzoeken van de samenstelling van ingestelde commissies en de honorering van haar leden. Het auditprogramma leidt de gebruiker door het Staatsbesluit van 10 oktober 1991 en missive no. 278/RvM d.d. 3 juni 2004, met als doel om aan de hand van de beschikking te onderzoeken:

- of de beschikking op de voorgeschreven procedure tot stand gekomen is;
- of de beschikking de juiste gegevens bevat;
- of de in de beschikking vermelde honorering van de voorzitter en de commissieleden overeenkomt met de richtlijnen.

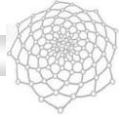
3. Toepasselijke wet- en regelgeving

- SB 1991 no. 58 "Instelling en Taakomschrijving van Departementen van Algemeen Bestuur"; SB 2002 no. 16 en SB 2005 no. 94;
- Missive no. 278/RvM d.d. 3 juni 2004.

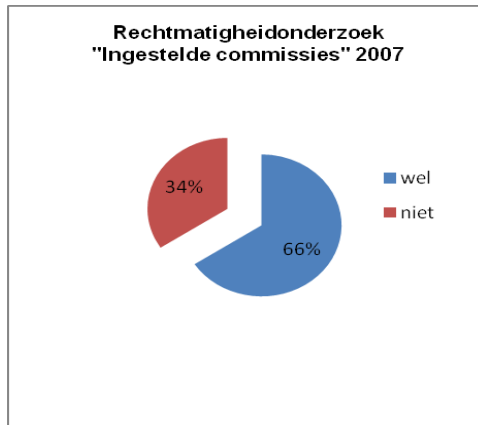
4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de beschikking;
- de goedgekeurde begroting;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 10: Resultaten onderzoek *Ingestelde commissies* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie Noodzakelijk Ja / Nee	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	4	1 beschikking met een tekortkoming	Aanvullingen in de tekst plegen	3 WEL EN 1 NIET
Financiën	3	3 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	NIET
Justitie en politie	18	3 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	15 WEL EN 3 NIET
Landbouw, Veeteelt en Visserij	1	GEEN	NEEN	WEL
Natuurlijke Hulpbronnen	1	GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	2	GEEN	NEEN	WEL
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	3	GEEN	NEEN	WEL
Volksgezondheid	6	6 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	NIET
Totalen	38	13	13 WEL / 25 GEEN	25 WEL / 13 NIET

Analyse van de bevindingen

Het aantal ontvangen beschikkingen bedraagt in dit verslagjaar 38. Van dit aantal is op het Ministerie van Justitie en Politie voor 47,4% het grootste aantal commissies gevormd. In veertien oftewel 48,3% van de beschikkingen is de norm volgens missive no. 278, de dato 3 juni 2004, niet opgevolgd. De categorie waarin het honorarium van de commissie valt, is niet aangegeven. In één geval is op het Ministerie van Volksgezondheid naast een tekortkoming op basis van missive no. 278 de dato 3 juni 2004, ook een tekortkoming volgens het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 artikel 18 geconstateerd. Er is geen

taakomschrijving van de commissie aangegeven.

In totaal voldeden 25 (65,8%) aan de rechtmatigheidtoets.

Auditprogramma *Toe(s)lagen*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Toe(s)lagen* van de Rekenkamer van Suriname. Krachtens de Personeelswet en Ambtenaren Bezoldigingsbesluit kunnen landsdienaren vanwege de aard van hun werkzaamheden in aanmerking komen voor een toelage bovenop de bezoldiging, die zij krachtens hun rang genieten.

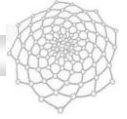
Deze toelagen kunnen voortvloeien uit verandering van standplaats, waarneming van een functie, schuldloze verlaging in rang, onkosten voortvloeiende uit de vervulling van een functie zoals reis- en verblijfkosten en dienstkleiding, het wonen op een bepaalde standplaats, bijzondere gevaren, moeite of ontberingen, schadevergoeding, vakantie-uitkering, beloning voor buitengewone inzet of prestatie, jubileum of het verrichten van aan hem in het belang van de dienst opgedragen werkzaamheden die niet reeds in zijn functie zijn verdisconteerd.

Dit auditprogramma toetst de rechtmatigheid van toelagen en toeslagen in relatie tot de Personeelswet, het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit en Resoluties die voortvloeien uit deelakkoorden tussen de overheidsbonden en de regering. Toekenning van een toelage aan landsdienaren dient uitsluitend te geschieden overeenkomstig de daarvoor bij staatsbesluit vast te stellen voorschriften

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Toelagen* heeft als doel te onderzoeken of de toekenningen:

- op basis van de voorgeschreven procedure tot stand zijn gekomen;
- volgens het vastgestelde bedrag worden uitbetaald;
- op de betrokkene van toepassing zijn.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

Het auditprogramma *Toelagen* maakt gebruik van de Personeelswet (SB 1985 no. 41), het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1980 no. 153) en de daarvoor bij staatsbesluit vast te stellen voorschriften.

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de beschikking van toekenning van de toelage;
- CEBUMA-maandoverzichten.

Er zijn 300 beschikkingen geaudit (in de maanden juli tot en met december 2007) die betrekking hebben op toe(s)lagen.

Tabel 11: Resultaten onderzoek Toe(s)lagen 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	7	GEEN	NEEN	WEL
Binnenlandse Zaken	20	GEEN	NEEN	WEL
Buitenlandse Zaken	5	GEEN	NEEN	WEL
Defensie	3	GEEN	NEEN	WEL
Financiën	14	GEEN	NEEN	WEL
Justitie en politie	52	GEEN	NEEN	WEL
Landbouw, Veeteelt en Visserij	3	GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	108	GEEN	NEEN	WEL
Regionale Ontwikkeling	14	GEEN	NEEN	WEL
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	34	GEEN	NEEN	WEL
Transport, Communicatie en Toerisme	2	GEEN	NEEN	WEL
Volksgezondheid	38	GEEN	NEEN	WEL
Totaal	300	GEEN	GEEN	300 WEL

De beschikkingen zijn correct bevonden.

Analyse van de bevindingen

De verscheidene toe(s)lagen die zijn toegekend op de departementen kunnen als volgt worden omschreven:

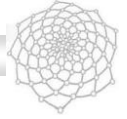
- Justitie en Politie: representatie-, recherche-, commandanten-, detachering-, huishuur- en standplaatstoelage;
- Binnenlandse Zaken: toelage gebruik privévoertuig, kleding-, risico- en reinigings- toelage;
- Regionale Ontwikkeling: toelage gebruik privévoertuig- en kledingtoelage;
- Defensie: toelage gebruik privévoertuig-, risico- en kledingtoelage;
- Financiën: toelage gebruik privévoertuig-, vergoeding voor gebruik openbaar vervoer en belastingtoelage;
- Landbouw, Veeteelt en Visserij: kledingtoelage;
- Arbeid, Technologie en Milieu: toelage gebruik privévoertuig;
- Sociale Zaken en Volkshuisvesting: kledingtoelage;
- Onderwijs en Volksontwikkeling: onderwijs-, vergoeding gebruik privévoertuig, stimulerings-, ontwikkelings-, standplaats- en kledingtoelage;
- Volksgezondheid: toelage gebruik privévoertuig.

Van de 300 onderzochte beschikkingen waren 20 (6,66%) niet rechtmatig, terwijl bij slechts 1 een tekortkoming werd geconstateerd.

Auditprogramma *Vrijstelling van dienst wegens zwangerschap en bevalling*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Vrijstelling van dienst wegens zwangerschap en bevalling* van de Rekenkamer van Suriname. Gemakshalve wordt hierna *vrijstelling van dienst wegens zwangerschap* afgekort tot *zwangerschapsverlof* en *vrijstelling van dienst wegens bevalling* tot *bevallingsverlof*.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma leidt de auditor door de Personeelswet en het Vrijstellingsbesluit met als doel te onderzoeken of de verlofbeschikking:

- op de juiste wijze tot stand is gekomen;
- de vereiste gegevens bevat;
- de juiste periode vrijstelling toekent voor respectievelijk zwangerschap en bevalling.

Dit auditprogramma toetst de rechtmatigheid met betrekking tot de vrijstelling van dienst gedurende de tijd van verhindering met als centrale onderzoeksvraag: Is de vrijstelling conform de wettelijke regelingen verleend?

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bronnen zijn gebruikt:

- Personeelswet;
- Ambtenarenbezoldigingsbesluit;
- Vrijstellingsbesluit (SB 1990 no. 36, laatstelijk gewijzigd SB no. 77, 7 oktober 2003).

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de beschikking waarin vrijstelling van dienst wegens zwangerschap wordt toegekend en de beschikking vaststelling van dienstherhvatting na genoten vrijstelling van dienst wegens bevalling;
- overige documentatie op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 12: Resultaten onderzoek *Vrijstelling van dienst wegens zwangerschap en bevalling* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	9	GEEN	NEEN	WEL
Binnenlandse Zaken	3	GEEN	NEEN	WEL
Buitenlandse Zaken	5	GEEN	NEEN	WEL
Defensie	11	GEEN	NEEN	WEL
Financiën		GEEN	NEEN	WEL
Handel en Industrie	3	GEEN	NEEN	WEL
Justitie en politie	5	GEEN	NEEN	WEL
Landbouw, Veeteelt en Visserij	9	GEEN	NEEN	WEL
Natuurlijke Hulpbronnen		GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	10	GEEN	NEEN	WEL
Openbare Werken	10	GEEN	NEEN	WEL
Planning en Ontwikkelingssamen- werking		GEEN	NEEN	WEL
Regionale Ontwikkeling		GEEN	NEEN	WEL
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	3	GEEN	NEEN	WEL
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	25	GEEN	NEEN	WEL
Transport, Communicatie en Toerisme	4	1 met een tekort- koming	De datum van de wer- kelijke bevalling staat niet vermeld in de be- schikking	WEL
Volksgezondheid	33	GEEN	NEEN	WEL
Totaal	130	1	GEEN	130 WEL

Er zijn in totaal 130 audits uitgevoerd, waarvan door de Rekenkamer van Suriname een oordeel van rechtmatigheid gegeven kan worden.

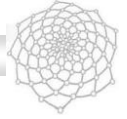
Auditprogramma *Gratificatie*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt de conceptversie auditprogramma *Gratificatie* van de Rekenkamer van Suriname. Dit auditprogramma toetst de rechtmatigheid met betrekking tot de toekenning van een gratificatie, met als centrale onderzoeksvraag: Is de toekenning van de gratificatie conform de wettelijke regelingen geschied?

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Gratificatie* leidt de gebruiker door de Personeelswet, het Ambtenaren

Bezoldigingsbesluit en het Gratificatiebesluit met als doel te onderzoeken of de beschikking:

- op basis van de voorgeschreven procedure tot stand is gekomen;
- onder de werking van de Personeelwet valt;
- onder de werking van het gratificatiebesluit valt;
- de vereiste gegevens bevat;
- inhoudt dat de toekenning van gratificatie daadwerkelijk wordt uitgekeerd aan landsdienaren in verband met hun ambtsjubileum van respectievelijk 25, 30, 35, 40 en 45 jaar en aan landsdienaren die zich op bijzondere wijze door dienstijver of dienstprestaties hebben onderscheiden.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bronnen zijn gebruikt:

- Personeelwet (SB 1987 no. 93).
- Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1992 no. 95).
- Gratificatiebesluit (SB 1990 no. 15).
- Resolutie van 15 april 2004 no. 2155 (SB 2004 no. 54).

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de gratificatiebeschikking;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 13: Resultaten onderzoek Gratificatie 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	13	13 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Binnenlandse Zaken	28	28 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Buitenlandse Zaken	4	4 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Defensie	78	75 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Financiën	61	60 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Handel en Industrie	12	11 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Justitie en politie	50	48 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Landbouw, Veeteelt en Visserij	36	36 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Natuurlijke Hulpbronnen	7	7 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Onderwijs en Volksonwikkeling	232	228 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Openbare Werken	71	71 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Planning en Ontwikkelingssamen- werking	1	1 beschikking met een tekortkoming	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Regionale Ontwikkeling	205	205 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	27	27 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	61	61 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Transport, Communicatie en Toerisme	29	28 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Volksgesondheid	28	28 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvulling te plegen in de tekst	NIET
Totale	943	931	943 WEL	943 NIET

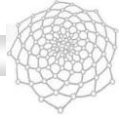
Analyse van de bevindingen

In dit verslag kan geen definitief oordeel over de rechtmatigheid worden gegeven. De betreffende auditwerkzaamheden moeten nog worden afgerond.

Met uitzondering van enkele ontbreekt in vrijwel alle beschikkingen de datum van indiensttreding en/of de maandelijkse bezoldiging. In de beschikkingen van het Ministerie van Handel en Industrie is de datum van indiensttreding wel opgenomen.

In 7 beschikkingen waarin de leeftijd casu quo de geboortedatum van betrokkene had moeten staan, vanwege het bereikt hebben van de pensioengerechtigde leeftijd, ontbreekt deze.

Het is noodzakelijk dat in het vervolg in alle beschikkingen de datum van indiensttreding, de maandelijkse bezoldiging en de geboortedatum van betrokkene worden vermeld. Hierdoor zal

de rechtmatigheidscontrole beter tot zijn recht komen.

In een beschikking van het Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling is er sprake van een 35-jarig ambtsjubileum, maar betrokkene werkt nog steeds op basis van een arbeidsovereenkomst.

Auditprogramma *Ontslag*

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Ontslag* beschrijft voorafgaand aan de auditvragen de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documentatie. De audit wordt afgesloten met de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma heeft tot doel de rechtmatigheid van verleend ontslag aan landsdienaren te toetsen. Grondslag voor dat onderzoek is de Personeelswet waarin de vijftien toegestane redenen voor ontslag limitatief zijn opgesomd. Elk verleend ontslag wordt door de daartoe bevoegde autoriteiten verleend middels een beschikking of een resolutie.

De centrale onderzoeksvraag van het werkprogramma luidt: Is het ontslag verleend conform de regels van de Personeelswet?

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bron is gebruikt:

- Personeelswet.

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de ontslagbeschikking/resolutie;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 14: Resultaten onderzoek *Ontslag* 2007

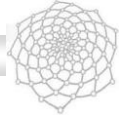
Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	2	GEEN	NEEN	WEL
Binnenlandse Zaken	31	GEEN	NEEN	WEL
Defensie	14	GEEN	NEEN	WEL
Financiën	11	GEEN	NEEN	WEL
Handel en Industrie	6			
Justitie en politie	14	GEEN	NEEN	WEL
Landbouw, Veeteelt en Visserij	19	GEEN	NEEN	WEL
Natuurlijke Hulpbronnen	9	GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	105	GEEN	NEEN	WEL
Openbare werken	17	GEEN	NEEN	WEL
Planning en Ontwikkelingssamenwerking	1	GEEN	NEEN	WEL
Regionale Ontwikkeling	58	GEEN	NEEN	WEL
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	9	GEEN	NEEN	WEL
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	19	GEEN	NEEN	WEL
Transport, Communicatie en Toerisme	19	GEEN	NEEN	WEL
Volksgesondheid	26	GEEN	NEEN	WEL
Totalen	360	GEEN	GEEN	360 WEL

* De desbetreffende personen zijn reeds uit overheidsdienst getreden, vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Analyse van de bevindingen

Het ontslag is in zes gevallen verleend om andere redenen dan die in artikel 69 van de Personeelswet zijn opgesomd. In deze gevallen is verwezen naar Decreet C-45, SB 1981. In één geval is ontslag wegens pensioen, 5 dagen voordat de 60-jarige leeftijd was bereikt, verleend. Dit is in strijd met artikel 69, lid b van de Personeelswet. In acht gevallen zijn de betreffende ambtenaren later met ontslag gegaan dan de maand nadat zij de 60-jarige leeftijd hadden bereikt. In de beschikking werd niet vermeld dat er dispensatie was verleend. Deze gevallen zijn in strijd met artikel 69, lid 1b van de Pensioenwet. Het betreft in genoemde gevallen onderwijsgevenden die het schooljaar hebben afgerond en per 1 oktober 2007 met pensioen zijn gegaan.

In drie gevallen is ontslag verleend op basis van een uitslag van de geneeskundige commissie namelijk “wegens blijvende ongeschiktheid uit hoofde van ziekten of gebreken om arbeid te verrichten”. Dit wordt behandeld in de personeelwet art. 69 lid 2.f. In tweeëntwintig gevallen is ontslag op eigen verzoek verleend. Dit wordt omschreven in de Personeelwet art. 69 lid 1.a. Verder zijn er 301 gevallen waarbij het pensioen is verleend op basis van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd omschreven in de Personeelwet art. 69 lid 1.b.

Auditprogramma **Overlijden**

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Overlijden* zal gebruikt worden bij de controle van de plichten die de staat heeft tegenover de nagelaten betrekkingen van een overleden landsdienaar.

Betreffende de gebeurtenis van het overlijden zelf bestaan er uiteraard geen beschikkingen. Wel vloeien uit het overlijden zaken voort, die beschikkingen met zich mee kunnen brengen. Deze beschikkingen en andere mededelingen omtrent het overlijden die de Rekenkamer bereiken, vormen de aanleiding om na zekere tijd middels dit auditprogramma te verifiëren of de staat zijn verplichtingen op rechtmatige wijze is nagekomen.

Voorafgaand aan de auditvragen beschrijft de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documentatie. De audit eindigt met de analyse van de bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma leidt de gebruiker door de Personeelwet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit, met als doel de rechtmatigheid te controleren waarmee de staat zijn plichten nakomt tegenover:

- een overleden landsdienaar;
- de nagelaten betrekkingen van een overleden landsdienaar.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bronnen zijn gebruikt:

- Personeelwet (SB 1985 no. 41);
- Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1980 no. 153 en SB 1992 no. 95).

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- alle beschikkingen en overige documenten die rechtstreeks of indirect het overlijden van de landsdienaar betreffen;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 15: Resultaten onderzoek *Overlijden* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Onderwijs en Volksontwikkeling	3	GEEN	NEEN	WEL
Regionale Ontwikkeling	1	GEEN	NEEN	WEL
Totale	4	GEEN	GEEN	4 WEL

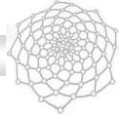
Analyse van de bevindingen

De beschikkingen geven geen aanleiding tot opmerkingen.

Auditprogramma **Ouderdomspensioen**

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Ouderdomspensioenen* toetst de rechtmatigheid van de beschikkingen over de toekenning van ouderdomspensioen door het Pensioenfonds Suriname. De hoogte van een pensioen wordt bepaald aan de hand van de diensttijd en de berekeningsgrondslagen per jaar en de middelsommen van de dienstlijnen van de pensioengerechtigde.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma toetst:

- of de ontvanger van de uitkering pensioengerechtigd is;
- of de dienstlijnen, diensttijden, berekeningsgrondslagen en middelsommen correct zijn;
- of het pensioenbedrag correct berekend is;
- of de beschikking volgens de juiste procedure tot stand is gekomen.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bron is gebruikt:

- De Ambtenarenpensioenwet (GB 1972 no. 150) en de wijzigingen daarop (SB 1977 no. 25)

4. Te raadplegen documentatie

- De te raadplegen documentatie bestaat uit: de beschikking inzake de toekenning van ouderdomspensioen;
- overige informatie op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 16: Resultaten onderzoek Ouderdomspensioen 2007

Ministeries waar men gewerkt heeft	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	5	GEEN	NEEN	WEL
Binnenlandse Zaken	39	GEEN	NEEN	WEL
Buitenlandse Zaken	5	GEEN	NEEN	WEL
Defensie	12	GEEN	NEEN	WEL
Financiën	13	GEEN	NEEN	WEL
Handel en Industrie	5	GEEN	NEEN	WEL
Justitie en politie	33	GEEN	NEEN	WEL
Landbouw, Veeteelt en Visserij	15	GEEN	NEEN	WEL
Natuurlijke Hulpbronnen	116	GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	100	GEEN	NEEN	WEL
Openbare Werken	30	GEEN	NEEN	WEL
Planning en Ontwikkelingssamenwerking	3	GEEN	NEEN	WEL
Regionale Ontwikkeling	34	GEEN	NEEN	WEL
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	12	GEEN	NEEN	WEL
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	25	GEEN	NEEN	WEL
Transport, Communicatie en Toerisme	13	GEEN	NEEN	WEL
Volksgezondheid	42	GEEN	NEEN	WEL
Totale	502	GEEN	GEEN	502 WEL

Analyse van de bevindingen

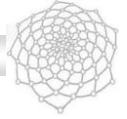
Bij de controle van de beschikkingen inzake ouderdomspensioenen zijn er geen onjuistheden of onrechtmatigheden geconstateerd met betrekking tot de diensttijd en het daarmee samenhangende percentage ter berekening van pensioenuitkering aan de rechthebbenden.

De Kamer kan evenwel geen oordeel geven ten aanzien van de rechtmatigheid van de pensioenuitkeringen in 2007, omdat zij geen kennis draagt van eventuele tekortkomingen die kunnen zijn ontstaan op grond van de volgende gegevens:

- indien de rechthebbende is ontheven;
- onderbreking van de diensttijd langer dan één jaar;
- verhoging van het ambtelijk inkomen tot meer dan het tweevoudige;
- verlaging van de berekeningsgrondslag met meer dan 5%.

Van de 511 pensioenbeschikkingen werden in 9 beschikkingen niet vermeld bij welk ministerie de rechthebbenden werkzaam waren. In 97 gevallen werden pensioenen toegewezen aan weduwen en/of wezen en in 5 gevallen was er sprake van vroegtijdige pensioenuitkeringen vanwege invaliditeit.

Behalve de voornoemde beschikkingen heeft de Kamer in het verslagjaar ook ontvangen een beschikking van 26 april 2007 kenmerk no. 7136/06 en één van 30 april 2007 kenmerk no. 9264 tot het toekennen van een weduwe- en wezenpensioen aan nabestaanden van twee gewezen leden van DNA. Voor het onderzoek van de rechtmatigheid van deze beschikkingen kan evenwel geen gebruik worden gemaakt van het onderhavige auditprogramma. Omdat de toegekende voorzieningen ingevolge de wet als pensioenen worden aangeduid zullen wel enkele kanttekeningen hieromtrent worden gemaakt. Voor deze pensioenaanspraken wordt verwezen naar de Wet Geldelijke Voorzieningen leden en gewezen leden van DNA (SB 1988

no. 59, SB 1994 no. 77 en SB 2001 no. 73) en het Staatsbesluit van 28 mei 2004.

De Kamer vindt geldelijke pensioenvoorzieningen ten gunste van gewezen leden van DNA en ten laste van de staatskas een aangelegenheid waarvan een goede gedachtewisseling op haar plaats zou zijn, omdat elke pensioenregeling gebaseerd is op een aantal uitgangspunten, waarvan de premieplichtigheid, de diensttijd en dienstlijn en de uitkeringgerechtigheid enkele zeer belangrijke zijn. In de voornoemde wetgeving is de premieplicht evenwel geen voorwaarde voor de uitkeringsgerechtigheid. Hierdoor is geldelijke voorziening die pensioen wordt genoemd eigenlijk een gunstgave. Aangezien de leden van DNA een relatief hoog inkomen genieten, zou het eerder voor de hand liggen om hen een pensioenpremie in rekening te brengen waarmee ten dele het later uit te keren pensioen kan worden opgebouwd.

Auditprogramma *Onderstanden*

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Onderstanden* beschrijft voorafgaand aan de auditvragen de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documentatie. De audit eindigt met de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma heeft tot doel de rechtmatigheid van onderstanduitkeringen te toetsen. Grondslag voor dat onderzoek zijn de Personeelswet en de resoluties no. 7958 van 26 juli 1969 en no. 14177 van 12 januari 1971. De formule voor het berekenen van de onderstandsuitkering is aantal dienstjaren x 1/25 x 30% van laatstgenoten bezoldiging.

De centrale onderzoeksvraag van het werkprogramma luidt: Is de onderstanduitkering rechtmatig?

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bronnen zijn gebruikt:

- Personeelswet (SB 1985 no. 41);
- Resolutie van 26 juli 1969 no. 7958;
- Resolutie van 12 januari 1971 no. 14177.

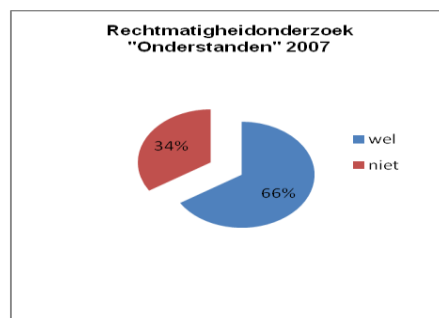
4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de onderstandbeschikking;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

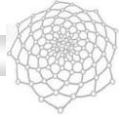
Tabel 17: Resultaten onderzoek *Onderstanden* 2007

Ministerie	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk Ja / Nee	Beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Binnenlandse Zaken	56	8 beschikkingen met tekortkomingen. Volgens het aantal dienstjaren in overheidsdienst zouden 11 aanvragers wel in aanmerking kunnen komen voor pensioen indien zij door de overheid in vaste dienst waren aangesteld. (Zie aparte lijst met tekortkomingen.)	Aanvullingen in de tekst plegen	37 WEL EN 19 NIET
Totalen	56	19	19 WEL / 37 NIET	37 WEL EN 19 NIET

Analyse van de bevindingen

In het verslagjaar zijn van het Ministerie van Binnenlandse Zaken 40 beschikkingen betreffende onderstanden ontvangen. Bij de controle van dit auditobject blijkt dat de duur van de dienstperiode in 8 beschikkingen niet duidelijk vermeld staat, waardoor het niet mogelijk is om te controleren of de ambtenaar in aanmerking komt voor de berekende onderstand. Uit dien hoofde kan geen uitspraak worden gedaan over de rechtmatigheid

van deze beschikkingen.

De geconstateerde tekortkomingen zien er als volgt uit.

- De aanvrager heeft langer dan 3 jaar in tijdelijke dienst gediend en zou volgens de Personeelswet reeds een vaste aanstelling moeten hebben, waardoor deze ambtenaar in aanmerking zou komen voor pensioen en geen aanvraag hoeven te doen.
- De aanvrager is 11 jaar in losse dienst geweest.
- Het percentage in de berekening verschilt wel, in plaats van 30% is 32% gehanteerd.
- Dit blijkt voornamelijk in gevallen voor arbeiders in losse dienst.
- De aanvrager is 12 jaar in losse dienst geweest.
- De aanvrager is 6 jaar in losse dienst geweest.
- De aanvrager is 6 jaar in losse dienst geweest.
- De aanvraag is gedaan door een weduwe van een ambtenaar in vaste dienst, de dag na het overlijden van deze gewezen ambtenaar.
- De aanvraagster is weduwe van een gewezen ambtenaar in tijdelijke dienst, de heer Ashokkoemar Sital, die wel langer dan 5 jaar in tijdelijke dienst was. Hij zou reeds in aanmerking moeten komen voor een vaste aanstelling, waardoor de weduwe na overlijden weduwepensioen zou ontvangen. Kennelijk zou deze aanvraag dan hebben plaatsgehad.

Het is opvallend dat landsdienaren langer dan 10 jaar bij de overheid gediend hebben en nimmer zijn aangesteld als ambtenaar. Hierdoor hebben zij pensioen moeten derven, welke zij dus wel zouden ontvangen bij een vaste aanstelling.

Auditprogramma **Tuchtstraffen**

1. Algemene toelichting

Onder tuchtstraffen wordt verstaan het geheel van dwangmiddelen of strafmaatregelen geldende bij de overheid. Deze zijn ter verzekering van een richtige plichtsvervulling of ter voorkoming van plichtsverzaking.

Voorafgaand aan de auditvragen beschrijft het auditprogramma de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documentatie. In de audit is opgenomen de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Dit auditprogramma heeft tot doel de rechtmatigheid van tuchtstraffen te toetsen in relatie tot de Personeelswet.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bron is gebruikt:

- Personeelswet (SB 1985 no. 41).

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

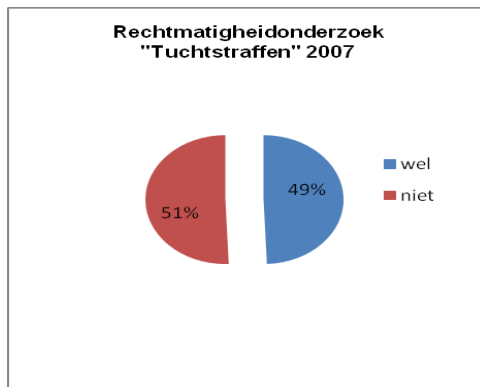
- de tuchtstrafbeschikking;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 18: Resultaten onderzoek Tuchtstraffen 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	11	In 4 beschikkingen zijn er 8 tekortkomingen	correcties en aanvulling in de tekst plegen	NIET
Binnenlandse Zaken	26	12 beschikkingen met 16 tekortkomingen	correcties en aanvulling in de tekst plegen	NIET
Buitenlandse Zaken	2	2 beschikkingen met 2 tekortkomingen	aanvullingen in de tekst plegen	NIET
Defensie	63			1
Financiën	2	1 beschikking met 1 tekortkoming	aanvullingen in de tekst plegen	WEL
Justitie en politie	24			2
Landbouw, Veeteelt en Visserij	4	4 beschikkingen met 6 tekortkomingen	correcties in de tekst plegen	NIET
Onderwijs en Volksontwikkeling	30	30 beschikkingen met 40 tekortkomingen	correcties en aanvulling in de tekst plegen	NIET
Openbare Werken	3	2 beschikkingen met 2 tekortkomingen	correcties in de tekst plegen	NIET
Regionale Ontwikkeling	37	37 beschikkingen met 37 tekortkomingen	correcties en aanvulling in de tekst plegen	NIET
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	14	14 beschikkingen met 19 tekortkomingen	correcties en aanvulling in de tekst plegen	NIET
Transport, Communicatie en Toerisme	3	2 beschikkingen met 2 tekortkomingen	aanvullingen in de tekst plegen	WEL
Volksgezondheid	6	6 beschikkingen met 6 tekortkomingen	correcties en aanvulling in de tekst plegen	NIET
Totalen	225	139	114 WEL / 111 GEEN	111 WEL / 114 NIET

¹ Het Ministerie van Defensie hanteert de Wet Militaire Rechtspositie in geval van personen in militaire dienst. De rechtmatigheid kan niet getoetst worden op basis van de Personeelwet.

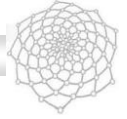
² Het Ministerie van Justitie en Politie hanteert een andere wetgeving bij politie en brandweer namelijk het Politiehandvest. De rechtmatigheid kan niet getoetst worden op basis van de Personeelwet.

Analyse van de bevindingen

Bij de controle van de beschikkingen terzake tuchtstraffen zijn de onderstaande onrechtmatigheden geconstateerd.

- Aan 57 ambtenaren is een tuchtstraf verleend die niet conform art. 61.1 van de Personeelwet is afgehandeld. Van deze ambtenaren is salarisinhouding de rechtsgrond waarop de inhouding is gebaseerd aangegeven. Bij salarisinhouding wordt verwezen naar art. 1614b van het Surinaams Burgerlijk Wetboek. De departementen die deze tuchtstraf hebben toegepast zijn: Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu (9); Binnenlandse Zaken (5); Landbouw, Veeteelt en Visserij (4); Onderwijs en Volksontwikkeling (10) en Regionale Ontwikkeling (26). In 3 gevallen was de salarisinhouding een gevolg van een buitenfunctiestelling, waarbij werd verwezen naar artikel 23 van de Personeelwet. Na de buitenfunctiestelling is er echter een foute procedure ingezet, omdat volgens artikel 23 lid 1 een buitenfunctiestelling altijd een schorsing of ontslag tot gevolg moet hebben. Bovendien is er een onrechtmatige combinatie van straffen toegepast die niet voorkomt in de Personeelwet.
- Verder is in 5 van de beschikkingen niet vermeld dat de betrokken ambtenaar in de gelegenheid is gesteld zich te verweren zoals vermeld in art 63.2 van de Personeelwet. De departementen die geen rekening met het bovengenoemde hebben gehouden, zijn: Arbeid, Technologische ontwikkeling en Milieu (1); Buitenlandse Zaken(1); Onderwijs en Volksontwikkeling (1) en Sociale Zaken en Volkshuisvesting (2).
- In 8 tuchtstrafbeschikkingen is voorts ook niet vermeld dat er rekening is gehouden met de omstandigheden van de betrokken ambtenaar zoals gesteld in art 63.4 van de Personeelwet. De departementen die geen rekening hebben gehouden met het eerdergenoemde artikel in de Personeelwet zijn: Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu (1); Binnenlandse Zaken; Landbouw, Veeteelt en Visserij (2) en Regionale Ontwikkeling (1); Onderwijs en Volksontwikkeling (1); Openbare Werken (1); Sociale Zaken en Volkshuisvesting (1) en Volksgezondheid (1).
- Van de 225 beschikkingen waren 114 (50,7%) niet rechtmatig.

Volgens artikel 59 lid 1 van de Personeelwet dienen de strafmaatregelen in de conduite staat van betrokkenen te worden aangetekend. Uit de beschikkingen kon niet worden vastgesteld of de aantekeningen op de departementen inderdaad zijn geplaatst.

Bijzondere opmerkingen:

- In drie gevallen kon er geen afschrift worden afgegeven aan de betrokkenen conform art. 63.5 PW, aangezien zij niet te bereiken waren op het bij de dienst bekend woonadres.
- In twee gevallen werd bekendheid gegeven aan het oneervol ontslag van betrokkenen door plaatsing in het advertentieblad.
- Aan drie ambtenaren op het Ministerie van Sociale Zaken en Volkhuysvesting werd een combinatie van maatregelen getroffen. Deze personen zijn gedegradeerd van schaal 11 naar schaal 10. Ze zijn verder buiten functie gesteld en overgeplaatst naar een andere afdeling. Degradatie van bureau-ambtenaren wordt zelden toegepast.
- Er schijnt geen eenduidigheid te bestaan tussen de verschillende ministeries bij het bepalen van de strafmaat inzake tuchtstraffen.

Auditprogramma *Aanwijzing standplaats*

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Aanwijzing standplaats* beschrijft voorafgaand aan de auditvragen de doelstelling van de audit en de toepasselijke wet- en regelgeving en voorts de te raadplegen documentatie. Het resultaat van de audit is vastgelegd in de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma leidt de gebruiker door de Personeelwet en het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit met als doel te onderzoeken of de beschikking:

- onder de werking van de personeelwet valt;
- op basis van de voorgeschreven procedures tot stand is gekomen;
- rekening houdt met de persoonlijke belangen van betrokkenen;
- de vereiste gegevens bevat.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

- Personeelwet (SB 1985 no. 41);
- Ambtenaren Bezoldigingsbesluit (SB 1980 no. 153 en SB 1992 no. 95).

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de overplaatsingsbeschikking;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 19: Resultaten onderzoek *Aanwijzing standplaats* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Buitenlandse Zaken	1	GEEN	NEEN	WEL
Defensie				
Financiën	7	GEEN	NEEN	WEL
Handel en Industrie				
Justitie en politie	2	GEEN	NEEN	WEL
Totalen	10	GEEN	NEEN	10 WEL

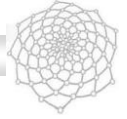
Analyse van de bevindingen

De beschikkingen zijn correct bevonden.

Auditprogramma *Afwijking openbare aanbesteding*

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Afwijking openbare aanbesteding* toetst de rechtmatigheid op afwijkingen van de openbare aanbestedingen in relatie tot de Comptabiliteitswet (verder CW) en het Comptabiliteitsbesluit (verder CB), met als centrale onderzoeksvraag: Voldoet de resolutie

aan de vastgestelde regelingen met betrekking tot een afwijking van een openbare aanbesteding?

Voorafgaand aan de auditvragen worden de doelstelling van het auditprogramma, evenals de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documenten beschreven.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma leidt de gebruiker door de Comptabiliteitswet en het Comptabiliteitsbesluit om te onderzoeken of de resolutie:

- een afwijking van de openbare aanbesteding inhoudt;
- onder de werking van de Comptabiliteitswet en het Comptabiliteitsbesluit valt;
- op basis van de voorgeschreven procedure tot stand is gekomen;
- de vereiste gegevens bevat;
- rekening houdt met 's landsbelangen.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De geraadpleegde wetten voor dit auditprogramma zijn:

- Comptabiliteitswet, landsverordening van 2 december 1952 (GB 1952 no. 111), laatstelijk gewijzigd op 29 september 2003 (SB 2003 no. 76);
- Comptabiliteitsbesluit, landsbesluit van 27 augustus 1953 (GB 1953 no. 100), gewijzigd bij staatsbesluit van 31 juli 2004 (SB 1997 no. 15 en SB 2003 no. 116);
- Missiven.

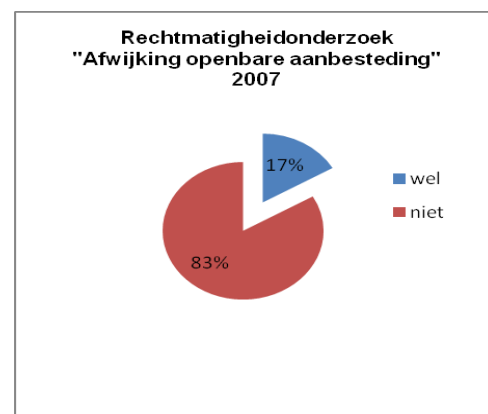
4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bij de uitvoering van deze audit bestaat uit:

- de resolutie of een ander document waaruit de afwijking blijkt;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 20: Resultaten onderzoek Afwijking openbare aanbesteding 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Binnenlandse Zaken	2	2 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	NIET
Defensie	1	1 beschikking met een tekortkoming	Aanvullingen in de tekst plegen	NIET
Justitie en politie	1	1 beschikking met een tekortkoming	Aanvullingen in de tekst plegen	NIET
Onderwijs en Volksontwikkeling	1	GEEN	NEEN	WEL
Openbare Werken	5	4 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	1 WEL EN 4 NIET
Regionale Ontwikkeling	2	2 beschikkingen met tekortkomingen	Aanvullingen in de tekst plegen	NIET
Totalen	12	10	10 WEL / 2 GEEN	2 WEL / 10 NIET

Analyse van de bevindingen

Van de 12 beschikkingen:

- vertoonden 10 (83,3%) tekortkomingen;
- moeten 10 (83,3%) gecorrigeerd worden;
- hebben 10 (83,3%) de toetscriteria niet doorstaan.

In zeven gevallen bij de ministeries van Binnenlandse Zaken, Justitie en Politie, Openbare Werken en Regionale Ontwikkeling is er volgens het gehanteerde auditprogramma verzuimd in de beschikking op te nemen dat er:

- een afschrift van de resolutie is verzonden naar DNA;

- ten minste drie offertes in overweging zijn genomen (toegelicht in het Staatsblad van 31 juli 2004 no. 116).

In twee gevallen bij de ministeries van Defensie en Openbare Werken is er volgens het gehanteerde auditprogramma verzuimd in de resolutie op te nemen dat er een afschrift van de resolutie is verzonden naar DNA.

In één geval bij het Ministerie van Openbare Werken is er volgens het gehanteerde auditprogramma verzuimd in de resolutie op te nemen dat er ten minste drie offertes in overweging zijn genomen (toegelicht in Staatsblad van 31 juli 2004 no. 116).

In twee gevallen bij de ministeries van Openbare Werken en Onderwijs en Volksontwikkeling voldoen de resoluties aan de rechtmatigheidstoetsing.

Auditprogramma **Autorisaties**

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Autorisaties* toetst de rechtmatigheid van autorisaties met het Comptabiliteitsbesluit, de Comptabiliteitswet en de goedgekeurde begroting.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma toetst:

- de rechtmatigheid van de autorisatie;
- de juistheid van de aangevraagde bedragen;
- de juistheid van het begrotingsartikel;
- of het bedrag is goedgekeurd door de Raad van Ministers en de Onderraad van Gunningen.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De geraadpleegde wetten zijn:

- Comptabiliteitswet;
- Comptabiliteitsbesluit;
- Goedgekeurde begroting.

4. Te raadplegen documentatie

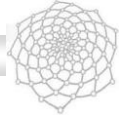
De te raadplegen documentatie bij de uitvoering is:

- de autorisatieaanvraag door de vakminister;
- het advies van de Thesaurie-inspectie;
- het advies van de Onderraad van Gunningen;
- de goedgekeurde begroting.

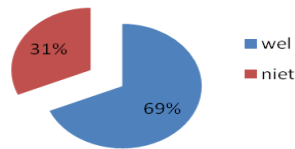
Tabel 21: Resultaten onderzoek *Autorisaties* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie Noodzakelijk Ja / Nee	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	11	GEEN	NEEN	WEL
Binnenlandse Zaken	29	GEEN	NEEN	WEL
Buitenlandse Zaken	1	GEEN	NEEN	WEL
Defensie	10	GEEN	NEEN	WEL
Financiën	8	GEEN	NEEN	WEL
Handel en Industrie	9	GEEN	NEEN	WEL
Justitie en politie	46	GEEN	NEEN	WEL
Landbouw, Veeteelt en Visserij	5	GEEN	NEEN	WEL
Natuurlijke Hulpbronnen	30	GEEN	NEEN	WEL
Onderwijs en Volksontwikkeling	26	GEEN	NEEN	WEL
Openbare Werken	60	1 autorisatie met een tekortkoming	Corrigeren van het hoofdartikel in sectie A van de autorisatie	NIET
Planning en Ontwikkelingssamenwerking	15	GEEN	NEEN	WEL
Regionale Ontwikkeling	19	3 autorisaties met 3 tekortkomingen	Corrigeren van het hoofdartikel in sectie A van de autorisatie	NIET
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	18	GEEN	NEEN	WEL
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	24	3 autorisaties met 3 tekortkomingen	Autorisatie opmaken conform de goedgekeurde begroting van 2007	NIET
Volksgezondheid	16	GEEN	NEEN	WEL
Totalen	327	7	7 WEL / 252 GEEN	224 WEL / 103 NIET

Rechtmatigheidonderzoek
"Autorisaties" 2007

Analyse van de bevindingen

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in zeven gevallen bij de ministeries van Openbare Werken, Regionale Ontwikkeling en Sociale Zaken en Volksgezondheid tekortkomingen zijn geconstateerd. Deze tekortkomingen betreffen onrechtmatigheden zoals onderstaand in tekst wordt toegelicht.

In vier gevallen waarvan één bij het Ministerie van Openbare Werken en drie bij het Ministerie van Regionale Ontwikkeling komen er tegenstrijdigheden voor. Deze tegenstrijdigheden zijn op alle vier autorisaties identiek. De hoofdartikelen in sectie A

en sectie B komen niet met elkaar overeen. Beide hoofdartikelen zijn gekoppeld aan een aparte beleidsmaatregel (zie onderstaand overzicht). Het hoofdartikel in sectie B is wel conform de Aard der Uitgaven op de autorisatie en de goedgekeurde begroting van 2007, maar volgens het gehanteerde auditprogramma voldoen deze vier autorisaties niet aan de rechtmatigheidstoets.

In de volgende tabellen worden per ministerie de tegenstrijdigheden op de autorisaties nader toegelicht.

Autorisaties ministerie Openbare Werken			
Sectie	Hoofdartikel	Beleidsmaatregel	Goedgekeurde begroting (zie SB 2007 no70)
A	100	Verbetering van landsgebouwen met hun toebehoren	SRD 2.330.000
B	101	Bouw en uitbreiding van landsgebouwen en ambtenarenwoningen	SRD 2.340.000

Autorisaties ministerie Regionale Ontwikkeling			
Sectie	Hoofdartikel	Beleidsmaatregel	Goedgekeurde begroting (zie SB 2007 no.58)
A	114	Districtsbestuur Wanica	SRD 1.117.000
B	100	Onderhoud gebouwen en terreinen	SRD 2.074.000

In drie gevallen bij het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting zijn de autorisaties opgemaakt conform de Ontwerpbegroting van 2007 in plaats van de goedgekeurde begroting.

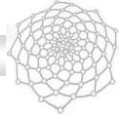
Volgens het gehanteerde auditprogramma voldeden in totaal 103 (31,5%) van de autorisaties niet aan de rechtmatigheidstoets. Met betrekking tot de procedure voor autorisatieverlening zij het volgende opgemerkt.

Volgens artikel 156 van de Grondwet worden alle geraamde staatsuitgaven opgenomen in de staatsbegroting, die door DNA moet worden goedgekeurd. Artikel 16 van de Comptabiliteitswet geeft aan dat alleen aan de minister van Financiën de bevoegdheid is verstrekt om gelden, die ingevolge een begroting zijn toegestaan, aan een minister ter beschikking te stellen.

Wanneer er geen gelden voor het beoogde doel op de staatsbegroting voorkomen, wordt aan de regering gevraagd om een voorziening te treffen. De regering kan dan beslissen dat de post *Algemeen Onvoorzien Uitgaven* van het Ministerie van Financiën wordt belast of dat aan DNA toestemming moet worden gevraagd om additionele fondsen ter beschikking te stellen.

In het laatste geval wordt een ontwerp van de suppletoire begroting bij DNA ingediend. In deze suppletoire begroting wordt ook de financieringswijze aangegeven omdat in beginsel geen uitgaven mogen worden verricht als er daarvoor geen middelen zijn aangewezen. Verplichtingen mogen pas worden aangegaan wanneer een ingediend ontwerp van de suppletoire begroting is goedgekeurd en de minister van Financiën als gevolg daarvan autorisatie heeft verleend.

Bij de uitvoering van deze audit heeft de Kamer vastgesteld dat het nogal vaak voorkomt dat aan de Raad van Ministers een voorstel van een minister om een bepaalde uitgave te doen ten laste van een bepaald begrotingsartikel ter beslissing wordt voorgelegd, hetgeen gelet op

de coördinerende functie van dit orgaan te begrijpen is.

De Kamer wil hier wel de bijzondere aandacht voor vragen dat hieraan voorafgaand wel de vereiste instemming van de minister van Financiën wordt verkregen omdat in de financiële beleidscyclus, waarvan de autoriserende bevoegdheid de kern vormt, deze minister de uitvoerbaarheid kan overzien van wat aan de Raad van Ministers ter goedkeuring wordt voorgelegd.

De Kamer wenst uitdrukkelijk erop te wijzen dat zij bij het onderzoek van de begrotingsrekening van het dienstjaar 2007 op deze gevallen nog terug zou kunnen komen.

De Kamer wijst de ministers erop dat de bevoegdheid van de minister van Financiën een noodzakelijke voorwaarde is om de begrotingsdiscipline te handhaven en dat deze autoriserende bevoegd altijd overeind blijft, ondanks een toestemming die van hogerhand zou zijn verkregen.

Auditprogramma **Grondbeschikkingen**

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Grondbeschikkingen* van de Rekenkamer van Suriname. Een grondbeschikking vormt de basis voor de uitgifte van een stuk grond aan een natuurlijke persoon of een rechtspersoon.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Gronduitgifte* toetst:

- of de grond uitgegeven had mogen worden;
- of de ontvanger gerechtigd was de grond te krijgen;
- of voor de uitgifte het juiste bedrag in rekening wordt gebracht;
- of de juiste procedure is gevolgd.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

- Decreet Beginselen Grondbeleid (SB 1983 no. 10), gewijzigd bij SB 2003 no. 8;
- Decreet beginselen Grondbeleid (SB 1982 no. 10) zoals laatstelijk gewijzigd bij de wet van 28 januari 2003 (SB 2003 no. 8);
- Decreet Uitgifte Domeingrond (SB 1982 no. 11) zoals laatstelijk gewijzigd bij wet van 28 januari 2003 (SB 2003 no. 7);
- Reglement Grondhuurvergoeding (SB 1982 no. 14) zoals laatstelijk gewijzigd bij Staatsbesluit van 29 mei 1997 (SB 1997 no. 42);
- Decreet Rechtstoestand voor 1 juli 1982 uitgegeven gronden (SB 1982 no. 12);
- Ontsluitingskostenbesluit 1982 (SB 1982 no. 15) zoals gewijzigd bij Staatsbesluit van 29 mei 1997 (SB 1997 no. 15) en de beschikkingen van 16 juli 1997 no. 1577/0215 en van 24 september 2004 no. 1004/04-0216 (SB 2004 no. 138).

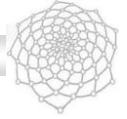
4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de beschikking inzake de toekenning van grondhuur;
- overige informatie op te vragen naar aanleiding van de audit.

Tabel 22: Resultaten onderzoek *Grondbeschikkingen* 2007

Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatigheid wel/niet doorstaan
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	246	210 beschikkingen met tekortkomingen	Correctie te plegen in de tekst	NIET
Totaal	246	210	240 WEL / 6 NIET	36 WEL / 210 NIET

Analyse van de bevindingen

Het totaal aantal beschikkingen kan als volgt worden onderverdeeld:

Soort beschikking	Aantallen
Bereidverklaring	37
Toewijzingen	173
Grondhuuroverdracht	30
Wijzigingsbeschikking	2
Intrekking beschikking	1
Gebruiksvergunning	2
Terbeschikkingstelling	1

Van de 246 beschikkingen kunnen 36 niet getoetst worden aan de rechtmatigheid. Het auditprogramma betreft alleen de uitgifte of weigering van domeingrond. De grondhuuroverdrachten, wijzigingsbeschikkingen, gebruiksvergunningen en de intrekkingbeschikkingen kunnen niet getoetst worden aan de rechtmatigheid. Deze zijn getoetst aan de wettelijke regelingen die daaraan ten grondslag liggen.

In de **bereidverklaringen** zijn volgens het gehanteerde auditprogramma verzuimd op te nemen dat:

- de minister van tevoren had bekendgemaakt dat in het gebied domeingrond beschikbaar was voor uitgifte (**SB no. 10 art. 9.1 decreet Uitgifte Domeingrond conform art. 13**);
- de verkrijger van de domeingrond een Surinamer is (**SB 1982 no. 11 art. 2**);
- de verkrijger van de domeingrond in Suriname woonachtig is (**SB 1982 no. 11 art. 2**);
- de Raad van Ministers toestemming heeft gegeven voor uitgifte van de domeingrond (**SB 1982 no. 11 art. 3.1**);
- de inschrijver een kaart heeft ingezonden waaruit blijkt dat de grond volgens voorschriften is opgemeten en afgebakend door een landmeter in Suriname (**1982 no. 11 art 9.1 a**);
- de aanvraag op de vereiste wijze volgens art. 72 van het decreet Uitgifte Domeingrond is bekendgemaakt (**SB 2003 no. 7 art. G**);
- is gebleken dat de minister bekend had gemaakt dat in het gebied domeingrond beschikbaar was voor toewijzing (**SB 1982 no. 11 art. 13.2**);
- is gebleken dat de Raad van Ministers toestemming heeft gegeven voor uitgifte van domeingrond (**SB 1982 no. 11 art. 13.2**).

In de **toewijzingen** zijn volgens het gehanteerde auditprogramma verzuimd in de beschikkingen op te nemen dat:

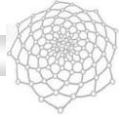
- de minister van tevoren had bekendgemaakt dat in het gebied domeingrond beschikbaar was voor uitgifte (**SB no. 10 art. 9.1 decreet Uitgifte Domeingrond conform art. 13**);
- uit de beschikking blijkt dat de verkrijger van de domeingrond een Surinamer is (**SB 1982 no. 11 art. 2**);
- voor de verkrijging van de grond conform artikel 5.1 van het Decreet Uitgifte Domeingrond een schriftelijke aanvraag was ingediend;
- de inschrijver een kaart heeft ingezonden waaruit blijkt dat de grond volgens voorschriften is opgemeten en afgebakend door een landmeter in Suriname (**1982 no. 11 art 9.1 a**);
- blijkt dat de aanvraag voor advies is toegezonden aan de minister die het regardeert (**SB 2003 no. 7 art. G**);
- de aanvraag op de vereiste wijze volgens art. 72 van het decreet Uitgifte Domeingrond is bekendgemaakt (**SB 2003 no. 7 art. G**);
- is gebleken dat de minister bekend had gemaakt dat in het gebied domeingrond beschikbaar was voor toewijzing (SB 1982 no. 11 art. 13.2);
- is gebleken dat de Raad van Ministers toestemming heeft gegeven voor uitgifte van domeingrond (SB 1982 no. 11 art. 13.2).

Van de 210 beschikkingen heeft geen enkele de toetsingscriteria doorstaan.

Auditprogramma *Leningsovereenkomsten Staatsschuld*

1. Algemene toelichting

Het auditprogramma *Staatsschuld* is een rechtmatigheidsaudit inzake alle tot stand gekomen

binnenlandse en buitenlandse schuldverplichtingen, daaronder begrepen de nog op te nemen bedragen van gecontracteerde schuld, alsmede achterstallige renten en kosten met inbegrip van delgings- en waarborgverplichtingen.

Dit auditprogramma toetst de rechtmatigheid met betrekking tot de totstandkoming van de staatsschuld in relatie tot de Wet op de Staatsschuld en de Bankwet met als centrale onderzoeksvraag: Mag de door het Bureau voor de Staatsschuld overlegde schuldverplichting door de Rekenkamer van Suriname worden geregistreerd dan wel nietig worden verklaard? De verschillende typen schuldverplichtingen zoals opgenomen in de Wet op de Staatsschuld art. 4.3 vormen het object van dit auditprogramma.

Voorafgaand aan de auditvragen worden de doelstelling van de audit, de toepasselijke wet- en regelgeving en de te raadplegen documentatie beschreven. De audit wordt afgesloten met het formulier voor de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma leidt de gebruiker door de Wet op de Staatsschuld en de Bankwet met als doel te onderzoeken of de schuldverplichting:

- een rechtsgeldige staatsschuld is;
- op basis van de voorgeschreven procedure tot stand is gekomen;
- de vereiste gegevens bevat;
- het obligoplafond niet overschrijdt.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De verschillende vormen en wetgeving met betrekking tot schuldverplichtingen, zowel binnen- als buitenlands, zijn in de Wet op de Staatsschuld 2002 en de Bankwet 1956 geregeld, waarbij laatstgenoemde in mei 2005 is aangepast.

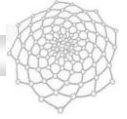
Omschrijving van de in het auditprogramma gehanteerde terminologie is op grond van de Wet op de Staatsschuld als volgt.

- *Obligoplafond*: geldend nominaal bedrag (zie art. 3) met het dwingende karakter van een niet te overschrijden plafondwaarde voor geldelijke schuldverplichtingen met inbegrip van waarborgverplichtingen ten laste van de Staat. (art. 1.g).
- Binnenlands obligoplafond: nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan 15% van het nominaal brutobinnenlandsproduct, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond. (art. 3.1).
- Buitenlands obligoplafond: nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan 45% van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond. (art. 3.2).
- Schatkistpapier: schatkistpromessen en schatkistbiljetten. (art. 1.k).
- Schatkistpromessen: schuldbewijzen ten laste van de Staat, aan order van de nemer of aan toonder luidende, waarvan de looptijd ten hoogste twaalf maanden is en het disconto bij de uitgifte wordt verrekend. (art. 1.l).
- Schatkistbiljetten: schuldbewijzen ten laste van de Staat, aan order van de nemer of aan toonder luidende, waarvan de looptijd ten hoogste vijf jaar is en de rente op de daartoe vastgestelde tijdstippen verschijnt. (art. 1.m).
- Staatsobligaties: schuldbewijzen ten laste van de Staat, op naam of aan toonder luidende, waarvan de looptijd ten hoogste dertig jaar is en de rente op de daartoe vastgestelde tijdstippen verschijnt. (art. 1.n).

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de schuldverplichting;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de auditvragen.

Analyse van de bevindingen

Het resultaat van het rechtmatigheidsonderzoek van de leningsovereenkomsten was positief, mede door goed voorbereidend werk dat verricht is door de Centrale Bank van Suriname en het Bureau voor de Staatsschuld. De afwerking van dit auditprogramma is nagenoeg zonder problemen verlopen. Het auditprogramma is een rechtmatigheidsaudit en geen financiële audit: het verschaft geen inzicht over de stand van de staatsschuld.

Bij het auditen van de staatsschuld is een continue financiële audit noodzakelijk met betrekking tot de schuldbaarometer. Bij het ter registratie aanbieden van de documenten zou vanwege het Bureau voor de Staatsschuld, de hoogte van de staatsschuld per die datum meegegeven dienen te worden. Voor de Kamer wordt het dan duidelijker als met het registreren van het aangeboden document het vastgestelde kredietplafond al dan niet wordt overschreden.

In dit verslagjaar zijn 173 diverse leningsovereenkomsten ter registratie aangeboden, waarvan 170 direct correct bevonden zijn. Onder deze leningsovereenkomsten vallen:

- beleggingen in schatkistpapier;
- garantiestellingen;
- financieringsovereenkomsten binnenland;
- financieringsovereenkomsten buitenland;
- andere overeenkomsten waaraan de Staat zich heeft verbonden.

Auditprogramma *Subsidies*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Subsidies* van de Rekenkamer van Suriname. Onder subsidie wordt verstaan een geldelijke ondersteuning van overheidswege aan (sociale) instellingen, staatsbedrijven en stichtingen. Sommige van deze instellingen worden volledig bekostigd door de overheid, terwijl andere slechts een deel van hun begroting dekken met overheidsgeld. Krachtens artikel 32 van de Landsverordening Rekenkamer zijn vorengenoemde instellingen rekenplichtig aan de Rekenkamer van Suriname en aan haar verantwoording verschuldigd.

Dit programma toetst de rechtmatigheid van subsidies toegekend aan parastatalen en andere organisaties (exclusief de onderwijsinstellingen en de sportbonden) in relatie tot de Comptabiliteitswet, het Comptabiliteitsbesluit, de Landsverordening Rekenkamer, subsidievoorwaarden en voorgeschreven procedures.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Subsidies* leidt de auditor door de toepasselijke wet- en regelgeving met als doel te onderzoeken of het besluit tot verstrekking van de subsidie:

- voldoet aan de voorwaarden van de regeling waar de subsidie onder valt;
- voldoet aan de comptabele regels (GB 1952 no. 111 art. 25, 32 - 33);
- voldoet aan de Landsverordening Rekenkamer (GB 1953 no. 26);
- de vereiste gegevens bevat;
- op basis van de voorgeschreven procedure tot stand is gekomen.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

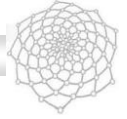
Voor subsidieverlening moet per geval worden nagegaan in welke subsidiebeschikking de voorwaarden zijn vastgesteld. Voor het overige zijn van toepassing:

- Comptabiliteitswet (GB 1952 no. 111 art. 25, 32 - 33);
- Rekenkamerwet (GB 1953 no. 26 art. 19 - 33);
- subsidiebeschikking betreffende de regeling waar de subsidie onder valt.

4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de beschikking met de toekenning van de subsidie;
- het verzoekschrift tot toekenning van de subsidie;
- het activiteitenplan van de instelling;
- de begroting van de instelling;
- overige documentatie naar aanleiding van de antwoorden op de vragen van de audit.

Tabel 23: Resultaten onderzoek Subsidies 2007

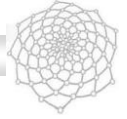
Ministeries	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/ niet doorstaan
Defensie: Stichting Nazorg Dienst- plichtigen en ex-militairen	2	Er wordt geen verantwoording afgelegd door de Stg. Nazorg Dienstplichtigen aan de Rekenkamer van Suriname	Verantwoording afleggen aan het Ministerie van Defensie, die het verder doorgeleid naar de Reken- kamer van Suriname	NIET
Landbouw, Veeteelt en Visserij: • SNRI/ADRON • SLOC • MCP	7	Alleen het MCP heeft recentelijk verantwoording afgelegd. In het oordeel van de accountant is er echter geen oordeel gegeven over de rechtmatigheid van de uitgaven	De overige stichtingen moeten verantwoording afleggen aan het Ministerie van LVV, die het verder doorgeleid naar de Rekenkamer van Suriname	NIET
Natuurlijke Hulpbronnen: • Het Bauxiet Instituut	4	Er is wel verantwoording afgelegd, echter is in het oordeel van de accountant niets vermeld over de rechtmatigheid van de uitgaven	In het oordeel dient de accountant aan te geven dat de uitgaven rechtmatig zijn besteed	NIET
Onderwijs en Volksonwikkeling: • Stg. Surinaams Museum • Stg. Helden van de opstand van 1902 te plantage Mariënburg	12	Er is geen verantwoording afgelegd aan de Rekenkamer van Suriname. Voor de overige beschikkingen was dit auditprogramma niet van toepassing	Deze stichtingen moeten verantwoording afleggen aan het Ministerie van Defensie, die het verder doorgeleid naar de Reken- kamer van Suriname	NIET
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer: • Bruynzeel N.V.	5	Er is geen verantwoording afgelegd aan de Rekenkamer van Suriname door Bruynzeel N.V.	Bruynzeel N.V. dient on- danks haar preciaire toe- stand toch verantwoording afleggen aan het Ministerie van ROGB, die het verder doorgeleid naar de Rekenkamer van Suriname	NIET
Sociale Zaken en Volkshuisvesting: (de rekenplichtigen zijn in een aparte tabel verwerkt)	35	Er wordt geen verantwoording afgelegd door de rekenplichtigen (veelal particuliere stichtingen) aan de Rekenkamer van Suriname	Het Ministerie van Sociale Zaken moet deze particu- liere instellingen erop at- tenderen dat zij door de subsidieverlening van de overheid wel rekenplichtig zijn aan de Rekenkamer. Daarom dienen zij on- danks ze geen overheids- stichting zijn verantwoor- ding afleggen aan de Re- kenkamer.	NIET
Transport, Communicatie en Toerisme: • NV Scheepvaartmaat- schappij	1	Er is geen verantwoording afgelegd aan de Rekenkamer van Suriname door de N.V. Scheepvaartmij.	De N.V. Scheepvaartmij. dient verantwoording af te leggen aan de Rekenkamer	NIET
Volksgezondheid: • Stg. Jeugdandverzorging • COVAB • Stg. Medische Zending (PHC) • RGD	7	Alleen de stichting Jeugdandverzorging heeft tot 2004 verantwoording afgelegd aan de Rekenkamer van Suriname. De overige rekenplichtigen leggen geen verantwoording af aan de Rekenkamer	Het Ministerie van Volksgezondheid moet erop toezien dat al haar rekenplichtigen verantwoording afleggen aan de Rekenkamer. Verder dient de accountant ook aan te geven of de uitgaven rechtmatig zijn besteed	NIET
Totaal	73	57	73 WEL	73 NIET De subsidieverlening is in strijd met art.33 van de landsverordening Rekenkamer

Analyse van de bevindingen

In dit overzicht is het resultaat van 73 audits verwerkt. Twaalf (12) van de audits konden niet worden uitgevoerd met dit programma, omdat ze niet van toepassing waren. De rapportage heeft betrekking op het overzicht van de ontvangen jaarrekeningen over het dienstjaar 2005 en 2006.

Uit het onderzoek is het zeer opvallend dat zeer weinig rekenplichtigen verantwoording afleggen aan de Rekenkamer van Suriname en toch jaarlijks in aanmerking komen voor subsidie. Dit is echter in strijd met artikel 33 van de Landsverordening Rekenkamer, dat stelt dat alle rekenplichtigen verantwoording dienen af te leggen aan de Rekenkamer. Wanneer het echter wel gebeurt, is dit met een enorme achterstand, waardoor het controleonderzoek heel erg wordt gestagneerd. Deze uitgaven (subsidies en bijdragen) zijn in het dienstjaar 2007 bijkans SRD 500 mln. (vide bijlage 8).

De Rekenkamer heeft herhaaldelijk in haar verslagen erop aangedrongen dat hiertegen corri-gerend dient te worden opgetreden. Bij een aanmaning door de Rekenkamer stellen veel van deze instellingen (vooral de particuliere instellingen/stichtingen) zich op het standpunt dat zij vanwege hun privaatrechtelijke status geen verantwoording aan de Rekenkamer verschuldigd

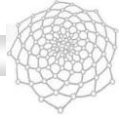

zijn. Kennelijk is het niet duidelijk dat elke subsidieontvanger ongeacht zijn status, altijd rekenplichtig is aan de Rekenkamer. Verantwoording dient dan niet alleen te worden afgelegd aan het ministerie waaronder zij ressorteren, maar ook aan de Rekenkamer. In bijlage 8 wordt er een uitgebreid overzicht gegeven van de middelen die door de diverse ministeries aan subsidies en/of dergelijke werden verstrekt.

De Rekenkamer doet een dringend beroep op de ministeries dat zij alsnog corrigerend zullen optreden, omdat de Kamer over deze uitgaven en wel over een aanzienlijk deel van de begroting (in 2007 ad SRD 458.939.090 vide bijlage 8) geen oordeel van rechtmatigheid kan geven over de uitgaven, indien zij geen inzage heeft in de verantwoording van deze uitgaven. Dit terwijl relatief veel stichtingen jaarlijks in stand worden gehouden door deze staatsmiddelen.

Tabel 24: Overzicht van subsidieverlening van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkhuysvesting aan overheids- en particuliere instellingen

Nr.	Naam Instelling	Aantal resoluties/ beschikkingen	Tekortkoming(en)	Correctie noodzakelijk	Resolutie/beschikking kan toetsing rechtmatig- heid wel/niet doorstaan
1	Stg. Bejaardenhuis Fatima Oord	2	Er is geen verantwoording afgelegd aan de Rekenkamer	Er moet alsnog verantwoording worden afgelegd aan de Rekenkamer	Geen oordeel over de rechtmatigheid van de uitgaven
2	Stg. Bejaardencentrum Majella	2	Idem	Idem	Idem
3	Stg. Kinderhuis Het zout der Aarde	1	Idem	Idem	Idem
4	Stg. De Stem	1	Idem	Idem	Idem
5	AOV-Fonds	1	Idem	Idem	Idem
6	Ester Stichting	2	Idem	Idem	Idem
7	Stichting Voor het Kind	1	Idem	Idem	Idem
8	Stg. SOGK	1	Idem	Idem	Idem
9	Stg. Training voor Jeugdigen met een handicap	2	Idem	Idem	Idem
10	Stg. Huize Betheljada	2	Idem	Idem	Idem
11	Stg. De Rode Roos	1	Idem	Idem	Idem
12	Stg. STIGESU	1	Idem	Idem	Idem
13	Stg. SOS-Kinderdorp	1	Idem	Idem	Idem
14	Mr. Huber Stichting	1	Idem	Idem	Idem
15	Huize Asiana	2	Idem	Idem	Idem
16	St. Kindertehuis Tamara	1	Idem	Idem	Idem
	St. Shiloh Meisjes internaat	1	Idem	Idem	Idem
17	Stg. Prasoro voor kinderen in nood	1	Idem	Idem	Idem
18	Kinderhuis Gaytrie Stg. Lalarookh	1	Idem	Idem	Idem
19	Stg. Heilpedagogisch centrum Matoekoe	2	Idem	Idem	Idem
20	Stg. Blindencentrum Suriname	1	Idem	Idem	Idem
21	Stg. Vroege Stimulatie Crèches	1	Idem	Idem	Idem
22	Stg. Beheer en Exploitatie Crèches	1	Idem	Idem	Idem
23	Stg. voor Gehandicapten Nickerie	1	Idem	Idem	Idem
24	Stg. Maharishi Dayanand Kinderhuis	1	Idem	Idem	Idem
Totaal		32	Er is geen verantwoording afgelegd aan de Rekenkamer van Suriname	Er moet alsnog verantwoording worden afgelegd aan de Rekenkamer	Geen oordeel over de rechtmatigheid van de uitgaven m.b.t. subsidies verleend door het Ministerie van Sociale Zaken
			32	32 WEL	

6 Doelmatigheid en doeltreffendheid

6.1 Handboek doelmatigheidsaudit

In het verslagjaar heeft de Kamer het hieronder volgend overzicht van auditprogramma's samengesteld, die in het kader van het doelmatigheidsonderzoek zullen worden opgesteld. Deze programma's zullen betrekking hebben op:

- staatstelefoonkosten
- vergoeding van minister voor gebruik van privé-voertuig
- rampenplan
- onderhoudskosten wegen/bruggen/gebouwen
- onderhoud en benzine voor dienstvoertuigen
- aankoop en huur dienstvoertuigen
- bijdragen/giften
- training personeel
- decentralisatie
- vaste lasten: elektriciteit/water
- kantoormiddelen
- niet-belastingmiddelen
- donorgelden
- royalty's delfstoffen
- subsidie
- aanbestedingsbeleid

6.2 Indicatoren voor het onderzoek

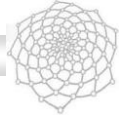
Een belangrijk economisch principe is dat economische subjecten hun doelen proberen na te streven door het opofferen van zo min mogelijke middelen, aangezien op die wijze hun welvaart gemaximeerd wordt. De burger verwacht van de overheid dat die haar collectieve doelstellingen bereikt onder opoffering van zo min mogelijke belastinggelden en dat de burger meer middelen overhoudt ter bevrediging van private behoeften. Het is een van de taken van de Kamer om op dit uitgangspunt controle uit te oefenen.

De economische grootheden doelmatigheid en doeltreffendheid zijn aan elkaar gerelateerd. Immers als een economisch subject steeds naar de best mogelijke verhouding tussen opgeofferde middelen en verkregen nut streeft, het doel in ieder geval bereikt zal worden evenals de optimale verhouding tussen offer en nut. Als ergens veel overheidsmiddelen aan worden besteed zonder dat het bereiken van de gewenste effecten evident is, kan dat reden zijn voor een doeltreffendheidsonderzoek.

Een belangrijk aspect van doeltreffendheidsonderzoek is natuurlijk de meetbaarheid van de na te streven doelen. Meetbare termen zijn nodig om zonder eindeloos dispuut uit de bevindingen van een onderzoek te kunnen concluderen in welke mate doelstellingen gerealiseerd zijn. Daarmee is echter niet gezegd dat met het meetbaar formuleren van doelen alle discussie uit de wereld is geholpen. Met het meetbaar formuleren is er in ieder geval een notie over de criteria, die aangeven welke aspecten van belang zijn bij de vraag of een doel gerealiseerd is, zoals de (UN-Millennium Development Goals, MDGS) *National Key Indicator*, denk in het kader van public sector reform aan veronderstelde jaarlijkse afname van het ambtenarenapparaat met 4,22%. Daarbij staat dus de vraag centraal of de overheid haar beleid en taken doelmatig uitvoert.

In deze paragraaf worden een aantal zaken behandeld die naar het oordeel van de Kamer gerelateerd zijn aan doelmatigheid. Wij onderkennen en erkennen dat wij op het terrein van doelmatigheidscontrole nog een lange weg te gaan hebben en naar wij hopen een niet al te lange. De lezer van dit verslag zal dit in ogenschouw moeten nemen bij het lezen van onze bevindingen.

• **Geregistreeerde verplichtingen**

De ontwikkeling van de schuldspositie van de Staat geeft een indicatie aan van haar doelmatigheid. In het verleden was er geen duidelijk beeld van deze positie; het is verheugend te constateren dat het beleid van de minister van Financiën succesvol blijft. Wij kunnen daarvoor op deze plaats rapporteren over de stand van de staatsschuld per einde verslagjaar 2007.

Het is verheugend om te constateren dat de kredietwaardigheid van Suriname op de internationale kapitaalmarkt steeds beter wordt. Dit blijkt uit de ratings die op de internationale kapitaalmarkt worden bereikt. Deze ratings zijn te beschouwen als een extern oordeel over de effectiviteit van het financieel beleid van ons land.

Zo is de kredietwaardigheid van Suriname in het verslagjaar door de Credit Rating Agent Standard and Poor's Agency opnieuw geëvalueerd met een credit rating voor buitenlandse kredietverleners. Deze rating geeft aan dat onze kredietwaardigheid in vergelijking met het jaar 2006 van 'B' naar 'B+' is gestegen. Dit is mede te danken aan de continue institutionele vooruitgang in het beleid van de overheid met betrekking tot een gestadige en constructieve aanpak van de binnen- en buitenlandse schuldproblematiek.

In dit kader vindt de Kamer het billijk om een woord van waardering uit te spreken aan het adres van het Bureau voor de Staatsschuld en de Centrale Bank van Suriname.

Via een uitwisseling van nauwkeurig bijgehouden data tussen het Bureau voor de Staatsschuld en de Centrale Bank van Suriname met Standard and Poor's Rating Agency kon vorengenoemde 'outlook' rating worden vastgesteld.

Vermeldenswaard is dat Suriname behalve door Standard and Poor's Agency ook nog door twee andere Rating Agencies geëvalueerd wordt, namelijk Fitch Agency en Moody's Rating. Vermeldenswaard is dat medio 2007 Fitch Agency een rating van B/stable noteert. Dat de kredietwaardigheid van Suriname op de internationale kapitaalmarkt steeds beter wordt, is een indicatie voor doeltreffende beleidsvoering. Een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende beleidsvoering biedt buitenlandse investeerders een zekere garantiestelling om te kunnen overgaan tot investeringen in onze economie.

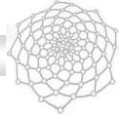
Nu het Bureau voor de Staatsschuld operationeel is, valt de positieve bijdrage bij het monitoren en vaststellen van de staatsschuld duidelijk op. Men is erin geslaagd door het hanteren van een geschikt informaticasysteem de eens zo onoverzichtelijke administratie van de schulden in kaart te brengen. Daar er (bovendien) tegenwoordig sprake is van een goede communicatie tussen het Bureau voor de Staatsschuld, de Centrale Bank van Suriname en de Kamer, zijn wij in staat een beter beeld van de staatsschuld te presenteren.

Door het actief functioneren van het Bureau voor de Staatsschuld is er thans een duidelijk beeld in de schuldspositie van de Staat. De totale binnenlandse staatsschuld bedraagt per 31 december 2007 SRD 667.541 miljoen en de totale buitenlandse schuldspositie van de Staat US\$ 401,746 miljoen (bron: Bureau voor de Staatsschuld). De Kamer wil hier aandacht vragen voor de benoeming van leden ter samenstelling van het College van Bestuur van dit Bureau.

• **De omvang van het ambtelijk apparaat**

Wegens de personele omvang en de kosten die daarmee gemoeid zijn, is het ambtelijk apparaat het belangrijkste thema binnen het aandachtsveld *doelmatigheid*. Het grootste deel van de staatsbegroting wordt opgeslokt door salarissen en algemeen wordt onderkend dat het ambtelijk apparaat van Suriname buiten aanvaardbare proporties is gegroeid. Zoals bijlage 11 laat zien, zijn er momenteel in totaal meer dan 42000 mensen in dienst van de overheid (60% van de beroepsbevolking).

De overheid is de meest gecompliceerde organisatie die er in onze samenleving bestaat. Hoewel binnen de overheid situaties en processen bestaan die identiek zijn aan wat zich in het private bedrijf afspeelt zoals het aanhouden van budgetdiscipline, het hanteren van trans-

parante productiemethoden, het nastreven van effectieve werkvormen en het streven naar concrete resultaten, is de overheid geen bedrijfsorganisatie. Zo zal een onderneming zich niet kunnen permitteren meer personeelsleden in dienst te houden dan strikt noodzakelijk is, doch een overheid wel, zoals in Suriname blijkt. Een van de achtergronden daarvan is het belang dat de overheid naast doelmatigheid hecht – en tot zekere hoogte ook moet hechten – aan werkgelegenheid.

De Kamer constateert dat de overheid bij de implementatie van het hervormingsproces, evenals vele ontwikkelingslanden, geconfronteerd wordt met het feit dat het scheppen van werkgelegenheid een groot probleem is. Werkloosheid met als gevolg geen geld verdienen voor de persoonlijke verzorging kan leiden tot sociale erupties die de maatschappij kunnen ontregelen. Teneinde deze enigszins te voorkomen tracht de overheid met haar wervingsbeleid regulerend op te treden. Daarom probeert zij een deel van de werkloosheid op te vangen door personeel in dienst te nemen, ongeacht de formatie. Als gevolg van dit wervingsbeleid heeft nu het grootste deel van de beroepsbevolking een arbeidsplaats bij de overheid.

Het staat buiten kijf dat de opnamecapaciteit van de overheid in dit opzicht haar grenzen heeft bereikt. Het werkelijke probleem oplossen lijkt moeilijk omdat enerzijds de economische groei onvoldoende bijdraagt aan de creatie van nieuwe werkgelegenheid en anderzijds het aanbod van werkzoekenden kwalitatief gezien onvoldoende aansluit op de vraag.

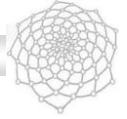
Met het proces tot hervorming van de publieke sector zijn ook inkrimpings- en bezuinigingsoperaties gemoeid. Dat dit alleszins te voorzien was, maakt het politieke dilemma voor de besluitvormers er in concrete gevallen niet minder op. Het werkgelegenheidsbelang dat gemoeid is met de huidige bezetting van het overheidsapparaat leidt ertoe dat de politieke impasse aangaande een daadkrachtige implementatie van de hervorming niet gemakkelijk doorbroken wordt. Desondanks blijft een van de doelstellingen van deze hervorming overeind, namelijk het overheidsapparaat in 10 jaar terug te brengen tot circa 25% van de beroepsbevolking. Deze doelstelling kan worden bereikt indien het aantal ambtenaren in het overheidsapparaat per jaar met 4,22% zal afnemen. Het doorvoeren van deze sanering zou ertoe moeten leiden dat de personeelslasten van de overheid geleidelijk minder worden.

Desondanks moet de overheid daarbij haar kernfuncties behouden. Vandaar dat er steeds nieuw kader aangesteld moet worden, opdat de continuïteit van bepaalde diensten zoals onderwijs, gezondheidszorg en veiligheid gewaarborgd wordt ondanks de uitstroom van personen. Ook moet het hervormingsproces mede gericht zijn op efficiëntievergroting waardoor het gemoderniseerde apparaat met een afgeslankte formatie toch effectief haar taken verricht. Rekening houdend met dit hervormingsproces is personeelsuitbreiding slechts te verantwoorden indien de taken of werkgebieden van een bepaalde dienst aanmerkelijk zijn toegenomen.

Wat de Kamer uit een oogpunt van doelmatigheid zorgen baart in relatie tot de samenstelling van het ambtenarenapparaat, is de werkloosheid onder de jongeren. In vele landen wordt bij het aannemen van personeel de voorkeur gegeven aan jongeren boven ouderen, omdat investeringen in vorming en opleiding van jongeren op lange termijn vruchten zullen afwerpen. Bovendien liggen de loonkosten bij jongeren veelal lager. Bij het analyseren van de personele gegevens moet ook gelet worden op de gemiddelde leeftijd van de nieuw aangestelde ambtenaren.

De Kamer heeft geconstateerd dat de gemiddelde leeftijd van nieuwe landsdienaren circa 30 jaar bedraagt. Bij een aantal ministeries is dit zelfs rond de 35 jaar. Verwachtbaar zou zijn dat de gemiddelde leeftijd van het junior kader lager zou liggen aangezien veel werkzoekende jongeren over de vereiste hogere kwalificaties beschikken.

De Kamer is nagegaan in hoeverre het doorstromingsproces stagneert door de dispensatie die aan een categorie ambtenaren met bijzondere kwalificaties wordt verleend om langer in dienst te mogen blijven. Gebleken is dat de groep waarom het gaat dusdanig klein is, dat de invloed hiervan op de doorstroming verwaarloosbaar gering moet zijn. Bovendien betrof het moeilijk vervangbare functies. Dit neemt overigens niet weg dat de Kamer het belang blijft onderstrepen van een personeelsbeleid dat op goede doorstroming is gericht.

Overwerkvergoeding

Van overwerken is sprake indien arbeid wordt verricht en daarmee de normale arbeidsduur wordt overschreden, met dien verstande dat arbeid korter dan een half uur aansluitend aan de normale werktijd verricht, niet als overwerk wordt aangemerkt. Overwerk is gebonden aan een aantal voorwaarden. Het mag alleen worden ingezet indien dit voor het dienstbelang onvermijdelijk is en tot een maximum van 30 uur per maand per ambtenaar. Volgens het staatsbesluit van 31 mei 1976 (SB 1976 no. 25) is voor het overschrijden van de maximaal toegestane overwerkuren eerst ministeriële goedkeuring nodig.

Toekenning van overwerkvergoedingen dient te geschieden middels overwerkbeschikkingen, die tijdig moeten worden opgesteld, zodat ze op een comptabel aanvaardbare wijze ten laste kunnen worden gebracht van het begrotingsjaar. In het kader van de controle van de begrotingsuitvoering dient de Kamer tijdig een exemplaar van deze beschikkingen te ontvangen.

Overwerk dient uit oogpunt van doelmatigheid tot een minimum beperkt te worden. Ten eerste brengt de overwerkvergoeding zelf extra kosten met zich mee. Bovendien vindt overwerk vaak plaats buiten de normale kantoortijden. Dit leidt tot een toename van apparaatkosten zoals energie, water en telefoon. In het afgelopen dienstjaar is een bedrag van ongeveer SRD 40.998.578 aan overwerkvergoeding uitbetaald. Dat is beduidend minder dan de ruim 1% van het verloond bedrag dat vorig jaar werd gerealiseerd. Derhalve moet geconstateerd worden dat het overwerk verder teruggedrongen is en thans een op zichzelf aanvaardbare omvang heeft.

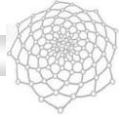
Zoals tabel 25 laat zien, komt circa SRD 28.351.099 van de overwerkvergoeding voor rekening van het Ministerie van Justitie en Politie. Dit hoge percentage (69,2%) vraagt om nader onderzoek met betrekking tot overwerk bij het Ministerie van Justitie en Politie.

De Kamer doet wel de aanbeveling dat aan de hiervoor genoemde eisen van rechtmatigheid beter wordt voldaan dan nu het geval is. Veel ministeries overschrijden het maximum van 30 uren per maand per medewerker, zonder ministeriële goedkeuring vooraf. De indruk bestaat dat soms overwerk wordt gecreëerd zonder dat dit voor de dienst strikt noodzakelijk is. Ook worden de overwerkbeschikkingen niet tijdig ontvangen.

Tabel 25: Overwerkvergoeding per ministerie (x 1 SRD)

Ministerie	Vergoeding
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	44.878
Binnenlandse Zaken	1.184.410
Buitenlandse Zaken	24.462
Defensie	5
Financiën	442.117
Handel en Industrie	93.260
Justitie en Politie	28.351.099
Landbouw, Visserij en Veeteelt	11.466
Natuurlijke Hulpbronnen	191.738
Onderwijs en Volksontwikkeling	5.475.487
Openbare Werken	276.932
Planning en Ontwikkelingssamenwerking	6.305
Regionale Ontwikkeling	112.914
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	41.155
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	355.499
Transport, Communicatie en Toerisme	93.736
Volksgezondheid	4.293.115
Totaal	40.998.578

Bron: Cebuma-verzamelstaten (Code 553)

Teruggaaf van gemakbelasting

Een element van de effectiviteit van de overheid is ook de mate waarin zij erin slaagt geïnde belastinggelden die haar toekomen daadwerkelijk te behouden. In de voorgaande jaren is er telkens op aangedrongen acties te ondernemen op het beleid inzake het aanpassen van de gemakbelasting, waardoor de Staat uit deze belastingen een hogere bron van inkomsten verkrijgt.

Bij het innen van gemakbelasting is er een daling geconstateerd ten opzichte van 2005 en 2006, te verklaren uit de afname van publieke gemakbelastingen in het land. Behalve deze terugval vindt ook nog de restitutie van gemakbelasting plaats, omdat organisaties zich beroepen op de teruggaveregelingswet in de Wet Gemakbelasting. Deze forse omvang van de teruggaaf is voor de Kamer moeilijk verteerbaar. Vergeleken met 2006 is in het verslagjaar aanzienlijk minder belasting geïnd, echter is de teruggaaf 51% van het geïnde bedrag.

Tabel 26: Teruggaaf belasting op publieke gemakbelastingen (2001 – 2006) (x SRD 1000)

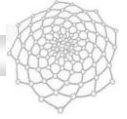
Jaar	Geïnd	Teruggaaf	% Teruggaaf
2001	103,4	42,6	41%
2002	46,5	26,4	57%
2003	219,1	112,8	51%
2004	2.102,4	185,0	9%
2005	1.916,0	230,7	12%
2006	1.836,0	176,1	10%
2007	344,0	174,9	51%

Bron: Rekenkamer van Suriname

De Kamer kan niet begrijpen dat continu geld, in het verslagjaar 51% van de geïnde geldmiddelen, wordt teruggegeven. Deze teruggave is voor de leiding van de Kamer te meer verontrustend, omdat het vermoeden bestaat dat er onvoldoende plaatselijke controle wordt uitgeoefend op de piekperiodes van de activiteiten die plaatsvinden. Het komt de Kamer voor dat de bonafide organisatoren een minderheidsgroep zijn onder de organisatoren van gemakbelastingen. De Kamer heeft de indruk dat de daadwerkelijke opkomst veel groter is dan de opgegeven opkomst en dat niet gestempelde kaarten worden verkocht, terwijl een grote voorraad gestempelde kaarten voor restitutie wordt afgegeven. De Kamer kan het niet verkroppen dat hier middelen worden teruggegeven die een bestemming zouden hebben gekregen in het kader van de financiële decentralisatie die in de pilotdistricten wordt opgebouwd. De Kamer vindt het onterecht dat het ondernemersrisico voor een onderbezettingresultaat, dat de organisatoren zouden behoren te dragen, op de overheid wordt afgewenteld. Om een goed inzicht te hebben in het resultaat van de activiteit zou men bijvoorbeeld een getrouw boekhoudkundig overzicht moeten overleggen.

De Kamer mag veronderstellen dat de afgestempelde kaarten een goede weerspiegeling vormen van de break-evenafzet, het kritieke punt waarbij de kosten precies gedekt worden door de opbrengsten. In deze branche gaat men ervan uit dat de organisatie dit punt bereikt bij de ingeschatte kaartenverkoop, die kennelijk gebaseerd is op een zekere ervaring. Voorbij dat punt maakt de organisatie alleen maar winst. Hierbij wordt aangetekend dat de overheid ook moet uitgaan van het dragen van ondernemersrisico bij de uitbesteding van werkzaamheden aan aannemers. Deze moeten allerhande financiële tegenvallers die tijdens de uitvoering van de werkzaamheden opduiken ook zelf dragen. In de onderhavige situatie zijn de organisatoren van gemakbelastingen ten opzichte van de aannemers een bevoorrechte groep, hetgeen men als een onterechte discriminatie zou kunnen aanmerken.

Indien er steeds een groot percentage van de geïnde belastingen moet worden teruggegeven dan doet zich hier een probleem voor dat men moet oplossen. Zou het niet verstandig zijn om een beleid te ontwikkelen dat van de problematische bestaande situatie wil koersen naar een gewenste betere toestand, waardoor de problemen die zich steeds op dit vlak voordoen voor het bestuur en organisatoren van de gemakbelastingen beheersbaar worden? Gezien het vorenstaande dringt de Kamer erop aan dat het beleid bedrijfseconomisch wordt omgegooid zodat het ondernemersrisico bij de organisatie blijft liggen.

De Kamer denkt dat de districtscommissarissen, die de vergunningen afgeven voor het houden van de publieke gemakkelikheden, over een controle-instrument (het nemen van steekproeven omtrent de afgestempelde kaarten) zouden moeten beschikken waarmee ze kunnen bevorderen dat deze teruggaaf steeds minder wordt.

Met het oog hierop is door de Kamer samengesteld het hieronder geplaatste auditprogramma *Teruggaaf gemakkelikhedenbelasting*, waarmee de rechtmatigheid van de teruggaaf zou kunnen worden onderzocht. De Kamer zal dit programma zelf gebruiken, doch zou het appreciëren dat de toepassing van dit programma verder reikend zal zijn en zal mogen leiden tot het verkrijgen van meer inkomsten voor de districtsfondsen. In dit kader wil de Kamer ook met het directoraat Belastingen in overleg treden teneinde een beter inzicht in en uitzicht te krijgen op verbetering van de controle.

Auditprogramma *Teruggaaf gemakkelikhedenbelasting*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Teruggaaf gemakkelikhedenbelasting* van de Rekenkamer van Suriname. Onder de naam *Belasting op publieke gemakkelikheden* wordt in Suriname een belasting geheven van openbare gemakkelikheden, waaronder wordt verstaan alle voordrachten, vertoningen, voorstellingen of uitvoeringen en alle bijeenkomsten waartoe aan het publiek tegen betaling toegang wordt verleend. Na aangifte ontvangt de ondernemer die de bijeenkomst organiseert een register van toegangsbewijzen. Daarvoor moet bij vooruitbetaling gemakkelikhedenbelasting worden betaald. Bij inlevering van ongebruikte toegangsbewijzen krijgt de ondernemer terug wat hij te veel heeft betaald, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.

Voorafgaand aan de auditvragen in hoofdstuk 5, beschrijft hoofdstuk 2 de doelstelling van de audit, hoofdstuk 3 de toepasselijke wet- en regelgeving en hoofdstuk 4 de te raadplegen documentatie. Als bijlage is opgenomen het formulier voor de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Dit auditprogramma heeft tot doel de rechtmatigheid van de teruggave van gemakkelikhedenbelasting te toetsen. Grondslag voor dat onderzoek zijn de verordeningen terzake van 16 juni 1951, 14 maart 1917, GB 1949 no. 146 en GB 147. Het belastingpercentage op gemakkelikhedenbelasting bedraagt 20%.

De centrale vraagstelling van het onderzoek luidt: Is de teruggave gemakkelikhedenbelasting rechtmatig en is deze juist berekend?

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De volgende bronnen zijn gebruikt.

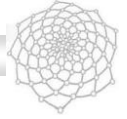
- Verordening van 14 maart 1917 (GB 16).
- Verordening van 16 juni 1951 (GB 69).
- GB 1949 nr. 146 en 147.

4. Te raadplegen documentatie

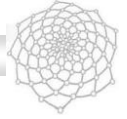
De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de beschikking van teruggaaf van belasting op publieke gemakkelikheden;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de audit.

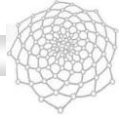
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
1	<p>1.1 Betreft het een positieve beschikking n.a.v. een verzoek om teruggaaf gemakkelikhedenbelasting?</p> <p>☐ Ja. Ga naar vraag 1.2</p> <p>☐ Nee. STOP. Dit auditprogramma is niet van toepassing</p> <p>1.2 Betreft het (o.m.) een teruggaaf vanwege ongebruikte toegangsbewijzen?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 1.3</p> <p>☐ Nee. Ga naar 1.7</p>	Verordening van 14 maart 1917 (GB no. 16) geldende tekst GB 1949 no. 146 art 4 en no. 147 art 17

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>1.3 Heeft de ondernemer de ongebruikte toegangsbewijzen geretourneerd? ☐ Ja. Ga naar 1.4 ☐ Nee. Noteer dat voor ongebruikte toegangsbewijzen vermakelijkheidsbelasting is teruggegeven, zonder dat blijkt dat de toegangsbewijzen geretourneerd zijn. Ga naar 1.6</p> <p>1.4 Waren de toegangsbewijzen nog in de registers? ☐ Ja. Ga naar 1.5 ☐ Nee. Noteer dat de ongebruikte toegangsbewijzen niet meer in de registers waren en dat toch tot teruggaaf is beschikt. Ga naar 1.6</p> <p>1.5 Waren de toegangsbewijzen nog voorzien van controlestroken? ☐ Ja. Ga naar 1.6 ☐ Nee. Noteer dat voor toegangsbewijzen zonder controlestroken teruggaaf is toegekend. Ga naar 1.6</p> <p>1.6 Heeft de inlevering plaatsgevonden binnen veertien dagen na afloop van het kalenderjaar waarin de registers zijn verstrekt? ☐ Ja. Ga naar 1.7 ☐ Nee. Noteer dat voor toegangsbewijzen die langer dan binnen 14 dagen na afloop van het kalenderjaar zijn teruggegeven, toch teruggaaf is toegekend. Ga naar 1.7</p> <p>1.7 Betreft het (o.m.) teruggaaf door de ondernemer uitgegeven toegangsbewijzen, waarvan de ondernemer de verkoopwaarde aan de bezoekers terug heeft moeten geven wegens het geen voortgang vinden van de vermakelijkheid? ☐ Ja. Ga naar 1.8 ☐ Nee. Ga naar 1.16</p> <p>1.8 Was het verzoek om teruggaaf ingediend binnen acht dagen nadat het geval zich had voorgedaan? ☐ Ja. Ga naar 1.9 ☐ Nee. Noteer dat in strijd met GB 147 art 18 teruggaaf is toegekend omdat de ondernemer de verkoopwaarde van de toegangsbewijzen had moeten teruggeven, terwijl dat verzoek was ingediend meer dan 8 dagen nadat het geval zich had voorgedaan. Ga naar 1.9</p> <p>1.9 Waren de toegangsbewijzen ingenomen door de voor het toezicht bij de vermakelijkheid aanwezige ambtenaar of beambte en doorgegeven aan het Ministerie van Financiën? ☐ Ja. Ga naar 1.10 ☐ Nee. Noteer dat in strijd met artikel 18 teruggaaf is toegekend omdat de ondernemer de verkoopwaarde van de toegangsbewijzen had moeten teruggeven, terwijl de toegangsbewijzen niet waren ingenomen door de bij de vermakelijkheid voor het toezicht aanwezige ambtenaar of beambte. Ga naar 1.10</p> <p>1.10 Is de beschikking getekend door of namens de minister van Financiën? ☐ Ja. ga naar vraag 1.11</p>	<p>no. 147 art. 18</p>

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking in strijd met GB 1949 no. 146 art 4 niet is getekend door of namens de minister van Financiën. Ga naar 1.11</p> <p>1.11 Is het juiste belastingpercentage gehanteerd? ☐ Ja. Ga naar 1.12 ☐ Nee. Noteer dat niet het juiste belastingpercentage gehanteerd is. Ga naar 1.12</p> <p>1.12 Is de prijs per kaart aangegeven? ☐ Ja. Ga naar vraag 1.13 ☐ Nee. Noteer dat controle op het te restitueren bedrag niet mogelijk is wegens het ontbreken van de prijs per kaart. Ga naar 1.16</p> <p>1.13 Is het aantal kaarten waarover teruggaaf wordt gegeven aangegeven? ☐ Ja. Ga naar vraag 1.14 ☐ Nee. Noteer dat het aantal kaarten niet wordt aangegeven. Ga naar 1.16</p> <p>1.14 Is er verschil tussen het aangegeven aantal en het aantal ongebruikte of terugbetaalde kaarten volgens het bewijsmateriaal? ☐ Nee. Ga naar vraag 1.15 ☐ Ja. Noteer dat het aantal kaarten genoemd in de beschikking niet klopt met het aantal kaarten dat volgens het bewijsmateriaal is teruggegeven. Beschrijf de afwijking. Ga naar 1.15</p> <p>1.15 Is de berekening $20\% \times \text{verkoopprijs ex-vermakelijheidsbelasting} \times \text{aantal kaarten}$ correct uitgevoerd? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 1.16. ☐ Nee. Noteer dat de berekening niet correct is verlopen en beschrijf de fout. Ga naar 1.16</p> <p>1.16 Wordt tevens teruggave toegekend van de betaalde kosten van de van landswege aangeschafte registers? ☐ Ja. Ga naar 1.17 ☐ Nee. AKKOORD. KLAAR</p> <p>1.17 Waren de registers ingeleverd in dezelfde staat als waarin zij verstrekt zijn? ☐ Ja. AKKOORD. KLAAR ☐ Nee. Noteer dat teruggave is toegekend van de kosten van de registers, terwijl niet is gebleken dat deze in dezelfde staat waren als toen die zijn aangeschaft (GB 147 artikel 19). KLAAR</p>	

Subsidies

7.1 Wettelijke grondslag

Subsidieverstrekking dient te zijn gebaseerd op een wettelijke grondslag. Er bestaan weliswaar wettelijke regelingen, bijvoorbeeld in de sectoren onderwijs, volksgezondheid en sociale zaken, waarin subsidieverlening een rechtsgrond vindt, maar die regelgeving is heel summier geformuleerd. Dit levert problemen op bij het vaststellen van het toetsingskader voor de rechtmatigheid van de subsidieverlening.

Voor de Kamer blijft het vooralsnog een probleem om de hand te leggen op vastgestelde specifieke regels betreffende de toekenning van subsidies, de bevoorschotting en de afrekening van subsidies en de verplichting tot jaarlijkse verantwoording van de ontvangen gelden en de besteding daarvan. Voorts is het de Kamer niet bekend of door de overheid voor de gesubsidieerde instellingen regels zijn vastgesteld voor de inrichting en beoordeling van de administratieve organisatie en maatregelen van interne controle.

7.2 Rekenplichtigheid: tijdige opstelling jaarrekeningen

Met het oog op de omvang van de verleende subsidies zou de Staat maatregelen moeten treffen tegen rekenplichtigen, die verzuimen tijdig verantwoording af te leggen over ontvangen subsidies. Instellingen die hun verantwoordingsplicht niet zijn nagekomen, zouden volgens de nu reeds geldende subsidievoorschriften niet in aanmerking mogen komen voor continuering van subsidie. Wij denken dan in ieder geval ook aan de eerder in dit verslag beschreven achterstand aangaande de jaarrekeningen. Wij wijzen er in dit verband op dat bijlage 8 laat zien dat verscheidene organisaties die reeds jaren niet aan hun rekenplicht voldoen, ook in het verslagjaar aanzienlijke bedragen aan subsidie hebben ontvangen.

7.3 Subsidieverlening onder voorwaarde

Wij herhalen hier de constatering uit paragraaf 4.4, dat de handhaving van de rekenplicht met kracht ter hand genomen dient te worden. De Kamer beveelt aan om aan de subsidieverlening voor 2008 in ieder geval de voorwaarde te verbinden dat een organisatie aantoonbaar alles in het werk stelt om de achterstand in de verantwoording weg te werken. Wij bevelen aan dat de regering op zo kort mogelijke termijn de desbetreffende organisaties opdraagt een plan voor te leggen inzake het indienen van achterstallige jaarrekeningen en jaarverslagen, wil men voor het subsidiejaar 2008 in aanmerking komen voor een tijdelijke coulancregeling.

7.4 Administratief-organisatorische bijstand

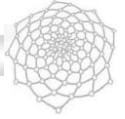
De Kamer heeft overigens het vermoeden dat er bij gesubsidieerde instellingen behoefte bestaat aan administratief-organisatorische bijstand. Zij beveelt dan ook aan om vanuit een centraal punt te voorzien in een "bijstandspool" die als doel heeft het ondersteunen en begeleiden van instellingen bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening en vooral het assisteren bij het opzetten van een deugdelijke administratieve organisatie en het voeren van een ordelijke administratie.

Wij bevelen verder aan om in het proces van subsidietoekenning vanaf 2008 een checkpoint in te bouwen, zodat eerst geverifieerd wordt of de desbetreffende instelling de voorgaande jaren aan de rekenplicht heeft voldaan en een goedkeurende accountantsverklaring heeft verkregen inzake getrouwheid en rechtmatigheid, voordat opnieuw subsidie wordt toegekend.

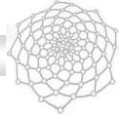
7.5 Algemene wet voor subsidieverlening aan instellingen

De Kamer bepleit maatregelen zodat subsidieverleningen en subsidieafrekeningen gebaseerd zullen zijn op algemeen kenbare wettelijke grondslagen. Een van de maatregelen daartoe zou kunnen zijn het zorg dragen voor een algemene wet, ter regeling van de voorwaarden die gesteld worden ten aanzien van de organisatie van de voor subsidie in aanmerking komende instellingen, mede in relatie tot het door de accountants te hanteren toetsingskader betreffende rechtmatigheid. Te denken valt aan een duidelijke definitie van wat onder

instellingen van openbaar nut dient te worden verstaan, maar ook het stellen van administratief-organisatorische eisen ter waarborging van de rechtmatigheid van subsidieverlening.

Bijlage 1

Auditprogramma *Casinobelasting*

• **Introductie**

Door de Kamer is een auditprogramma *Casinobelasting* opgesteld waarmee de rechtmatigheid kan worden getoetst van teruggaven van casinobelasting in relatie tot de Wet Casinobelasting, casu quo van de verrekening van reeds betaalde bedragen met verschuldigde bedragen van een periode in de toekomst.

Onder de naam casinobelasting wordt een directe belasting geheven terzake van het bieden van gelegenheid tot deelneming aan hazardspelen in Suriname. De casinobelasting wordt geheven van:

- a. de vergunninghouder die de bevoegdheid toekomt tot het bieden van gelegenheid tot deelneming aan hazardspelen in Suriname dan wel;
- b. degene die vanwege een schriftelijke overeenkomst met de vergunninghouder de gelegenheid biedt tot de deelneming aan hazardspelen (via speelafels en of speelautomaten) in Suriname, vermits het hazardspelbedrijf volledig voor zijn rekening en risico wordt uitgeoefend en de schriftelijke overeenkomst aan de inspecteur wordt overlegd.

In de wet is bepaald dat zodra speelautomaten en speelafels zich in een publieke ruimte of inrichtingen van een casino bevinden, ze in de heffing dienen te worden betrokken, ongeacht of ze in gebruik zijn of niet. Dit ter voorkoming van een oneigenlijke toepassing van de wet inzake het ontwijken van de belastingplicht.

Voorts is in de wet ook opgenomen dat voor het feitelijk onttrekken of bijplaatsen van speelautomaten en/of speelafels, de schriftelijke bevestiging van de in kennisstelling van de inspecteur nodig is. Deze controletechnische regeling is nodig, zodat de inspecteur op de hoogte blijft van het aantal speelautomaten en speelafels, dat zich in het casino bevindt, waardoor een goede uitvoering van de Wet Casinobelasting 2002 gewaarborgd blijft.

Evenals de vorige maatregel is deze regeling ook ter voorkoming van een oneigenlijke toepassing van de wet inzake het ontwijken van de belastingplicht, waarbij in drukke perioden speelafels of speelautomaten zouden kunnen worden bijgeschreven en in minder drukke perioden deze worden verwijderd.

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Casinobelasting* van de Rekenkamer van Suriname. Dit programma toetst de rechtmatigheid van teruggaven van casinobelasting in relatie tot de Wet Casinobelasting, c.q. van de verrekening van reeds betaalde bedragen met verschuldigde bedragen van een periode in de toekomst. Casinobelasting is een vorm van directe belasting geheven ter zake van het bieden van de gelegenheid tot deelneming aan hazardspelen in Suriname.

Voorafgaand aan de auditvragen in hoofdstuk 5 beschrijft hoofdstuk 2 de doelstelling van de audit, hoofdstuk 3 de toepasselijke wet- en regelgeving en hoofdstuk 4 de te raadplegen documentatie. Als bijlage is opgenomen het formulier voor de rapportage van bevindingen.

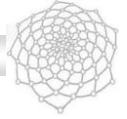
2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma toetst:

- of het terecht is dat casinobelasting wordt teruggegeven;
- de juistheid van het terugbetaalde bedrag;
- of de beschikking de juiste gegevens bevat.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De Wet Casinobelasting 2002.

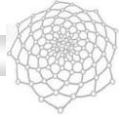
4. Te raadplegen documentatie

De te raadplegen documentatie is:
de beschikking tot teruggaaf of verrekening.

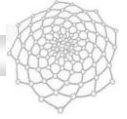
5. Auditvragen

De werkwijze voor het beantwoorden van de auditvragen is als volgt:

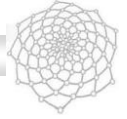
- De vragen dienen van begin tot eind beantwoord te worden. Daarbij mag geen vraag worden overgeslagen tenzij de instructie dat voorschrijft .
- Beantwoord de vragen door het document van de beschikking zelf te raadplegen. Dat is het object van de audit.
- Bevindingen worden genoteerd in het formulier Rapport van bevindingen, toegevoegd als bijlage bij dit auditprogramma. Het voorblad daarvan bevat een instructie voor het invullen.
- Daar waar de beschikking aan de norm voldoet, hoeft niets te worden genoteerd. Zaken die afwijken van de normen gesteld in wet- en regelgeving, of waarvan de auditor van oordeel is dat die in de rapportering moeten zijn opgenomen, dienen wel genoteerd te worden.
- Door de vermelding *Noteer* geeft het auditprogramma instructie, welke bevindingen de auditor *ten minste* dient te noteren. Hiervoor kan de auditor gebruikmaken van het formulier dat is toegevoegd als bijlage.
- Als een vraag niet beantwoord kan worden aan de hand van de beschikking zelf, dient de auditor nadere informatie te verkrijgen bij het orgaan dat de beschikking heeft afgegeven. Zonodig wordt daartoe een afspraak gemaakt voor een gesprek of een onderzoek ter plaatse.
- Het is van belang alle bronnen en feiten zorgvuldig te noteren en te documenteren in het **dossier** van de desbetreffende audit.

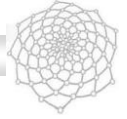
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
1	<p>1.1 Is de aanleiding voor de beschikking tot teruggaaf of verrekening gebaseerd op een schriftelijke mededeling van de belastingplichtige dat er speelautomaten en/of speelafels onttrokken worden aan de mogelijkheid tot deelneming aan een spel?</p> <p>☐ Ja. ga naar 1.2 ☐ Nee. ga naar 2.1</p> <p>1.2 Meldt de beschikking dat de belastingplichtige aan de inspecteur schriftelijk bericht had gedaan over het voornemen tot onttrekking?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 4.1 ☐ Nee. Noteer dat uit de beschikking niet blijkt dat de belastingplichtige schriftelijk bericht over het voornemen tot de onttrekking van het object aan de inspecteur had gedaan. Ga naar 4.1</p>	WCB art. 4.1
2	<p>2.1 Is de aanleiding voor de beschikking tot teruggaaf of verrekening dat de belastingplichtige een verklaring van goedkeuring tot niet-ingebruikname heeft gekregen van de inspecteur?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.2 ☐ Nee. Ga naar 3.1</p> <p>2.2 Blijkt uit de beschikking dat de verklaring is verkregen vanwege omstandigheden vergelijkbaar met reparatie, onderhoud of schade?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.3 ☐ Nee. Noteer dat uit de beschikking niet blijkt dat de verklaring van goedkeuring tot niet-ingebruikname is verkregen vanwege omstandigheden vergelijkbaar met de genoemde in WCB art. 5.1. Ga naar 2.3</p> <p>2.3 Blijkt uit de beschikking dat de omstandigheden zich hebben voorgedaan gedurende een maand of langer?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 3.1 ☐ Nee. Noteer dat uit de beschikking niet blijkt dat de omstandigheden zich hebben voorgedaan gedurende een maand of langer, zoals vereist in WCB art. 5.1. Ga naar 3.1.</p>	WCB art 5.1
3	<p>3.1 Is de verklaring van goedkeuring tot niet-ingebruikname verleend voor een aaneengesloten periode van meer dan 2 maanden in het desbetreffende kalenderjaar?</p> <p>☐ Nee. AKKOORD. Ga naar 3.2 ☐ Ja. Noteer dat in strijd met WCB art. 5.2 voor meer dan twee maanden van niet-ingebruikname sprake is geweest. Ga naar 3.2</p> <p>3.2 Noemt de beschikking de redenen waarmee de belastingplichtige zijn schriftelijk verzoek aan de inspecteur had omkleed?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 4.1 ☐ Nee. Noteer dat uit de beschikking niet blijkt dat er een met redenen omkleed schriftelijk verzoek aan de inspecteur bestaat voor de niet-ingebruikname. Ga naar 4.1</p>	WCB 5.2
4	<p>4.1 Blijkt uit de beschikking dat voor de niet in gebruik genomen speelafels of -automaten over de periode van niet-ingebruikname reeds casinobelasting was betaald?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 4.2 ☐ Nee. Noteer dat uit de beschikking niet blijkt dat de belasting die wegens niet-ingebruikname niet verschuldigd was, al betaald was. Ga naar 4.2</p> <p>4.2 Meldt de beschikking dat de betaalde, niet verschuldigde belasting wordt terugbetaald?</p> <p>☐ Nee, deze wordt op aangifte verrekend met de belasting over de volgende periode: AKKOORD. Ga naar 5.1 ☐ Ja. Ga naar 4.3</p> <p>4.3 Was de belastingplichtige in de periode na de niet-ingebruikname belastingplichtig voor de casinobelasting?</p> <p>☐ Nee. AKKOORD. Ga naar 5.1 ☐ Ja. Noteer dat casinobelasting wordt terugbetaald, terwijl deze volgens</p>	WCB 5.3

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	PW 5.3 de navolgende periode op aangifte verrekend had moeten worden. Ga naar 5.1	
5	<p>5.1 Wordt belasting terugbetaald of verrekend voor speeltafels? ☐ Nee. Ga naar 5.3 ☐ Ja. Ga naar 5.2</p> <p>5.2 Wordt per speeltafel Sf 3.000.000 per maand verrekend of terugbetaald? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 5.3 ☐ Nee. Noteer dat een ander bedrag dan het volgens WCB 6.1 genoemde bedrag per tafel wordt terugbetaald of verrekend. Noem de afwijking. Ga naar 5.3</p> <p>5.3 Wordt belasting terugbetaald of verrekend voor speelautomaten? ☐ Ja. Ga naar 5.4 ☐ Nee. Ga naar 6.1</p> <p>5.4 Wordt per speelautomaat Sf 400.000 per maand terugbetaald? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 6.1 ☐ Nee. Noteer dat een ander bedrag dan het volgens WCB 6.1 genoemde bedrag per automaat wordt terugbetaald of verrekend. Noem de afwijking. Ga naar 6.1</p>	WCB 6.1
6	<p>6.1 Wordt belasting terugbetaald of verrekend voor roulettetafels? ☐ Ja. Ga naar 6.2 ☐ Nee. Ga naar 7.1</p> <p>5.2 Wordt per speeltafel Sf 4.000.000 per maand verrekend of terugbetaald? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 5.3 ☐ Nee. Noteer dat een ander bedrag dan het volgens WCB 6.2 genoemde bedrag per tafel wordt terugbetaald of verrekend. Noem de afwijking. Ga naar 5.3</p>	WCB 6.2
7	<p>7.1 Is de aanleiding voor de teruggaaf of verrekening de ambtshalve vermindering van een naheffingaanslag? ☐ Ja: Ga naar 7.2 ☐ Nee. ga naar 8.1</p> <p>7.2 Noemt de beschikking het bedrag van de naheffingsaanslag? ☐ Ja. Ga naar 7.3 ☐ Nee. Noteer dat de beschikking het bedrag van de naheffingsaanslag niet noemt. Ga naar 7.3</p> <p>7.3 Vermeldt de beschikking de opbouw van het bedrag dat werkelijk verschuldigd was? ☐ Ja. Ga naar 7.4 ☐ Nee. Noteer dat de beschikking de opbouw van het werkelijk verschuldigde bedrag niet aangeeft. Ga naar 7.4</p> <p>7.4 Geeft de beschikking aan hoe het werkelijk verschuldigde bedrag verrekend is? was? ☐ Ja. Ga naar 8.1 ☐ Nee. Noteer dat de beschikking geen verrekening aangeeft van het werkelijk verschuldigde bedrag. Ga naar 10.1</p>	WCB 9.1
8	<p>8.1 Was werkelijk belasting verschuldigd voor speeltafels? ☐ Nee. Ga naar 8.3 ☐ Ja. Ga naar 8.2</p> <p>8.2 Wordt per speeltafel Sf 3.000.000 per maand gerekend? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 8.3 ☐ Nee. Noteer dat een ander bedrag dan het volgens WCB 6.1 genoemde bedrag per tafel wordt gerekend. Noem de afwijking. Ga naar 8.3</p>	WCB 6.1

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>8.3 Was werkelijk belasting verschuldigd voor speelautomaten? ☐ Ja. Ga naar 8.4 ☐ Nee. Ga naar 9.1</p> <p>8.4 Wordt per speelautomaat Sf 400.000 per maand gerekend? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 9.1 ☐ Nee. Noteer dat een ander bedrag dan het volgens WCB 6.1 genoemde bedrag per automaat wordt gerekend. Noem de afwijking. Ga naar 9.1</p>	
9	<p>9.1 Was werkelijk belasting verschuldigd voor roulettetafels? ☐ Ja. Ga naar 9.2 ☐ Nee. Ga naar 10.1</p> <p>9.2 Wordt per roulettetafel Sf 4.000.000 per maand gerekend? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 10.1 ☐ Nee. Noteer dat een ander bedrag dan het volgens WCB 6.2 genoemde bedrag per tafel wordt gerekend. Noem de afwijking. Ga naar 10.1</p>	WCB 6.2
10	<p>10.1 Was de naheffingsaanslag opgelegd omdat de belastingplichtige niet tijdig zelf aangifte had gedaan? ☐ Ja. Ga naar 10.2 ☐ Nee. Noteer de reden waarom een naheffingsaanslag was opgelegd. Ga naar 10.2</p> <p>10.2 Is in de berekening van het terug te ontvangen/te verrekenen bedrag een naheffingsaanslag meegenomen van ten minste 10% van de werkelijk verschuldigde belasting? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 11.1 ☐ Nee. Noteer dat ondanks het ontbreken van een tijdige aangifte geen boete is opgelegd van ten minste 10% van het verschuldigde belastingbedrag. Vermeld de reden waarom dit niet is gebeurd. Ga naar 11.1</p>	WCB 13.1
11	<p>11.1 Is de berekening van de teruggave correct, rekening houdend met betaald bedrag, verschuldigde belasting voor speeltafels, roulettetafels, automaten en verschuldigde boete? ☐ Ja. AKKOORD. KLAAR ☐ Nee. Noteer de rekenfout. KLAAR.</p>	

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

BLAD 1

Aantal pagina's	
Naam auditor	
Onderzoeksproject ¹⁾	
Rapportnummer ²⁾	
Datum van de audit	
Gehanteerd auditprogramma ³⁾	
Gehanteerde versie van het auditprogramma	
Datum van de beschikking	
Nummer van de beschikking	
Type beschikking	
Onderdeel van 's landsdienst	
Standplaats	
Bewaardatum tot en met ⁴⁾	

- 1) Dit kan een eenmalig onderzoeksproject zijn of een terugkerend onderzoek.
 2) De auditor hanteert voor elk onderzoeksprogramma waar hij aan bijdraagt een doorlopende nummering voor alle werkdocumenten van zijn of haar hand. Herhaal dit rapportnummer op elk vervolgblad van dit formulier.
 3) Auditprogramma *Aanstellingen*, auditprogramma *Benoemingen* e.d.
 4) Vermeld hier wanneer het rapport vernietigd dient te worden

Toelichting:

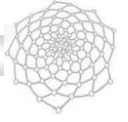
- **Volgnummer.** Dit betreft de doorlopende nummering per werkprogramma
- **Vraagnummer.** Dit betreft de nummering van de auditvragen. Deze vragen zijn per programma niet doorlopend genummerd, ten behoeve van de vergelijkbaarheid van de verschillende typen auditprogramma. (Bijvoorbeeld vraag 40 gaat bij aanstelling, ontslag, benoeming enzovoorts altijd over de kwestie of rekening is gehouden met persoonlijke belangen, naast de belangen van 's landsdienst).
- **Bevindingen, vragen en opmerkingen:** Dit betreft alle zaken waarvan het auditprogramma vermeldt dat deze genoteerd dienen te worden. Ook overige vragen en zaken die de auditor zijn opgevallen en gegevens die de auditor van belang acht, kan hij of zij hier vermelden.
- **W&R:** Verwijzing naar Wet- en Regelgeving. Vermeld hier het desbetreffende wetsartikel, de bijlage van een regeling et cetera. Bijvoorbeeld ABB-F (bijlage F van het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit) of PW 14.1 (artikel 14 lid 1 van de Personeelwet).

Lijst van geraadpleegde bronnen

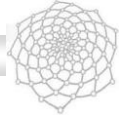
Datum	Titel van document/naam van de gesprekspartner	Bijlage nr.
Nb. Tijdens het invullen wordt deze lijst vanzelf langer		

Volgnr.	Vraagnr.	Bevindingen, vragen en opmerkingen	W&R
NB: Tijdens het invullen wordt deze tabel vanzelf langer			

In het verslagjaar heeft de Kamer geen beschikkingen zoals in deze bijlage bedoeld ontvangen, waaruit zou mogen worden verondersteld dat de casino's in ons land goede zaken doen, hetgeen dan niet in overeenstemming zou zijn met andere bewensingen die wel eens worden gedaan.

Bijlage 2

Auditprogramma *Staatsschuld*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Staatsschuld* van de Rekenkamer van Suriname. De staatsschuld betreft alle rechtsgeldig tot stand gekomen binnenlandse en buitenlandse schuldverplichtingen, daaronder begrepen de nog op te nemen bedragen van gecontracteerde schuld, alsmede achterstallige renten en kosten met inbegrip van delgings- en waarborgverplichtingen.

Verder toetst dit auditprogramma de rechtmatigheid met betrekking tot de totstandkoming van de staatsschuld in relatie tot de Wet op de Staatsschuld en de Bankwet met als centrale onderzoeksvraag: Mag de door het Bureau voor de Staatsschuld toegestuurde schuldverplichting door de Rekenkamer van Suriname worden geregistreerd dan wel nietig worden verklaard? De verschillende typen schuldverplichtingen zoals opgenomen in de Wet op de Staatsschuld art. 4.3 vormen het object van dit auditprogramma.

Voorafgaand aan de auditvragen in hoofdstuk 5 beschrijft hoofdstuk 2 de doelstelling van de audit, hoofdstuk 3 de toepasselijke wet- en regelgeving en hoofdstuk 4 de te raadplegen documentatie. Als bijlage is opgenomen het formulier voor de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Staatsschuld* leidt de gebruiker door de Wet op de Staatsschuld en de Bankwet met als doel te onderzoeken of de schuldverplichting:

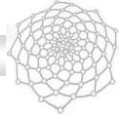
- een rechtsgeldige staatsschuld is;
- op basis van de voorgeschreven procedure tot stand is gekomen;
- de vereiste gegevens bevat;
- het obligoplafond niet overschrijdt.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

De verschillende vormen en wetgeving met betrekking tot schuldverplichtingen, zowel binnen- als buitenlands, zijn in de Wet op de Staatsschuld 2002 en de Bankwet 1956 geregeld, waarbij laatstgenoemde in mei 2005 is aangepast.

Omschrijving van de in het auditprogramma gehanteerde terminologie is op grond van de Wet op de Staatsschuld als volgt.

- *Obligoplafond*: geldend nominaal bedrag (zie art. 3) met het dwingend karakter van een niet te overschrijden plafonddwaarde voor geldelijke schuldverplichtingen met inbegrip van waarborgverplichtingen ten laste van de Staat. (art. 1.g)
- Binnenlands obligoplafond: nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan 15% van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond. (art. 3.1)
- Buitenlands obligoplafond: nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan 45% van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond. (art. 3.2)
- Schatkistpapier: schatkistpromessen en schatkistbiljetten. (art. 1.k)
- Schatkistpromessen: schuldbewijzen ten laste van de Staat, aan order van de nemer of aan toonder luidende, waarvan de looptijd ten hoogste twaalf maanden is en het disconto bij de uitgifte wordt verrekend. (art. 1.l)
- Schatkistbiljetten: schuldbewijzen ten laste van de Staat, aan order van de nemer of aan toonder luidende, waarvan de looptijd ten hoogste vijf jaar is en de rente op de daartoe vastgestelde tijdstippen verschijnt. (art. 1.m)
- Staatsobligaties: schuldbewijzen ten laste van de Staat, op naam of aan toonder luidende, waarvan de looptijd ten hoogste dertig jaar is en de rente op de daartoe vastgestelde tijdstippen verschijnt. (art. 1.n)

4. Te raadplegen documentatie

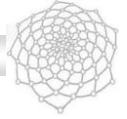
De te raadplegen documentatie bestaat uit:

- de schuldverplichting;
- overige gegevens op te vragen naar aanleiding van de auditvragen.

5. Auditvragen

De werkwijze voor het beantwoorden van de auditvragen is als volgt:

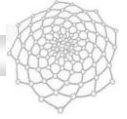
- De vragen dienen van begin tot eind beantwoord te worden. Daarbij mag geen vraag worden overgeslagen tenzij de instructie dat voorschrijft.
- Beantwoord de vragen door het document van de beschikking zelf te raadplegen. Dat is het object van de audit.
- Bevindingen worden genoteerd in het formulier Rapport van bevindingen, toegevoegd als bijlage bij dit auditprogramma. Het voorblad daarvan bevat een instructie voor het invullen.
- Daar waar de beschikking aan de norm voldoet, hoeft niets te worden genoteerd. Zaken die afwijken van de normen gesteld in wet- en regelgeving, of waarvan de auditor van oordeel is dat die in te rapportering moeten zijn opgenomen, dienen wel genoteerd te worden.
- Door de vermelding "Noteer" geeft het auditprogramma instructie voor welke bevindingen de auditor *ten minste* dient te noteren. Hiervoor kan de auditor gebruikmaken van het formulier dat is toegevoegd als bijlage.
- Als een vraag niet beantwoord kan worden aan de hand van de beschikking zelf, dient de auditor nadere informatie te verkrijgen bij het orgaan dat de beschikking heeft afgegeven. Zonodig wordt daartoe een afspraak gemaakt voor een gesprek of een onderzoek ter plaatse.
- Het is van belang alle bronnen en feiten zorgvuldig te noteren en te documenteren in het **dossier** van de desbetreffende audit.

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
1	<p>1.1 Welke vorm van schuldverplichting is door het Bureau voor de Staatsschuld ter registratie toegestuurd?</p> <p>☐ Uitgifte van Staatsobligaties: ga naar vraag 2.</p> <p>☐ Uitgifte of belening van schatkistpapier: ga naar vraag 3.</p> <p>☐ Sluiting van een onderhandse lening: ga naar vraag 4.</p> <p>☐ Opname van voorschotten bij het Bankwezen in Suriname: ga naar vraag 5.</p> <p>☐ Andere belichaamde schuldverplichting van de Staat: ga naar vraag 6.</p>	Wet op de Staatsschuld art. 4.3
2	<p>2.1 Wordt met de uitgifte van de Staatsobligatie het binnenlands obligoplafond overschreden?</p> <p>☐ Ja. STOP. De uitgifte moet niet worden geregistreerd en wordt nietig verklaard .</p> <p>☐ Nee. Ga verder.</p>	Wet op de Staatsschuld art. 3.1
3	<p>3.1 Is de toegestuurde schatkistbelegging in vijfvoud door het Bureau van de Staatsschuld toegestuurd?</p> <p>☐ Ja. Ga verder.</p> <p>☐ Nee. STOP. Het document moet voor het juiste aantal exemplaren aan het Bureau voor de Staatsschuld worden geretourneerd.</p> <p>3.2 Behelst de schatkistbelegging een uitgifte van schatkistpapier (nieuwe belegging)?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 3.4.</p> <p>☐ Nee. Ga verder.</p> <p>3.3 Is de uitgifte van schatkistpapier wederom belegd (herbelegging)?</p> <p>☐ Ja. Ga verder.</p> <p>☐ Nee. STOP. De schuldverplichting is geen schatkistbelegging.</p> <p>3.4 Zijn de handtekeningen van de president van de Centrale Bank van Suriname, de minister van Financiën en de belegger op het document aanwezig?</p> <p>☐ Ja. Ga verder.</p> <p>☐ Nee. STOP. Het document moet voor de nodige correctie aan het Bureau voor de Staatsschuld worden geretourneerd.</p> <p>3.5 Wordt met deze belegging het binnenlands obligoplafond overschreden?</p> <p>☐ Ja. STOP. De belegging moet niet worden geregistreerd en wordt nietig verklaard.</p> <p>☐ Nee. STOP. Ga over tot registratie van de nieuwe of herbelegging.</p>	<p>Bankwet art. 16 / Wet op de Staatsschuld art. 6.1/ 6.3.</p> <p>Wet op de Staatsschuld art. 4.3</p> <p>Wet op de Staatsschuld art. 4.3</p> <p>Bankwet art. 16/ Wet op de Staatsschuld art. 6.1/ 6.3.</p> <p>Wet op de Staatsschuld art.3.1</p>
4	<p>4.1 Is de onderhandse lening een binnenlandse lening?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 4.3</p> <p>☐ Nee. Ga verder.</p> <p>4.2. Is de onderhandse lening een buitenlandse lening?</p> <p>☐ Ja. Ga verder.</p> <p>☐ Nee. STOP. De schuldverplichting is geen onderhandse lening.</p> <p>4.3. Zijn de handtekeningen van de lener en de financierder op het document aanwezig?</p>	<p>Wet op de Staatsschuld art. 2.1/ 4.3</p> <p>Wet op de Staatsschuld art. 2.2/ 4.3</p> <p>Wet op de Staatsschuld art. 6.3/ 12.</p>

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>☐ Ja. Ga verder. ☐ Nee. STOP. Het document moet voor aanpassing en correctie aan het Bureau voor de Staatsschuld worden getourneerd.</p> <p>4.4 Wordt met het aangaan van de onderhandse lening het binnenlands of buitenlands obligoplafond overschreden? ☐ Ja. STOP De onderhandse lening moet niet worden geregistreerd en wordt nietig verklaard. ☐ Nee. STOP Ga over tot registratie van de onderhandse lening.</p>	<p>Wet op de Staatsschuld art.3.1/ 3.2</p>
5	<p>5.1 Is de opname van voorschotten bij het Bankwezen in Suriname door de minister van Financiën tot stand gebracht? ☐ Ja. Ga verder. ☐ Nee. STOP. De voorschotopname moet nietig worden verklaard.</p> <p>5.2 Is schatkistpapier als onderpand bij de opname van het voorschot in rekeningcourant verstrekt? ☐ Ja. Ga verder. ☐ Nee. STOP. De voorschotopname wordt nietig verklaard.</p> <p>5.3 Zijn de gezamenlijke voorschotten 10 % of minder van de geraamde middelen van de gewone dienst der begroting over het lopende dienstjaar? ☐ Ja. STOP. De voorschotopname wordt nietig verklaard. ☐ Nee. Ga verder.</p> <p>5.4 Wordt met de voorschotopname in rekeningcourant het binnenlands obligoplafond overschreden? ☐ Ja. STOP. De voorschotopname wordt nietig verklaard. ☐ Nee. Ga over tot registratie.</p>	<p>Bankwet art. 21.1</p> <p>Bankwet art. 21.1</p> <p>Bankwet art. 21.2</p> <p>Wet op de Staatsschuld art. 3.1</p>
6	<p>6.1 Wordt met de overige belichaamde schuldverplichtingen van de Staat het binnen- of buitenlands obligoplafond overschreden? ☐ Ja. STOP. De schuldverplichting moet niet worden geregistreerd en wordt nietig verklaard. ☐ Nee Ga over tot registratie en noteer de belichaamde schuldverplichting in het bevindingenformulier.</p>	<p>Wet op de Staatsschuld art. 3.1/ 3.2</p>

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

BLAD 1

Aantal pagina's	
Naam auditor	
Onderzoeksproject ¹⁾	
Rapportnummer ²⁾	
Datum van de audit	
Gehanteerd auditprogramma ³⁾	
Gehanteerde versie van het auditprogramma	
Datum van de schuldverplichting	
Nummer van de schuldverplichting	
Type schuldverplichting	
Onderdeel van 's landsdienst	
Standplaats	
Bewaardatum tot en met ⁴⁾	

- 1) Dit kan een eenmalig onderzoeksproject zijn, of een terugkerend onderzoek
- 2) De auditor hanteert voor elk onderzoeksprogramma waar hij aan bijdraagt een doorlopende nummering voor alle werkdocumenten van zijn of haar hand. Herhaal dit rapportnummer op elk vervolgblad van dit formulier.
- 3) Auditprogramma *Aanstellingen*”, auditprogramma *Benoemingen* e.d.
- 4) Vermeld hier wanneer het rapport vernietigd dient te worden

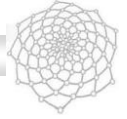
Toelichting:

- **Volgnummer.** Dit betreft de doorlopende nummering per werkprogramma
- **Vraagnummer.** Dit betreft de nummering van de auditvragen. Deze vragen zijn per programma niet doorlopend genummerd, ten behoeve van de vergelijkbaarheid van de verschillende typen auditprogramma. (Bijvoorbeeld vraag 40 gaat bij aanstelling, ontslag, benoeming enzovoorts altijd over de kwestie of rekening is gehouden met persoonlijke belangen, naast de belangen van 's landsdienst).
- **Bevindingen, vragen en opmerkingen:** Dit betreft alle zaken waarvan het auditprogramma vermeldt dat deze genoteerd dienen te worden. Ook overige vragen en zaken die de auditor zijn opgevallen en gegevens die de auditor van belang acht, kan hij of zij hier vermelden.
- **W&R:** Verwijzing naar Wet- en Regelgeving. Vermeld hier het desbetreffende wetsartikel, de bijlage van een regeling et cetera. Bijvoorbeeld ABB-F (bijlage F van het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit) of PW 14.1 (artikel 14 lid 1 van de Personeelswet).

Lijst van geraadpleegde bronnen

Datum	Titel van document/naam van de gesprekspartner	Bijlage nr.
Nb. Tijdens het invullen wordt deze lijst vanzelf langer		

Volgnr.	Vraagnr.	Bevindingen, vragen en opmerkingen	W&R
NB: Tijdens het invullen wordt deze tabel vanzelf langer			

Bijlage 3

Auditprogramma *Subsidies*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Subsidies* van de Rekenkamer van Suriname. Onder subsidie wordt verstaan een geldelijke ondersteuning van overheidswege aan (sociale) instellingen, staatsbedrijven en stichtingen. Sommige van deze instellingen worden volledig bekostigd door de overheid, terwijl andere slechts een deel van hun begroting dekken met overheidsgeld. Krachtens artikel 32 van de Landsverordening Rekenkamer zijn vorengenoemde instellingen rekenplichtig aan de Rekenkamer van Suriname en aan haar verantwoording verschuldigd.

Dit programma toetst de rechtmatigheid van subsidies toegekend aan parastatalen en andere organisaties (exclusief de onderwijsinstellingen en de sportbonden) in relatie tot de Comptabiliteitswet, het Comptabiliteitsbesluit, de Landsverordening Rekenkamer, subsidievoorwaarden en voorgeschreven procedures.

Voorafgaand aan de auditvragen in hoofdstuk 5 beschrijft hoofdstuk 2 de doelstelling van de audit, hoofdstuk 3 de toepasselijke wet- en regelgeving en hoofdstuk 4 de te raadplegen documentatie. Als bijlage is opgenomen het formulier voor de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Subsidies* leidt de auditor door de toepasselijke wet- en regelgeving met als doel te onderzoeken of het besluit tot verstrekking van de subsidie:

- voldoet aan de voorwaarden van de regeling waar de subsidie onder valt;
- voldoet aan de comptabele regels (GB 1952 no. 111 art. 25, 32 - 33);
- voldoet aan de Landsverordening Rekenkamer (GB 1953 no. 26);
- de vereiste gegevens bevat;
- op basis van de voorgeschreven procedure tot stand is gekomen.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

Voor subsidieverlening moet per geval worden nagegaan in welke subsidiebeschikking de voorwaarden zijn vastgesteld. Voor het overige zijn van toepassing:

- de Comptabiliteitswet (GB 1952 no. 111 art. 25, 32 - 33);
- de Rekenkamerwet (GB 1953 no. 26 art. 19 - 33);
- de subsidiebeschikking betreffende de regeling waar de subsidie onder valt.

4. Te raadplegen documentatie

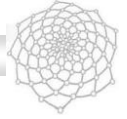
Documenten die geraadpleegd worden:

- de beschikking met de toekenning van de subsidie;
- het verzoekschrift tot toekenning van de subsidie;
- het activiteitenplan van de instelling;
- de begroting van de instelling;
- overige documentatie naar aanleiding van de antwoorden op de vragen van de audit.

5. Auditvragen

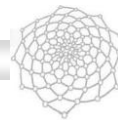
De werkwijze voor het beantwoorden van de auditvragen is als volgt:

- De vragen dienen van begin tot eind beantwoord te worden. Daarbij mag geen vraag worden overgeslagen tenzij de instructie dat voorschrijft .
- Beantwoord de vragen door het document van de beschikking zelf te raadplegen. Dat is het object van de audit.
- Bevindingen worden genoteerd in het formulier Rapport van bevindingen, toegevoegd als bijlage bij dit auditprogramma. Het voorblad daarvan bevat een instructie voor het invullen.
- Daar waar de beschikking aan de norm voldoet, hoeft niets te worden genoteerd. Zaken die afwijken van de normen gesteld in wet- en regelgeving, of waarvan de auditor van

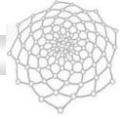
oordeel is dat die in de rapportering moeten zijn opgenomen, dienen wel genoteerd te worden.

- Door de vermelding "Noteer" geeft het auditprogramma instructie voor welke bevindingen de auditor *ten minste* dient te noteren. Hiervoor kan de auditor gebruikmaken van het formulier dat is toegevoegd als bijlage.
- Als een vraag niet beantwoord kan worden aan de hand van de beschikking zelf, dient de auditor nadere informatie te verkrijgen bij het orgaan dat de beschikking heeft afgegeven. Zonodig wordt daartoe een afspraak gemaakt voor een gesprek of een onderzoek ter plaatse.
- Het is van belang alle bronnen en feiten zorgvuldig te noteren en te documenteren in het **dossier** van de desbetreffende audit.

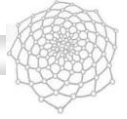

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
1	<p>1.1 Wordt middels de beschikking door de overheid subsidie verleend?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.1</p> <p>☐ Nee. Ga naar 1.2</p> <p>1.2 Is de instelling een onderwijsinstelling?</p> <p>☐ Nee. Ga naar 1.3</p> <p>☐ Ja. STOP. Dit auditprogramma is niet van toepassing. Raadpleeg de desbetreffende wet- en regelgeving.</p> <p>1.3 Is de instelling een sportorganisatie?</p> <p>☐ Nee. Ga naar 2.1</p> <p>☐ Ja. STOP. Dit auditprogramma is niet van toepassing. Raadpleeg de desbetreffende wet- en regelgeving.</p>	
2	<p>2.1 Vermeldt de beschikking de naam van de ontvangende instelling?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.2</p> <p>☐ Nee. Noteer dat op de beschikking de naam van de ontvangende instelling ontbreekt. Zoek uit welke instelling het betreft. Ga naar 2.2</p> <p>2.2 Vermeldt de beschikking de naam van het departement dat de subsidie verstrekt?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.3</p> <p>☐ Nee. Noteer dat in de beschikking de naam van het subsidieverstrekkend departement ontbreekt. Zoek uit welk departement het betreft. Ga naar 2.3</p> <p>2.3 Verwijst de beschikking naar een door de instelling ingediende jaarbegroting?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.6</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet verwijst naar een ingediende jaarbegroting. Vraag deze op bij het departement. Ga naar 2.4</p> <p>2.4 Was er wel een jaarbegroting ingediend?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.6</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de instelling geen jaarbegroting had ingediend. Vraag deze op bij de instelling zelf. Ga naar 2.5</p> <p>2.5 Was er wel een jaarbegroting bij de instelling?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.6</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de instelling die de subsidie ontving geen jaarbegroting had voor het jaar waarvoor de subsidie verstrekt is. Ga naar 2.7</p> <p>2.6 Had de jaarbegroting een adequate toelichting?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.7</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de jaarbegroting van de instelling geen adequate toelichting had. Noteer wat er mankeert. Ga naar 2.7</p> <p>2.7 Verwijst de beschikking naar het door de instelling ingediende activiteitenplan?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.10</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet verwijst naar een ingediend activiteitenplan. Vraag dit plan op bij het departement. Ga naar 2.8</p>	Comptabiliteitswet art. 25

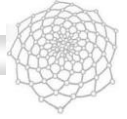

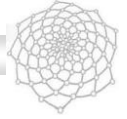
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>2.8 Was er een activiteitenplan aanwezig bij het departement? ☐ Ja. Ga naar 2.10 ☐ Nee. Noteer dat er van de instelling die de subsidie ontving op het departement geen activiteitenplan aanwezig was. Vraag dit plan op bij de instelling zelf. Ga naar 2.9</p> <p>2.9 Was er een activiteitenplan aanwezig bij de instelling zelf? ☐ Ja. Ga naar 2.10 ☐ Nee. Noteer dat de instelling die de subsidie ontving geen activiteitenplan had voor het desbetreffende jaar. Ga naar 2.15</p> <p>2.10 Is er een goede aansluiting tussen het activiteitenplan en de begroting? ☐ Ja. Ga naar 2.11 ☐ Nee. Noteer dat er geen goede aansluiting is tussen het activiteitenplan en de begroting. Beschrijf de afwijking. Ga naar 2.11</p> <p>2.11 Verwijst de beschikking naar een door de instelling ingediend verzoekschrift? ☐ Ja. Ga naar 2.13 ☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet verwijst naar een ingediend verzoekschrift tot het verkrijgen van subsidie. Vraag dit op. Ga naar 2.12</p> <p>2.12 Was er wel een verzoekschrift ingediend? ☐ Ja. Ga naar 2.13 ☐ Nee. Noteer dat de subsidie is verleend zonder dat er een verzoekschrift was ingediend. Ga naar 3.1</p> <p>2.13 Is er een goede aansluiting tussen het verzoekschrift en de begroting? ☐ Ja. Ga naar 2.14 ☐ Nee. Noteer dat er geen goede aansluiting is tussen de begroting en het verzoekschrift tot het verkrijgen van subsidie. Beschrijf de afwijking. Ga naar 2.14</p> <p>2.14 Is er een goede aansluiting tussen het verzoekschrift en het activiteitenplan? ☐ Ja. Ga naar 3.1 ☐ Nee. Noteer dat er geen goede aansluiting is tussen activiteitenplan en verzoekschrift tot het verkrijgen van subsidie. Beschrijf wat er mankeert. Ga naar 3.1</p>	
3	<p>3.1 Vermeldt de beschikking welk bedrag aan subsidie wordt toegekend? ☐ Ja. Ga naar 3.2 ☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet vermeldt welk bedrag aan subsidie wordt toegekend. Ga na om welk bedrag het gaat. Ga naar 3.2</p> <p>3.2 Had de instelling een bepaald bedrag aan subsidie gevraagd? ☐ Ja. Ga naar 3.4 ☐ Nee. Ga naar 3.3</p> <p>3.3 Bevat de beschikking een motivering van de hoogte van de toegekende subsidie?</p>	

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>☐ Ja. Ga naar 4.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking geen motivering bevat van de hoogte van de toegekende subsidie. Ga naar 4.1</p> <p>3.4 Is het toegekende bedrag aan subsidie gelijk aan het gevraagde bedrag?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 4.1</p> <p>☐ Nee. Ga naar 3.5</p> <p>3.5 Motiveert de beschikking waarom een ander bedrag dan het gevraagde bedrag is toegekend?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 4.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet motiveert waarom een ander bedrag aan subsidie wordt toegekend dan het gevraagde bedrag. Ga naar 4.1</p>	
4	<p>4.1 Is dit de eerste maal dat de instelling subsidie verkrijgt of anderszins rekenplichtig wordt?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 6.1</p> <p>☐ Nee. Ga naar 4.2</p> <p>4.2 Heeft de Rekenkamer aan de instelling wel eens om overlegging van verantwoordingsdocumenten gevraagd?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 4.3</p> <p>☐ Nee. Ga naar 4.4</p> <p>4.3 Heeft de instelling die documenten desgevraagd aan de Rekenkamer doen toekomen?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 4.4</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de instelling in strijd met artikel 33 van de Landsverordening Rekenkamer wel subsidie heeft ontvangen, terwijl zij nalatig was geweest om desgevraagd alle vereiste documenten aan de Rekenkamer te overleggen. Ga naar 4.4</p> <p>4.4 Had de instelling conform artikel 20 van de Landsverordening Rekenkamer over de voorbije periodes verantwoording afgelegd aan de Rekenkamer over het beheer van haar gelden of materieel op de wijze en op de tijdstippen zoals de Rekenkamer dat heeft bepaald?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 4.5</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de instelling in strijd met artikel 33 van de Landsverordening Rekenkamer wel subsidie heeft ontvangen, terwijl zij nalatig is geweest om over de voorbije periodes verantwoording af te leggen aan de Rekenkamer op de wijze en tijdstippen zoals de Rekenkamer dat heeft bepaald. Ga naar 4.5?</p> <p>4.5 Was de meest recente ingediende verantwoording voorzien van een accountantsrapport?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 4.6</p> <p>☐ Nee. Ga naar 4.7</p> <p>4.6 Was het oordeel vervat in het accountantsrapport dat de verantwoording een getrouwe weergave biedt en dat de uitgaven rechtmatig zijn geweest?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 5.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de instelling wel subsidie heeft ontvangen, terwijl het oordeel van de accountant niet inhield dat de verantwoording getrouw was en de uitgaven rechtmatig waren. Geef</p>	Rekenkamerwet art. 33

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>aan hoe het oordeel luidt. Ga naar 5.1</p> <p>4.7 Bood, naar het oordeel van de Rekenkamer zelf, de verantwoording een getrouwe weergave en was zij van oordeel dat de uitgaven van de instelling rechtmatig zijn geweest, al dan niet na raadpleging door de Rekenkamer van een accountant?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 5.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de instelling in strijd met de Rekenkamerwet artikel 33 lid 3 uitkeringen van de Staat ontvangt, terwijl de Rekenkamer niet akkoord is gegaan met de verantwoordingsdocumenten die door de instelling aan haar waren overlegd. Ga naar 5.1</p>	
5	<p>5.1 Heeft de instelling over de vorige door haar ontvangen subsidie verantwoording afgelegd conform de subsidievoorwaarden?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 6.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de instelling over de vorige ontvangen subsidie niet conform de subsidievoorwaarden verantwoording heeft afgelegd. Beschrijf de afwijking. Ga naar 6.1</p>	Subsidie voorwaarden
6	<p>6.1 Is op de in de beschikking toegekende subsidie een subsidieregeling met subsidievoorwaarden van toepassing?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 6.2</p> <p>☐ Nee. Ga naar 7.1</p> <p>6.2 Stellen de subsidievoorwaarden eisen aan de subsidiabele activiteiten?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 6.3</p> <p>☐ Nee. Ga naar 6.4</p> <p>6.3 Voldoen de activiteiten waarvoor de subsidie wordt aangevraagd aan de subsidievoorwaarden?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. ga naar 6.4</p> <p>☐ Nee. Noteer dat subsidie wordt toegekend aan activiteiten die strijdig zijn met de subsidievoorwaarden. Beschrijf de afwijking. Ga naar 6.4</p> <p>6.4 Stellen de subsidievoorwaarden eisen aan de organisatie?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 6.5</p> <p>☐ Nee. Ga naar 7.1</p> <p>6.5 Voldoet de organisatie aan de eisen gesteld in de subsidievoorwaarden?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 7.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de instelling in strijd met de subsidievoorwaarden subsidie ontvangt. Ga naar 7.1</p>	Subsidie voorwaarden
7	<p>7.1 Is er kredietopening verleend voor het aangevraagde bedrag?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. KLAAR. Voer ook de audit Kredietopeningen uit en betrek de uitkomsten daarvan in het verslag van deze audit.</p> <p>☐ Nee. Ga naar 8.1</p>	Comptabiliteitsbesluit art. 14
8	<p>8.1 Is er autorisatie verleend voor het aangevraagde bedrag?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. KLAAR. Voer ook de auditautorisaties uit en betrek de uitkomsten daarvan in het verslag van deze audit.</p> <p>☐ Nee. Noteer dat voor het verleende subsidiebedrag noch autorisatie noch kredietopening is verleend. KLAAR</p>	Comptabiliteitsbesluit art. 13

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

BLAD 1

Aantal pagina's	
Naam auditor	
Onderzoeksproject ¹⁾	
Rapportnummer ²⁾	
Datum van de audit	
Gehanteerd auditprogramma ³⁾	
Gehanteerde versie van het auditprogramma	
Datum van de beschikking	
Nummer van de beschikking	
Type beschikking	
Onderdeel van 's landsdienst	
Standplaats	
Bewaardatum tot en met ⁴⁾	

- 1) Dit kan een eenmalig onderzoeksproject zijn of een terugkerend onderzoek.
- 2) De auditor hanteert voor elk onderzoeksprogramma waar hij aan bijdraagt een doorlopende nummering voor alle werkdocumenten van zijn of haar hand. Herhaal dit rapportnummer op elk vervolgblad van dit formulier.
- 3) Auditprogramma *Aanstellingen*, auditprogramma *Benoemingen* e.d.
- 4) Vermeld hier wanneer het rapport vernietigd dient te worden

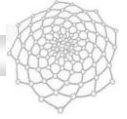
Toelichting:

- **Volgnummer.** Dit betreft de doorlopende nummering per werkprogramma
- **Vraagnummer.** Dit betreft de nummering van de auditvragen. Deze vragen zijn per programma niet doorlopend genummerd, ten behoeve van de vergelijkbaarheid van de verschillende typen auditprogramma's. (Bijvoorbeeld vraag 40 gaat bij aanstelling, ontslag, benoeming, enzovoorts altijd over de kwestie of rekening is gehouden met persoonlijke belangen, naast de belangen van 's lands dienst).
- **Bevindingen, vragen en opmerkingen:** Dit betreft alle zaken waarvan het auditprogramma vermeldt dat deze genoteerd dienen te worden. Ook overige vragen en zaken die de auditor zijn opgevallen en gegevens die de auditor van belang acht, kan hij of zij hier vermelden.
- **W&R:** Verwijzing naar Wet- en Regelgeving. Vermeld hier het desbetreffende wetsartikel, de bijlage van een regeling et cetera. Bijvoorbeeld ABB-F (bijlage F van het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit) of PW 14.1 (artikel 14 lid 1 van de Personeelswet).

Lijst van geraadpleegde bronnen

Datum	Titel document/naam van de gesprekspartner	Bijlage nr.
	NB: Tijdens het invullen wordt deze lijst vanzelf langer	

Volgnr.	Vraagnr.	Bevindingen, vragen en opmerkingen	W&R
		NB: Tijdens het invullen wordt deze tabel vanzelf langer	

Bijlage 4

Auditprogramma *Parastatalen*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Parastatalen* van de Rekenkamer van Suriname. Een parastataal is een landsbedrijf dat ressorteert onder een departement en gebruikmaakt van begrotingsmiddelen in de vorm van subsidies of bijdragen. Dit programma toetst de rechtmatigheid van uitgaven en de afgelegde verantwoording door parastatalen aan de Comptabiliteitswet, het Comptabiliteitsbesluit en de goedgekeurde begroting.

Voorafgaand aan de auditvragen in hoofdstuk 5 beschrijft hoofdstuk 2 de doelstelling van de audit, hoofdstuk 3 de toepasselijke wet- en regelgeving en hoofdstuk 4 de te raadplegen documentatie. Als bijlage is opgenomen het formulier voor de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Parastatalen* toetst:

- de tijdigheid van de verantwoording;
- de rechtmatigheid van de bestedingen;
- de getrouwheid van de verantwoording;
- de nakoming van de subsidievoorwaarden.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

- Comptabiliteitswet, tweede hoofdstuk van de verantwoording der geldmiddelen art. 32 en 33.
- Landsverordening Rekenkamer art. 32 en 33 betreffende de verantwoording door instellingen die uit 's Landskas gesubsidieerd worden.
- Landsbedrijvenverordening art. 12.

4. Te raadplegen documentatie

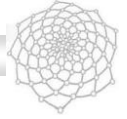
Documenten die geraadpleegd worden:

- het verantwoordingsdocument van de parastataal;
- het accountantsrapport;
- de subsidiebeschikking.

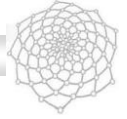
5. Auditvragen

De werkwijze voor het beantwoorden van de auditvragen is als volgt:

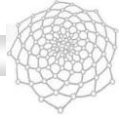
- De vragen dienen van begin tot eind beantwoord te worden. Daarbij mag geen vraag worden overgeslagen tenzij de instructie dat voorschrijft.
- Beantwoord de vragen door het document van de beschikking zelf te raadplegen. Dat is het object van de audit.
- Bevindingen worden genoteerd in het formulier Rapport van bevindingen, toegevoegd als bijlage bij dit auditprogramma. Het voorblad daarvan bevat een instructie voor het invullen.
- Daar waar de beschikking aan de norm voldoet, hoeft niets te worden genoteerd. Zaken die afwijken van de normen gesteld in wet- en regelgeving, of waarvan de auditor van oordeel is dat die in de rapportering moeten zijn opgenomen, dienen wel genoteerd te worden.
- Door de vermelding "Noteer" geeft het auditprogramma instructie, welke bevindingen de auditor *ten minste* dient te noteren. Hiervoor kan de auditor gebruikmaken van het formulier dat is toegevoegd als bijlage.
- Als een vraag niet beantwoord kan worden aan de hand van de beschikking zelf, dient de auditor nadere informatie te verkrijgen bij het orgaan dat de beschikking heeft afgegeven. Zonodig wordt daartoe een afspraak gemaakt voor een gesprek of een onderzoek ter plaatse.
- Het is van belang alle bronnen en feiten zorgvuldig te noteren en te documenteren in het **dossier** van de desbetreffende audit.

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
1	<p>1.1 Is ten minste een van de volgende zaken voor de instelling aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ressorteert onder een departement; - wordt gesubsidieerd door de overheid; - heeft geld of goederen onder zich die toebehoren aan den lande; - is rechtstreeks of zijdelings betrokken bij het beheer van het belang van 's landskas? <p>☐ Ja. Ga naar 1.2 ☐ Nee. Ga naar 2.1</p> <p>1.2 Heeft de Kamer gevorderd dat de Instelling binnen een vastgestelde termijn deze verantwoording moet overleggen?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 1.3 ☐ Nee. Ga naar 2.1</p> <p>1.3 Is deze verantwoording door de Kamer binnen de aangegeven termijn ontvangen?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 2.1 ☐ Nee. Noteer dat de verantwoording niet tijdig aan de Kamer overgelegd is. Geef aan welke termijn was aangegeven en wanneer de verantwoording uiteindelijk is ontvangen. Ga naar 3.1.</p>	Rekenkamerwet art 32.1
2	<p>2.1 Had de Kamer overlegging gevorderd binnen een bepaalde termijn van een accountantsrapport bij deze verantwoording?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.2 ☐ Nee. Ga naar 3.1</p> <p>2.2 Heeft de instelling het door de Kamer gevraagde accountantsrapport bij deze verantwoording overgelegd?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.3 ☐ Nee. Noteer dat in strijd met de Rekenkamerwet art. 32.2 geen accountantsrapport is ontvangen, terwijl de Kamer dit wel gevorderd had. Ga naar 3.1</p> <p>2.3 Is dat accountantsrapport binnen de door de Kamer aangegeven termijn ontvangen?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 2.4 ☐ Nee. Noteer dat het accountantsrapport niet binnen de door de Kamer aangegeven termijn was ontvangen. Ga naar 2.4</p> <p>2.4 Is het oordeel, vervat in het accountantsrapport, dat de verantwoording een getrouwe weergave biedt en dat de uitgaven rechtmatig zijn geweest?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 3.1 ☐ Nee. Noteer dat het oordeel van de accountant niet inhield dat de verantwoording getrouw was en de uitgaven rechtmatig waren. Geef aan hoe het oordeel luidt. Ga naar 3.1</p>	Rekenkamerwet Art. 32.2
3	<p>3.1 Ontvangt de instelling uitkeringen van de Staat?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 4.1 ☐ Nee. Noteer dat de instelling in strijd met de Rekenkamerwet artikel 33 lid 3 uitkeringen van de Staat ontvangt, terwijl zij desgevraagd niet de vereiste verantwoordingsdocumenten aan de Rekenkamer overlegt. Ga naar 4.1</p>	Rekenkamerwet art. 33.3
4	<p>4.1 Betreft de verantwoording een verantwoording over een dienstjaar?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 4.2 ☐ Nee. Ga naar 5.1</p> <p>4.2 Dateert de verantwoording over het dienstjaar van uiterlijk de</p>	CW 32

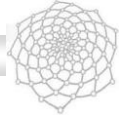

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>laatste dag van december van het daaropvolgende dienstjaar? ☐ Ja. Ga naar 4.4 ☐ Nee. Noteer dat de verantwoording over het dienstjaar in strijd met artikel 32 van de Comptabiliteitswet dateert van later dan december van het daaropvolgende dienstjaar. Ga naar 4.3</p> <p>4.3 Is de verantwoording over het dienstjaar uiterlijk de laatste dag van december van het daaropvolgende dienstjaar aangeboden aan de landsregering? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 5.1 ☐ Nee. Noteer dat de verantwoording over het dienstjaar in strijd met artikel 32 van de Comptabiliteitswet niet uiterlijk december van het daaropvolgende dienstjaar aan de landsregering is aangeboden. Ga naar 4.4</p> <p>4.4 Is de verantwoording uiteindelijk wel aan de landsregering aangeboden? ☐ Ja. Ga naar 5.1 ☐ Nee. Noteer dat de verantwoording over het dienstjaar in het geheel nog niet aan de landsregering is aangeboden. Ga naar 5.1</p>	
5	<p>5.1 Zijn in de verantwoording zowel de geraamde als de verevende bedragen aangegeven? ☐ Ja. Ga naar 5.2. ☐ Nee. Noteer dat in strijd met CW art. 32 niet zowel de geraamde als de verevende bedragen in de verantwoording aangegeven zijn. Ga naar 5.4</p> <p>5.2 Zijn er verschillen tussen de geraamde en de verevende bedragen? ☐ Ja. Ga naar 5.3 ☐ Nee. Ga naar 5.4</p> <p>5.3 Zijn de oorzaken van de verschillen tussen de raming en de verevening in de verantwoording aangegeven? ☐ Ja. AKKOORD. ga naar 5.4 ☐ Nee. Noteer dat in strijd met artikel 32 van de Comptabiliteitswet de oorzaken van de verschillen tussen de raming en de verevening niet genoemd worden in de verantwoording. Ga naar 5.4</p> <p>5.4 Is bij de verantwoording een staat overgelegd die naar dienstjaren onderscheidt welke sommen in het afgesloten dienstjaar wegens uitgaven op vroegere dienstjaren verevend zijn, hetzij uitgegeven hetzij door verjaring vrijgevallen en/of verschuldigd gebleven zijn? ☐ Ja. Ga naar 6.1 ☐ Nee. Noteer dat bij de verantwoording over het dienstjaar in strijd met artikel 32 van de Comptabiliteitswet geen staat is overgelegd die naar dienstjaren onderscheidt welke sommen wegens uitgaven op vroegere dienstjaren verevend zijn hetzij uitgegeven hetzij door verjaring vrijgevallen en/of verschuldigd gebleven zijn. Ga naar 6.1</p>	CW art. 32
6	<p>6.1 Is de verantwoording voorzien van een verklaring van bevinding? ☐ Ja. Ga naar 6.2 ☐ Nee. Noteer dat de verantwoording in strijd met artikel 33 van de Comptabiliteitswet niet is voorzien van een verklaring van bevinding. Ga naar 8.1</p> <p>6.2 Dateert de verklaring van bevinding van uiterlijk drie maanden na de datering van de verantwoording?</p>	CW art. 33

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>☐ Ja. Ga naar 6.3 ☐ Nee. Noteer dat de verklaring van bevinding in strijd met artikel 33 van de Comptabiliteitswet dateert van langer dan 3 maanden na de datering van de verantwoording. Ga naar 7.1</p> <p>6.3 Is de verklaring van bevinding binnen 3 maanden na de datering van de verantwoording aan de landsregering toegezonden? ☐ Ja. AKKOORD Ga naar 6.4 ☐ Nee. Noteer dat de verklaring van bevinding in strijd met artikel 33 van de Comptabiliteitswet langer dan 3 maanden na de datering van de verantwoording aan de landsregering is toegezonden. Ga naar 7.1</p>	
7	<p>7.1 Is de Centrale Landsaccountantsdienst de bij wet aangewezen accountant van de instelling? ☐ Ja. Ga naar 7.2 ☐ Nee. Ga naar 8.1</p> <p>7.2 Is de verklaring van bevinding opgesteld door de Centrale Landsaccountantsdienst? ☐ Ja. AKKOORD Ga naar 8.1 ☐ Nee. Noteer dat de verklaring van bevinding in strijd met artikel 12 van de Landsbedrijvenverordening niet is opgesteld door de bij wet aangewezen accountant van de instelling. Ga naar 8.1</p>	Landsbedrijvenverordening art. 12
8	<p>8.1 Legt de instelling verantwoording af? ☐ Nee. KLAAR ☐ Ja. Ga naar 8.2</p> <p>8.2 Voldoet de verantwoording aan de eisen gesteld in de subsidieverordening? ☐ Ja. AKKOORD. KLAAR ☐ Nee. Noteer dat de verantwoording niet voldoet aan de eisen gesteld in de subsidieverordening. KLAAR</p>	

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

BLAD 1

Aantal pagina's	
Naam auditor	
Onderzoeksproject ¹⁾	
Rapportnummer ²⁾	
Datum van de audit	
Gehanteerd auditprogramma ³⁾	
Gehanteerde versie van het auditprogramma	
Datum van de beschikking	
Nummer van de beschikking	
Type beschikking	
Onderdeel van 's landsdienst	
Standplaats	
Bewaardatum tot en met ⁴⁾	

- 1) Dit kan een eenmalig onderzoeksproject zijn of een terugkerend onderzoek.
 2) De auditor hanteert voor elk onderzoeksprogramma waar hij aan bijdraagt een doorlopende nummering voor alle werkdocumenten van zijn of haar hand. Herhaal dit rapportnummer op elk vervolgblad van dit formulier.
 3) Auditprogramma *Aanstellingen*, auditprogramma *Benoemingen e.d.*
 4) Vermeld hier wanneer het rapport vernietigd dient te worden

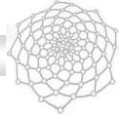
Toelichting:

- **Volgnummer.** Dit betreft de doorlopende nummering per werkprogramma
- **Vraagnummer.** Dit betreft de nummering van de auditvragen. Deze vragen zijn per programma niet doorlopend genummerd, ten behoeve van de vergelijkbaarheid van de verschillende typen auditprogramma's. (Bijvoorbeeld vraag 40 gaat bij aanstelling, ontslag, benoeming enzovoorts altijd over de kwestie of rekening is gehouden met persoonlijke belangen naast de belangen van 's landsdienst).
- **Bevindingen, vragen en opmerkingen:** Dit betreft alle zaken waarvan het auditprogramma vermeldt dat deze genoteerd dienen te worden. Ook overige vragen en zaken die de auditor zijn opgevallen en gegevens die de auditor van belang acht, kan hij of zij hier vermelden.
- **W&R:** Verwijzing naar Wet- en Regelgeving. Vermeld hier het desbetreffende wetsartikel, de bijlage van een regeling et cetera. Bijvoorbeeld ABB-F (bijlage F van het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit) of PW 14.1 (artikel 14 lid 1 van de Personeelswet).

Lijst van geraadpleegde bronnen

Datum	Titel van document/naam van de gesprekspartner	Bijlage nr.
NB: Tijdens het invullen wordt deze lijst vanzelf langer		

Volgnr.	Vraagnr.	Bevindingen, vragen en opmerkingen	W&R
NB: Tijdens het invullen wordt deze tabel vanzelf langer			

Bijlage 5

Auditprogramma *Dienstreizen*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt de testversie van het auditprogramma *Dienstreizen* van de Rekenkamer van Suriname. Dit auditprogramma toetst de rechtmatigheid van vergoedingen die ten behoeve van dienstreizen zijn verstrekt in relatie tot de Missive No.30 gedateerd 16 januari 1997.

Dienstreizen worden verleend aan regeringsfunctionarissen en ambtenaren. Vergoedingen in het kader van dienstreizen worden verstrekt om te zorgen dat personen die ten behoeve van of in opdracht van de Staat dienstreizen verrichten, daar geen financieel nadeel van ondervinden. De regeling "Dienstreizen in de Missive" is ingesteld om te voorkomen dat de dienstreis een vorm van inkomensverruiming wordt.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Dienstreizen* leidt de gebruiker door de Missive No.30 gedateerd 16 januari 1997 om te onderzoeken of:

- de reis een dienstreis betreft;
- de volgens de autorisatiebeschikking verstrekte voorschotten in overeenstemming zijn met de regeling;
- de afrekening na terugkeer heeft plaatsgevonden, zoveel mogelijk onder overlegging van bescheiden.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

- De volgende bron is gebruikt: Missive no. 30/RvM, gedateerd 16 januari 1997

4. Te raadplegen documentatie

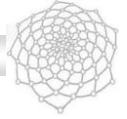
Documenten die geraadpleegd worden:

- Autorisatiebeschikking (Ministerie van Financiën)
- Alle autorisatiebeschikkingen van de desbetreffende persoon inzake dienstreizen over de afgelopen 2 jaar (ambtenaren) dan wel 1 jaar (ministers en onderministers). Voor de president en vice-president geldt dit niet.

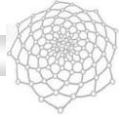
5. Auditvragen

De werkwijze voor het beantwoorden van de auditvragen is als volgt:

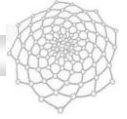
- De vragen dienen van begin tot eind beantwoord te worden. Daarbij mag geen vraag worden overgeslagen tenzij de instructie dat voorschrijft .
- Beantwoord de vragen door het document van de beschikking zelf te raadplegen. Dat is het object van de audit.
- Bevindingen worden genoteerd in het formulier Rapport van bevindingen, toegevoegd als bijlage bij dit auditprogramma. Het voorblad daarvan bevat een instructie voor het invullen.
- Daar waar de beschikking aan de norm voldoet, hoeft niets te worden genoteerd. Zaken die afwijken van de normen gesteld in wet- en regelgeving, of waarvan de auditor van oordeel is dat die in de rapportering moeten zijn opgenomen, dienen wel genoteerd te worden.
- Door de vermelding "Noteer" geeft het auditprogramma instructie, welke bevindingen de auditor *ten minste* dient te noteren. Hiervoor kan de auditor gebruikmaken van het formulier dat is toegevoegd als bijlage.
- Als een vraag niet beantwoord kan worden aan de hand van de beschikking zelf, dient de auditor nadere informatie te verkrijgen bij het orgaan dat de beschikking heeft afgegeven. Zonodig wordt daartoe een afspraak gemaakt voor een gesprek of een onderzoek ter plaatse.
- Het is van belang alle bronnen en feiten zorgvuldig te noteren en te documenteren in het **dossier** van de desbetreffende audit.

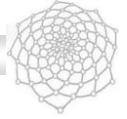
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
0	<p>0. Is de reizende een regeringsfunctionaris of ambtenaar?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 1.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat het geen dienstreis betreft en dat niet vaststaat of de missive hier van toepassing is. Ga naar 1.1.</p>	Missive No. 30/ 16 januari 1997, brief.
1	<p>1.1.1 Betreft de reis een studiereis of training?</p> <p>☐ Nee. Ga naar 1.2</p> <p>☐ Ja. Ga naar 1.1.2</p> <p>1.1.2 Zijn voor de reis aangepaste bedragen vastgesteld, passend bij de aard van het verblijf?</p> <p>☐ Nee. Ga naar 1.2</p> <p>☐ Ja. Noteer dat aangepaste bedragen zijn vastgesteld. Ga naar 1.2</p>	Missive No. 30/16 januari 1997 N.b.
2	<p>1.2 Blijkt uit de autorisatiebeschikking dat het een reis in opdracht van of ten behoeve van de Staat betreft?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 1.3</p> <p>☐ Nee. Noteer dat uit de autorisatiebeschikking niet blijkt dat het een reis in opdracht of ten behoeve van de Staat betreft, zulks in afwijking van uitgangspunt A van de missive. Ga naar 1.3.</p>	Missive No. 30/ 16 januari 1997, uitgangspunt A in de notitie
3	<p>1.3 Geeft de autorisatiebeschikking aan dat het een voorschot betreft dat achteraf verrekend zal worden, zoveel mogelijk op basis van bescheiden?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat in de autorisatiebeschikking uitgangspunt C van de missive niet naar voren komt, inhoudende dat het een voorschot betreft dat achteraf verrekend zal worden, zoveel mogelijk op basis van bescheiden. Ga naar 2.1.</p>	Missive No. 30/ 16 januari 1997, uitgangspunt C in de notitie
4	<p>2.1 Betreft het vliegticket economyclass (YC)?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. YC is voor een ieder toegestaan. Ga naar 2.4</p> <p>☐ Nee. ga naar 2.2</p> <p>2.2 Is de reizende president of vicepresident?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Zij mogen elk type ticket gebruiken Ga naar 2.4</p> <p>☐ Nee. Ga naar 2.3</p> <p>2.3.1 Betreft het vliegticket businessclass (BC)?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 2.3.2</p> <p>☐ Nee. Noteer dat in strijd met missive 30 een andere functionaris dan de president of de vicepresident First Class heeft gereisd. Ga naar 2.4</p> <p>2.3.2 Is de reizende minister of onderminister?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Zij mogen businessclass reizen. Ga naar 2.4</p> <p>☐ Nee. Noteer dat een ambtenaar tegen de regels van missive 30 in businessclass i.p.v. economyclass heeft gereisd.</p> <p>2.4 Volgens de regeling komen visumkosten en luchthavengelden altijd voor rekening van de Staatskas. >> Ga naar 3.1</p>	Missive No. 30/ 16 januari 1997, punt 1 "i.v.m. de reis"
5	<p>3.1 Betreft het de president of de vicepresident?</p> <p>☐ Ja. Voor hen is in de missive op het punt van uitrustingskosten niets geregeld. Ga naar 4.</p>	Missive No. 30/ 16 januari 1997 Punt 2 "Uitrustings-

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>☐:Nee. Ga naar 3.2</p> <p>3.2 Betreft het een minister of onderminister?</p> <p>☐Ja. Ga naar 3.3</p> <p>☐Nee. Ga naar 3.4</p> <p>3.3 Is het bedrag aan uitrustingskosten samen met dat op de autorisatiebeschikkingen van afgelopen jaar hoger dan 1.500 US\$ (minister) dan wel 1.000 US\$ (onderminister)?</p> <p>☐Ja. Noteer dat de uitrustingskosten hoger zijn dan aangegeven in missive 30.</p> <p>☐Nee. AKKOORD, ga naar 4</p> <p>3.4 Is het bedrag aan uitrustingskosten samen met dat op de autorisatiebeschikkingen van de afgelopen 2 jaar hoger dan 750 US\$ (directeur), 500 US\$ (onderdirecteur) resp. 400 US\$ (overige ambtenaren).</p> <p>☐Ja. Noteer dat de uitrustingskosten hoger zijn dan aangegeven in missive 30.</p> <p>☐Nee. AKKOORD, ga naar 4</p>	kosten”
6	<p>4.1 Betreft het de president of de vicepresident?</p> <p>☐Ja. Voor hen is in de missive op het punt van hotelkosten niets geregeld. Ga naar 4.3.</p> <p>☐Nee. Ga naar 4.2</p> <p>4.2. Bedraagt het voorschot voor de hotelkamer per dag meer dan US\$ 200 (minister), US\$ 150 (onderminister), US\$ 100 (directeur), resp. US\$ 75 (overige ambtenaren)?</p> <p>☐Ja. Noteer dat de voorgeschoten hotelkosten hoger zijn dan missive 30 aangeeft.</p> <p>☐Nee. AKKOORD, ga naar 4.3</p> <p>4.3 Zijn telefoonkosten in het hotel als afzonderlijke post voorgeschoten?</p> <p>☐Ja. Noteer dat telefoonkosten in het hotel zijn voorgeschoten, terwijl ze volgens missive 30 declarabel zijn op basis van betaalde kosten incl. taxes. Ga naar 5.</p> <p>☐Nee. AKKOORD, ga naar 5.</p>	Missive No. 30/ 16 januari 1997 Punt 3 “Hotelkosten p.d.”
7	<p>5.1 Betreft het de president of de vicepresident?</p> <p>☐Ja. Voor hen is in de missive op het punt van daggelden niets geregeld. Ga naar 6.</p> <p>☐Nee. Ga naar 5.2</p> <p>5.2 Bedraagt het voorschot voor de daggelden (eten en drinken) per dag meer dan US\$ 200 (minister), US\$ 150 (onderminister), US\$ 100 (directeur), resp. US\$ 75 (overige ambtenaren)?</p> <p>☐Ja. Noteer dat de voorgeschoten daggelden hoger zijn dan missive 30 aangeeft. Ga naar 6.</p> <p>☐Nee. AKKOORD, ga naar 6.</p>	Missive No. 30/ 16 januari 1997 Punt 4 “Daggelden (eten en drinken)”
9	<p>6.1 Is er sprake van sponsoring van het bezoek door een gastheer c.q. organisatie?</p> <p>☐Ja. Ga naar 6.2.</p> <p>☐Nee. Ga naar 7.</p> <p>6.2 Zijn de aanvullende daggelden berekend conform de formule: Surinaamse regeling +/- sponsoring.</p> <p>☐Ja. AKKOORD Ga naar 7</p> <p>☐Nee. Noteer dat de ontvangen bijdrage van de sponsor</p>	Missive No. 30/ 16 januari 1997 Punt 6 “Aanvullende daggelden”

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	niet verrekend is volgens de formule: Surinaamse regeling -/-sponsoring. Ga naar 7.	
10	<p>7.1 Is de reizende de president of vicepresident? ☐ Ja. Voor hen is in de missive op het punt van daggelden niets geregeld. Ga naar 8. ☐ Nee. Ga naar 7.2</p> <p>7.2 Is de reizende een ambtenaar? ☐ Ja. Ga naar 7.3 ☐ Nee. Ga naar 7.4</p> <p>7.3 Is in het voorschot representatievergoeding opgenomen? ☐ Ja. Noteer dat in strijd met missive 30 voor een ambtenaar representatievergoeding in het voorschot was opgenomen. Ga naar 8.1 ☐ Nee. AKKOORD. Ga naar 8.1</p> <p>7.4 Is het voorschot voor representatie hoger dan US\$ 750 (minister) respectievelijk US\$ 500 (onderminister)? ☐ Ja. Noteer dat het voorschot voor representatie hoger is dan aangegeven in missive 30. Ga naar 8. ☐ Nee. AKKOORD. Ga naar 8.1</p>	<p>Missive No. 30/ 16 januari 1997</p> <p>Punt 6 "Representatievergoeding (regulier)"</p>
11	<p>8.1 Heeft de declaratie van de werkelijk gemaakte kosten reeds plaatsgevonden? ☐ Ja. Ga naar 8.2 ☐ Nee. Noteer dat niet is gebleken dat declaratie van de werkelijk gemaakte kosten reeds heeft plaatsgevonden. Ga naar 9.</p> <p>8.2 Zijn de gedeclareerde bedragen gecontroleerd met achterliggende stukken? ☐ Ja. AKKOORD. ☐ Nee. Noteer dat niet is gebleken dat controle van de gedeclareerde bedragen met achterliggende stukken reeds heeft plaatsgevonden. KLAAR</p>	<p>Missive No. 30/ 16 januari 1997, uitgangspunt C in de notitie</p>

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

BLAD 1

Aantal pagina's	
Naam auditor	
Onderzoeksproject ¹⁾	
Rapportnummer ²⁾	
Datum van de audit	
Gehanteerd auditprogramma ³⁾	
Gehanteerde versie van het auditprogramma	
Datum van de beschikking	
Nummer van de beschikking	
Type beschikking	
Onderdeel van 's landsdienst	
Standplaats	
Bewaardatum tot en met ⁴⁾	

- 1) Dit kan een eenmalig onderzoeksproject zijn of een terugkerend onderzoek.
- 2) De auditor hanteert voor elk onderzoeksprogramma waar hij aan bijdraagt een doorlopende nummering voor alle werkdocumenten van zijn of haar hand. Herhaal dit rapportnummer op elk vervolgblad van dit formulier.
- 3) Auditprogramma *Aanstellingen*, auditprogramma *Benoemingen* e.d.
- 4) Vermeld hier wanneer het rapport vernietigd dient te worden.

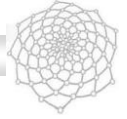
Toelichting:

- **Volgnummer.** Dit betreft de doorlopende nummering per werkprogramma.
- **Vraagnummer.** Dit betreft de nummering van de auditvragen. Deze vragen zijn per programma niet doorlopend genummerd, ten behoeve van de vergelijkbaarheid van de verschillende typen auditprogramma. (Bijvoorbeeld vraag 40 gaat bij aanstelling, ontslag, benoeming enzovoorts altijd over de kwestie of rekening is gehouden met persoonlijke belangen naast de belangen van 's landsdienst).
- **Bevindingen, vragen en opmerkingen:** Dit betreft alle zaken waarvan het auditprogramma vermeldt dat deze genoteerd dienen te worden. Ook overige vragen en zaken die de auditor zijn opgevallen, en gegevens die de auditor van belang acht, kan hij of zij hier vermelden.
- **W&R:** Verwijzing naar Wet- en Regelgeving. Vermeld hier het desbetreffende wetsartikel, de bijlage van een regeling et cetera. Bijvoorbeeld ABB-F (bijlage F van het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit) of PW 14.1 (artikel 14 lid 1 van de Personeelwet).

Lijst van geraadpleegde bronnen

Datum	Titel van document/naam van de gesprekspartner	Bijlage nr.
NB: Tijdens het invullen wordt deze lijst vanzelf langer		

Volgnr.	Vraagnr.	Bevindingen, vragen en opmerkingen	W&R
NB: Tijdens het invullen wordt deze lijst vanzelf langer			

Bijlage 6

Auditprogramma *Grondbeschikkingen*

1. Algemene toelichting

Voor u ligt het auditprogramma *Grondbeschikkingen* van de Rekenkamer van Suriname. Een grondbeschikking vormt de basis voor de uitgifte van een stuk grond aan een natuurlijke persoon of een rechtspersoon.

Voorafgaand aan de auditvragen in hoofdstuk 5 beschrijft hoofdstuk 2 de doelstelling van de audit, hoofdstuk 3 de toepasselijke wet- en regelgeving en hoofdstuk 4 de te raadplegen documentatie. Als bijlage is opgenomen het formulier voor de rapportage van bevindingen.

2. Doelstellingen van de audit

Het auditprogramma *Grondbeschikking* toetst:

- of de grond uitgegeven had mogen worden;
- of de ontvanger gerechtigd was de grond te krijgen;
- of voor de uitgifte het juiste bedrag in rekening wordt gebracht;
- of de juiste procedure is gevolgd.

3. Toepasselijke wet- en regelgeving

- Decreet Beginselen Grondbeleid (SB 1983 no. 10), gewijzigd bij SB 2003 no. 8;
- Decreet Beginselen Grondbeleid (SB 1982 no. 10) zoals laatstelijk gewijzigd bij de wet van 28 januari 2003 SB 2003 no. 8;
- Decreet Uitgifte Domeingrond (SB 1982 no. 11) zoals laatstelijk gewijzigd bij wet van 28 januari 2003 SB 2003 no. 7;
- Het Reglement Grondhuurvergoeding (SB 1982 no. 14) zoals laatstelijk gewijzigd bij Staatsbesluit van 29 mei 1997 (SB 1997 no. 42);
- Decreet Rechtstoestand voor 1 juli 1982 uitgegeven gronden (SB 1982 no. 12);
- Ontsluitingskostenbesluit 1982 (SB 1982 no. 15) zoals gewijzigd bij Staatsbesluit van 29 mei 1997 (SB 1997 no. 15) en de beschikkingen van 16 juli 1997 no. 1577/0215 en van 24 september 2004 no. 1004/04-0216 (SB 2004 no. 138).

4. Te raadplegen documentatie

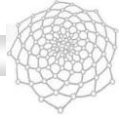
De te raadplegen documentatie is:

- de beschikking inzake de gronduitgifte;
- overige informatie op te vragen naar aanleiding van de audit.

5. Auditvragen

De werkwijze voor het beantwoorden van de auditvragen is als volgt:

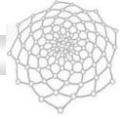
- De vragen dienen van begin tot eind beantwoord te worden. Daarbij mag geen vraag worden overgeslagen tenzij de instructie dat voorschrijft.
- Beantwoord de vragen door het document van de beschikking zelf te raadplegen. Dat is het object van de audit.
- Bevindingen worden genoteerd in het formulier Rapport van bevindingen, toegevoegd als bijlage bij dit auditprogramma. Het voorblad daarvan bevat een instructie voor het invullen.
- Daar waar de beschikking aan de norm voldoet, hoeft niets te worden genoteerd. Zaken die afwijken van de normen gesteld in wet- en regelgeving, of waarvan de auditor van oordeel is dat die in de rapportering moeten zijn opgenomen, dienen wel genoteerd te worden.
- Door de vermelding "Noteer" geeft het auditprogramma instructie welke bevindingen de auditor *ten minste* dient te noteren. Hiervoor kan de auditor gebruikmaken van het formulier dat is toegevoegd als bijlage.
- Als een vraag niet beantwoord kan worden aan de hand van de beschikking zelf, dient de auditor nadere informatie te verkrijgen bij het orgaan dat de beschikking heeft afgegeven. Zonodig wordt daartoe een afspraak gemaakt voor een gesprek of een onderzoek ter plaatse.

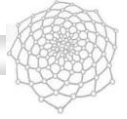
Het is van belang alle bronnen en feiten zorgvuldig te noteren en te documenteren in het dossier van de desbetreffende audit.

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
1	<p>1.1 Betreft de beschikking de toekenning van uitgifte van domeingrond? ☐ Ja. Ga naar 1.2 ☐ Nee. Ga naar 21.1</p> <p>1.2 Is de grond reeds bewezen eigendom van een ander dan de Staat? ☐ Nee. Ga naar 2.1 ☐ Ja. Noteer dat in strijd met art. 1.1 van het decreet Beginselen Grondbeleid grond waarop al door anderen recht op eigendom is bewezen, als domeingrond wordt uitgegeven. Ga naar 2.1</p>	SB 1982 no. 10 Art. 1.1
2	<p>2.1 Wordt de grond uitgegeven aan degene die de grond gaat bebouwen, bewonen en/of bewerken? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 4.1 ☐ Nee. Ga naar 3.1</p>	SB 1982 no. 10 Art. 3.1
3	<p>3.1 Was de grond onwettig geoccupeerd door degenen die de grond thans bebouwen, bewonen en/of bewerken? ☐ Ja. Ga naar 4.1 ☐ Nee. Noteer dat de grond in strijd met artikel 3.1 van het decreet Beginselen Grondbeleid aan anderen wordt uitgegeven dan degenen die haar gaan bebouwen, bewonen en/of bewerken zonder dat sprake was van onwettige occupatie. Ga naar 4.1</p>	SB 1982 no. 10 Art. 3.2
4	<p>4.1 Betreft de uitgegeven grond dorpen, nederzettingen of kostgronden van in stamverband levende Bosnegers of Indianen? ☐ Ja. Ga naar 4.2 ☐ Nee. Ga naar 5.1</p> <p>4.2 Tast de uitgifte de rechten van deze mensen aan? ☐ Ja. Ga naar 4.3 ☐ Nee. AKKOORD. Ga naar 5.1</p> <p>4.3 Is de uitgifte noodzakelijk ter realisering van een project binnen het kader van een goedgekeurd ontwikkelingsplan? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 5.1 ☐ Nee. Ga naar 4.4</p> <p>4.4 Motiveert de beschikking dat de uitgifte anderszins onvermijdelijk is met het oog op het algemeen belang? ☐ Ja. Ga naar 4.5 ☐ Nee. Noteer dat bij de uitgifte van grond van in stamverband levende Bosnegers of Indianen hun rechten worden aangetast, zonder dat de beschikking motiveert voor welk algemeen belang dit noodzakelijk is. Ga na en beschrijf wat de motivering voor de uitgifte is geweest. Ga naar 5.1</p> <p>4.5 Betreft de motivering een algemeen belang? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 5.1 ☐ Nee. Noteer dat de motivering voor een uitgifte van grond van in stamverband levende Bosnegers of Indianen waardoor hun rechten worden aangetast, wordt gemotiveerd met een re-</p>	SB 1982 no. 10 Art. 4.1 en 4.2

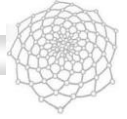

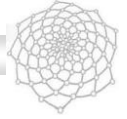
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>den die niet als algemeen belang kan worden gekwalificeerd. Beschrijf de motivering. Ga naar 5.1</p> <p>4.6 Betreft de uitgifte ruiling, dat wil zeggen dat aan belanghebbers ten aanzien van enig recht van zakelijke of persoonlijke aard op domeingrond, een ander stuk domeingrond onder eenzelfde recht in ruiling wordt afgestaan? ☐ Ja. AKKOORD. KLAAR ☐ Nee. Ga naar 4.7</p> <p>4.7 Betreft de beschikking de verlenging van een bestaand recht van een grondhuurder wiens recht als zodanig door het verstrijken van de grondhuurtermijn zou vervallen? ☐ Ja. Ga naar 4.8 ☐ Nee. Ga naar 5.1</p> <p>4.8 Had de grondhuurder daartoe uiterlijk zes maanden voor het verstrijken van de lopende grondhuurtermijn een schriftelijk verzoek bij de minister ingediend? ☐ Ja. Ga naar 4.9 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuurder in strijd met artikel 33 lid 1 van het decreet Uitgifte Domeingrond geen schriftelijk verzoek voor verlenging had ingediend. Ga naar 4.9</p> <p>4.9 Is de termijn van de verlenging ten hoogste gelijk aan de voorafgaande termijn van de grondhuur? ☐ Ja. AKKOORD. KLAAR. ☐ Nee. Noteer dat de verlenging in strijd met artikel 33 lid 1 van het decreet Uitgifte Domeingrond een langere termijn beslaat dan de voorgaande termijn van de grondhuur. KLAAR.</p>	<p>SB 1982 no. 11 Art. 45</p> <p>SB 1982 no. 11 Art. 33.1</p>
5	<p>5.1 Wordt de grond in grondhuur uitgegeven? ☐ Ja. Akkoord. Ga naar 7.1 ☐ Nee. Ga naar 5.2</p> <p>5.2 Betreft het de uitgifte van domeingrond onder een zakelijke titel? ☐ Ja. Noteer dat in afwijking van artikel 6 van het decreet Beginselen Grondbeleid grond onder een zakelijke titel anders dan in grondhuur is uitgegeven. Geef aan hoe. Ga naar 6.1 ☐ Nee. Ga naar 5.3</p> <p>5.3 Geeft de beschikking aan dat de aanvrager het zakelijk recht verkrijgt om het vrije genot te hebben van een stuk domeingrond, onder gehoudenheid om deze grond overeenkomstig de door de Staat daaraan bij de vestiging gegeven bestemming en bepalingen te benutten? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 6.1 ☐ Nee. Noteer dat de beschikking grondhuur niet omschrijft zoals in artikel 14.1 van het decreet Uitgifte Domeingrond. KLAAR</p>	<p>SB 1982 no. 10 Art. 6.1</p>
6	<p>6.1 Is er hier sprake van het in eigendom overdragen van domeingrond zoals bedoeld in art. 625 van het Burgerlijk Wetboek conform artikel 6.4 van het decreet Beginselen Grondbeleid? ☐ Ja. Ga naar 6.2 ☐ Nee. Ga naar 7.1</p> <p>6.2 Blijkt uit de beschikking dat de regering toestemming heeft</p>	<p>SB 1982 no. 10 Art. 6.4</p> <p>SB 2003 no. 8 Art. 1A</p> <p>SB 1982 no. 11</p>

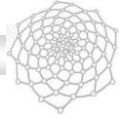
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>gegeven om domeingrond in eigendom over te dragen?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 6.3</p> <p>☐ Nee. Noteer dat domeingrond in eigendom is overgedragen, zonder dat de beschikking vermeldt dat de regering de toestemming heeft verleend die volgens artikel 13 lid 1 van het decreet Uitgifte Domeingrond vereist is. Ga naar 7.1</p>	<p>Art. 13</p> <p>SB 2003 no. 7 Art. L</p>
	<p>6.3 Heeft de eigendomsoverdracht plaatsgevonden door overschrijving van de door de Staat en de betrokkene ondertekende transportakte in het daartoe bestemde openbare register?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 7.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat niet is gebleken dat de eigendomsoverdracht door overschrijving van de transportakte in het daartoe bestemde openbare register heeft plaatsgevonden. KLAAR</p>	<p>SB 1982 no. 11 Art. 13.3</p> <p>SB 2003 no. 7 Art. L.</p>
7	<p>7.1 Worden op de domeingrond persoonlijke rechten verleend?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 7.2</p> <p>☐ Nee. Ga naar 8.1</p> <p>7.2 Motiveert de beschikking waarom persoonlijke rechten worden verleend?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 7.3</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet motiveert waarom persoonlijke rechten worden verleend, terwijl art. 6.2 van het decreet Beginselen Grondbeleid stelt dat dit alleen in bijzondere gevallen kan. Vraag bij de desbetreffende functionaris na waarom de persoonlijke rechten zijn verleend. Ga naar 7.3</p> <p>7.3 Is de motivering dat naar het oordeel van de minister de beschikking op een verzoek de grond in grondhuur te krijgen niet binnen korte termijn is te verwachten?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. KLAAR.</p> <p>☐ Nee. Ga naar 7.4</p> <p>7.4 Is de motivering dat de overheid aan de grond een bepaalde bestemming heeft gegeven of van plan is te geven, en dat gedurende de periode waarbinnen nog niet tot het verwezenlijken van deze bestemming kan worden overgegaan, de grond in gebruik wordt uitgegeven?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 7.5</p> <p>☐ Nee. Ga naar 7.6</p> <p>7.5 Geeft de beschikking de grond uit tot wederopzegging?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. KLAAR</p> <p>☐ Nee. Noteer dat persoonlijk recht op domeingrond is gegeven met als motivering dat de overheid vooralsnog niet kan overgaan tot het verwezenlijken van de bestemming die zij heeft voor deze grond, maar dat de beschikking niet de bepaling "tot wederopzegging" uit artikel 41.2 van het decreet Uitgifte Domeingrond vermeldt. KLAAR.</p> <p>7.6 Is de reden die genoemd wordt als een bijzonder geval te kwalificeren?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. KLAAR.</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de reden die de beschikking noemt waarom de persoonlijke rechten verleend zijn, geen bijzonder geval betreffen, terwijl art. 6.2 van het decreet Beginselen Grondbeleid stelt dat dit alleen in bijzondere gevallen is toegestaan. Geef</p>	<p>SB 1982 no. 10 Art. 6.2</p> <p>SB 1982 no. 11 Art. 36</p> <p>SB 1982 no. 11 Art. 41</p>

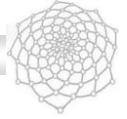
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	aan wat de reden was. KLAAR.	
8	<p>8.1 Vermeldt de beschikking dat voor het gebruik van de domeingrond vergoedingen aan de Staat verschuldigd zijn?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 9.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet vermeldt dat voor het gebruik van de domeingrond vergoedingen aan de Staat verschuldigd zijn. Ga na of deze wel in rekening worden gebracht. Ga naar 9.1</p>	SB 1982 no. 10 art. 6.3
9	<p>9.1 Vermeldt de beschikking dat door de verkrijger een deel van de kosten zijn betaald van het ontsluiten, bouwrijp en/of plantklaar maken van de grond?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 11.1</p> <p>☐ Nee. Ga naar 9.2</p> <p>9.2 Vermeldt de beschikking dat de minister voornemens is de aanvraag in te willigen, met als een van de voorwaarden dat de aanvrager tijdig een bepaald gedeelte betaalt van de kosten gemaakt voor het ontsluiten, bouwrijp en plantklaar maken van de grond?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 11.1</p> <p>☐ Nee. Ga naar 10.1</p>	<p>SB 1982 no. 10 Art. 7.1</p> <p>SB 1982 no. 11 Art. 9.1.c</p> <p>SB 2003 no. 7 Art. H.2</p>
10	<p>10.1 Blijkt uit de beschikking dat de grond bestemd is voor enig openbaar of sociaal doel?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 12.1</p> <p>☐ Nee. Ga naar 10.2</p> <p>10.2 Blijkt uit de beschikking dat de grond is aangevraagd door een on- of minvermogend persoon?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 11.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat uit de beschikking niet blijkt waarom geen kosten in rekening worden gebracht voor ontsluiting, plantklaar en/of bouwrijp maken van de grond. Ga langs andere weg na waarom geen kosten in rekening zijn gebracht. Ga naar 10.3</p> <p>10.3 Is er sprake van een openbaar of sociaal doel, onvermogenheid of minvermogenheid?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 11.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat om andere redenen dan genoemd in artikel 7.2 van het decreet Beginselen Grondbeleid geen kosten in rekening zijn gebracht voor het ontsluiten, plantklaar en/of bouwrijp maken van de grond. Noem de reden. Ga naar 11.1</p>	SB 1982 no. 10 Art. 7.2
11	<p>11.1 Vermeldt de beschikking de bestemming van de grond?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 12.1</p> <p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet vermeldt voor welke bestemming de grond wordt uitgegeven, terwijl artikel 8 van het decreet Beginselen grondbeleid aangeeft dat de verkrijger van de grond verplicht is de grond te benutten in overeenstemming met het doel waarvoor zij is uitgegeven, en de bestemming alleen veranderd mag worden na voorafgaande toestemming van de Staat. Ga naar 12.1</p>	SB 1982 no. 10 Art. 8
12	<p>12.1 Is er sprake van grondhuur?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 12.2</p> <p>☐ Nee. Ga naar 12.4</p> <p>12.2 Vermeldt de beschikking een bepaalde termijn waarvoor de grondhuur wordt uitgegeven?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 13.1</p>	SB 1982 no. 10 Art. 9.1

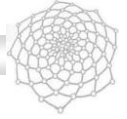
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet vermeldt voor welke termijn de grondhuur wordt uitgegeven, terwijl artikel 9 aangeeft dat domeingrond alleen voor een bepaalde termijn in grondhuur uitgegeven kan worden. Ga langs andere weg na of op rechtsgeldige wijze een termijn is gesteld. Ga naar 12.3</p> <p>12.3 Is de grond voor onbepaalde tijd in grondhuur gegeven? ☐ Ja. Noteer dat de grond in strijd met artikel 9.1 voor onbepaalde tijd in grondhuur is gegeven. Ga naar 13.1 ☐ Nee. Ga naar 12.4</p>	
	<p>12.4 Is de duur waarvoor het recht op grondhuur in de beschikking wordt gegeven 15 jaar of meer? ☐ Ja. Ga naar 25.1 ☐ Nee. Noteer dat in afwijking van artikel 14.3 van het decreet Uitgifte Domeingrond, het recht op grondhuur wordt gegeven voor een periode van minder dan 15 jaar. Ga naar 12.5</p> <p>12.5 Is de duur waarvoor het recht op grondhuur in de beschikking wordt gegeven 40 jaar of meer? ☐ Nee. AKKOORD. Ga naar 25.1 ☐ Nee. Noteer dat in afwijking van artikel 14.3 van het decreet Uitgifte Domeingrond, het recht op grondhuur wordt gegeven voor een periode van meer dan 40 jaar. Ga naar 25.1</p>	<p>1982 no. 11 Art. 14.3</p>
13	<p>13.1 Had de minister t.a.v. de desbetreffende grond openbaar gemaakt dat in het gebied domeingrond beschikbaar was voor toewijzing, voordat aanvragen in behandeling zijn genomen? ☐ Ja. Ga naar 14.1 ☐ Nee. Noteer dat niet gebleken is dat de minister conform artikel II.3 van het decreet Uitgifte domeingrond tevoren had bekendgemaakt dat in het gebied domeingrond beschikbaar was voor uitgifte. Ga naar 15.1</p>	<p>SB 1982 no. 11 Art. 1.II.3</p>
14	<p>14.1 Heeft deze bekendmaking plaatsgevonden in het Advertentieblad van de Republiek Suriname? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 15.1 ☐ Nee. Noteer dat in strijd met beschikking no. NH 1702 d.d. 29 september 1988 de bekendmaking niet heeft plaatsgevonden in het Advertentieblad van de Republiek Suriname. Ga naar 14.2</p>	<p>SB 1988 no. 61 Art. I en II</p>
	<p>14.2 Blijkt uit de beschikking of de bijgevoegde stukken dat de aanvraag is bekendgemaakt middels aanplakking op het Districtscommissariaat in het desbetreffende district en de bestuurspost alwaar de grond gelegen is, met vermelding van de termijn waarbinnen en de instantie bij wie bezwaren konden worden ingediend? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 15.1 ☐ Nee. Noteer dat niet is gebleken dat de aanvraag op de vereiste wijze volgens art. 7.2 van het decreet Uitgifte Domeingrond is bekendgemaakt.</p>	<p>SB 1982 no. 11 Art. 7.2</p> <p>SB 2003 no. 7 art. G en H1</p>
15	<p>15.1 Is de verkrijger van de domeingrond een Surinamer? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 15.2 ☐ Nee. Noteer dat de verkrijger van de domeingrond geen Surinamer is. Ga naar 15.2</p> <p>15.2 Is de verkrijger van de domeingrond woonachtig in Suriname?</p>	<p>SB 1982 no. 11 Art. 2</p>

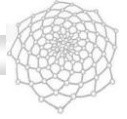
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 17.1 ☐ Nee. Noteer dat de verkrijger van de domeingrond niet in Suriname woonachtig is. Ga naar 15.3 15.3 Is de verkrijger van de domeingrond een lichaam dat in Suriname is gevestigd en naar Surinaams recht is opgericht, met een van de volgende vormen: naamloze vennootschap, rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam of stichting? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 17.1 ☐ Nee. Ga naar 16.1	
16	16.1 Vermeldt de beschikking dat de Raad van Ministers toestemming heeft gegeven voor de uitgifte? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 17.1 ☐ Nee. Noteer dat in strijd met artikel 3.1 van het decreet Uitgifte Domeingrond, domeingrond is uitgegeven aan een ander dan een in Suriname woonachtige Surinamer of een naar Surinaams recht opgericht lichaam gevestigd te Suriname, zonder dat de beschikking vermeldt dat de Raad van Ministers daar toestemming voor gegeven heeft. Ga naar 17.1	SB 1982 no. 11 Art. 3.1
17	17.1 Blijkt uit de beschikking dat de verkrijger een schriftelijke aanvraag had ingediend voor de uitgifte? ☐ Ja. Ga naar 17.3 ☐ Nee. Noteer dat uit de beschikking niet blijkt dat voor de verkrijging van de grond conform artikel 5.1 van het decreet Uitgifte Domeingrond een schriftelijke aanvraag was ingediend. Ga naar 17.2 17.2 Was er wel een schriftelijke aanvraag ingediend? ☐ Ja. Ga naar 17.3 ☐ Nee. Noteer dat niet is gebleken dat die aanvraag is ingediend. Ga naar 18.1 17.3 Was de schriftelijke aanvraag gericht aan de minister belast met het grondbeleid? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 17.4 ☐ Nee. Noteer dat de schriftelijke aanvraag niet aan de minister was gericht. Geef aan, hoe de route van de aanvraag is geweest. Ga naar 17.4 17.4 Waren in de aanvraag alle volgende gegevens aanwezig: naam aanvrager, adres, burgerlijke staat, nationaliteit, woonplaats, doel van de aanvraag? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 18.1 ☐ Nee. Noteer welke gegevens in strijd met art. 5.1 van het decreet Uitgifte Domeingrond op de aanvraag ontbraken. Ga naar 18.1	SB 1982 no. 11 Art. 5.1

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
18	<p>18.1 Blijkt uit de beschikking dat de aanvraag als specifieke aanvraag behandeld is, met voorrang op algemene aanvragen? ☐ Ja. Ga naar 18.2 ☐ Nee. Ga naar 19.1</p> <p>18.2 Blijkt uit de stukken dat de aanvraag is geschied onder overlegging van een door een landmeter in Suriname vervaardigde figuratieve kaart, houdende een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de ligging, de vermoedelijke oppervlakte en de begrenzing van de grond? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 20.1 ☐ Nee. Ga naar 18.3</p> <p>18.3 Geeft de beschikking aan dat de minister voornemens is het verzoek in te willigen, met als een van de voorwaarden dat een dergelijke kaart in 4-voud wordt toegezonden? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 20.1 ☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet aangeeft dat de indiening van een figuratieve kaart in 4-voud een belangrijke voorwaarde is voor het inwilligen van het verzoek. Ga naar 18.4</p> <p>18.4 Blijkt uit de stukken dat de aanvraag is geschied onder overlegging van een door een landmeter in Suriname vervaardigde kaart van uitmeting? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 20.1 ☐ Nee. Noteer dat een aanvraag als specifieke aanvraag met voorrang behandeld is, zonder dat is gebleken dat deze vergezeld ging van de kaart die vereist is volgens artikel 5.2 van het decreet Uitgifte Domeingrond. Ga naar 19.1</p>	SB 1982 no. 11 Art. 5.2
19	<p>19.1 Gaat de beschikking wel vergezeld van een kaart waaruit blijkt dat de grond volgens voorschriften is opgemeten en afgebakend door een landmeter in Suriname? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 20.1 ☐ Nee. Noteer dat niet is gebleken dat de beschikking niet vergezeld gaat van een kaart waaruit blijkt dat de grond volgens voorschriften is opgemeten en afgebakend door een landmeter in Suriname. Ga naar 21.1</p>	1982 no. 11 Art. 9.1.a
20	<p>20.1 Is de aanvrager een coöperatie die zich richt op het bewerken van de grond en/of het uitoefenen van een bedrijf? ☐ Ja. Ga naar 22.1 ☐ Nee. Ga naar 20.2</p> <p>20.2 Was er voor de desbetreffende domeingrond ook een aanvraag gedaan door een dergelijke coöperatie? ☐ Ja. Noteer dat aan een coöperatie die zich richt op het bewerken van de grond en/of het uitoefenen van een bedrijf kennelijk niet de voorrang is verleend, genoemd in artikel 5.5 van het decreet Uitgifte Domeingrond. Ga naar 22.1 ☐ Nee. Ga naar 22.1</p>	1982 no. 11 Art. 5.5
21	<p>21.1 Betreft de beschikking de afwijzing van een aanvraag tot uitgifte van domeingrond? ☐ Ja. Ga naar 21.2 ☐ Nee. Ga naar 22.1</p> <p>21.2 Vermeldt de beschikking de reden tot afwijzing? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 21.3 ☐ Nee. Noteer dat de aanvraag tot uitgifte van domeingrond is</p>	SB 1982 no. 11 Art. 6

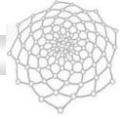

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>afgewezen zonder redengeving. Vermeld welke domeingrond het betreft. Ga naar 21.3</p> <p>21.3 Blijkt dat van de beschikking een afschrift of kopie aan de aanvrager is gezonden? ☐ Ja. AKKOORD. STOP. ☐ Nee. Noteer dat niet is gebleken dat van de beschikking conform artikel 6 van het decreet Uitgifte Domeingrond een afschrift of fotokopie is gezonden aan de aanvrager. STOP.</p>	
22	<p>22.1 Blijkt uit de beschikking dat de minister die verantwoordelijk is voor grondbeleid, de aanvraag voor advies heeft toegezonden aan de minister die het regardeert? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 23.1 ☐ Nee. Noteer dat in strijd met artikel 7 van het decreet Uitgifte Domeingrond, de aanvraag niet voor advies is toegezonden aan de minister die het regardeert. Ga naar 23.1</p> <p>22.2 Blijkt uit de beschikking dat de minister die verantwoordelijk is voor grondbeleid, de aanvraag voor advies heeft toegezonden aan de districtscommissaris in wiens district/ressort de grond gelegen is? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 23.1 ☐ Nee. Noteer dat in strijd met artikel 7 van het decreet Uitgifte Domeingrond, de aanvraag niet voor advies is toegezonden aan de districtscommissaris in wiens resort/district de grond gelegen is. Ga naar 23.1</p>	<p>SB 1982 no. 11 art. 7.1</p> <p>SB 2003 no. 7 art. G</p>
23	<p>23.1 Blijkt uit de beschikking dat de verschuldigde leges- en zegelrechten en overschrijvingskosten in de staatskas zijn gestort? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 24.1 ☐ Nee. Noteer dat niet is gebleken dat de aanvrager verschuldigde leges- en zegelrechten en overschrijvingskosten aan de staatskas betaald of heeft betaald. Ga naar 23.2</p> <p>23.2 geeft de beschikking aan dat de minister voornemens is de aanvang in te willigen, met als een van de voorwaarden dat deze gelden worden gestort? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 24.1 ☐ Nee. Noteer dat de beschikking niet aangeeft dat het betalen van leges- en zegelrechten en overschrijvingskosten een van de voorwaarden is voor het inwilligen van de aanvraag. Ga naar 25.1</p>	<p>SB 1982 no. 11 Art. 9.1</p> <p>SB 2003 no. 7 Art. H.2</p>
24	<p>24.1 Is de beschikking binnen vier maanden door de aanvrager ten Hypotheekkantore aangeboden ter overschrijving in de daarvoor bestemde openbare registers, onder overlegging van het bewijs van betaling van de overschrijvingskosten? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 25.1 ☐ Nee. Ga naar 24.2</p> <p>24.2 Zijn er sinds de dagtekening van de beschikking al vier maanden verstreken? ☐ Ja. Ga naar 24.3 ☐ Nee. Ga naar 25.1</p> <p>24.3 Is de termijn voor overschrijving in het hypotheekregister door de minister verlengd tot een datum die nog niet is verstreken of die op het moment van de overschrijving nog niet ver-</p>	<p>SB 1982 no. 11 Art. 11 en 12</p>

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	<p>streken was?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 24.4 ☐ Nee. Ga naar 25.1</p> <p>24.4 Is aan de aanvrager mededeling gedaan dat de beschikking waarin de grondhuur werd verleend, van rechtswege vervallen is?</p> <p>☐ Ja. KLAAR ☐ Nee. Noteer dat de beschikking bij welke de grondhuur werd verleend, van rechtswege verstreken is, zonder dat daarover mededeling is gedaan aan de aanvrager. Ga naar 35.1</p>	
25	<p>25.1 Vermeldt de beschikking alle van de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de naam van de gerechtigde; - de ligging en grootte van het perceel; - de voorwaarden waaronder het recht wordt verleend; - een tijdschema dat de fasen aangeeft waarbinnen het doel waarvoor de grond is afgestaan, moet worden verwezenlijkt. <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 26.1 ☐ Nee. Noteer welke van de in artikel 4 van het Reglement Grondhuurvergoeding genoemde elementen ontbreken. Ga naar 26.1</p>	1982 no. 14 Art. 4
26	<p>26.1 Is de grond in grondhuur afgestaan uitsluitend ter bebouwing en bewoning?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 26.2 ☐ Nee. Ga naar 27.1</p> <p>26.2 Betreft het grond in bewoond gebied?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 26.3 ☐ Nee. Ga naar 26.4</p> <p>26.3 Komt de grondhuur overeen met onderstaand overzicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. perceelgrootte tot 800 m²: SF 25 per m²; b. perceelgrootte tot 1500 m²: SF 30 per m² c. perceelgrootte tot 1500 m²: SF 35 per m² <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuur afwijkt van artikel 6 van het Reglement Grondhuur. Geef aan wat het verschil is. Ga naar 35.1</p> <p>26.4 Komt de grondhuur overeen met onderstaand overzicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. perceelgrootte tot 800 m²: SF 20 per m² b. perceelgrootte tot 1500 m²: SF 25 per m² c. perceelgrootte tot 1500 m²: SF 30 per m² <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuur afwijkt van artikel 6 van het Reglement Grondhuur. Geef aan wat het verschil is. Ga naar 35.1</p>	1982 no. 14 Art.6 1997 no. 42 Art. A
27	<p>27.1 Is de grond in grondhuur afgestaan uitsluitend voor agrarische doeleinden?</p> <p>☐ Ja. Ga naar 27.2 ☐ Nee. Ga naar 28.1</p> <p>27.2 Bedraagt de grondhuur SF 250 per hectare?</p> <p>☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuur afwijkt van artikel 7 van het</p>	1982 no. 14 Art. 7 1997 no. 42 Art. B

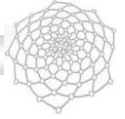

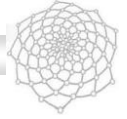
Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
	Reglement Grondhuur. Geef aan wat het verschil is. Ga naar 35.1	
28	<p>28.1 Is de grond in grondhuur afgestaan uitsluitend voor industriële doeleinden? ☐ Ja. Ga naar 28.2 ☐ Nee. Ga naar 29.1</p> <p>28.2 Vermeldt de beschikking de waarde van de grond? ☐ Ja. Ga naar 28.3 ☐ Nee. Noteer dat in een geval van grondhuur voor industriële doeleinden de waarde van de grond niet is vermeld, zodat de naleving van artikel 8 van het Reglement Grondhuur niet kan worden nagegaan. Ga naar 35.1</p> <p>28.3 Voldoet de grondhuur aan het volgende overzicht: a. Voor Groot-Paramaribo 3% van de waarde van de grond b. Voor Nieuw Nickerie 2% van de waarde van de grond c. Voor overige locaties 1% van de waarde van de grond ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuur afwijkt van het gestelde in art. 8 van het Reglement Grondhuur. Ga naar 35.1</p>	1982 No. 14 Art. 8
29	<p>29.1 Is de grond bestemd uitsluitend voor het opzetten van kantoren, winkels, horecabedrijven, reparatie-inrichtingen en dergelijke? ☐ Ja. Ga naar 29.2 ☐ Nee. Ga naar 30.1</p> <p>29.2 Komt de grondhuur overeen met onderstaand overzicht: 1. Groot-Paramaribo: SF 100 per m² 2. Nieuw Nickerie en Wanica: SF 75 per m² 3. Overige locaties: SF 50 per m² ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 45.1 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuur afwijkt van artikel 9.a van het Reglement Grondhuur en geef het verschil aan. Ga naar ....</p>	1982 no. 14 Art. 9.a 1997 no. 42 Art. D.
30	<p>30.1 Is de grond bestemd uitsluitend voor doeleinden van sociale, culturele en religieuze aard en begraafplaatsen? ☐ Ja. Ga naar 30.2 ☐ Nee. Ga naar 31.1</p> <p>30.2 Bedraagt de grondhuur SF 25 per m²? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuur afwijkt van artikel 9.b van het Reglement Grondhuur. Geef aan wat het verschil is. Ga naar 35.1</p>	1982 no. 14 Art. 9.b 1997 no. 42 Art. D.
31	<p>31.1 Is de grond bestemd uitsluitend voor een school? ☐ Ja. Ga naar 31.2 ☐ Nee. Ga naar 32.1</p> <p>31.2 Bedraagt de grondhuur SF 25 per m²? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuur afwijkt van artikel 9.c van het Reglement Grondhuur. Geef aan wat het verschil is. Ga naar 35.1</p>	1982 no. 14 Art. 9c 1997 no. 42 Art. D.

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
32	<p>32.1 Is de grond bestemd uitsluitend voor recreatie? ☐ Ja. Ga naar 32.2 ☐ Nee. Ga naar 33.1</p> <p>41.2 Bedraagt de grondhuur SF 25 per m²? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat de grondhuur afwijkt van artikel 9.d van het Reglement Grondhuur. Geef aan wat het verschil is. Ga naar 35.1</p>	<p>1982 no. 14 Art. 9d</p> <p>1997 no. 42 Art. D</p>
33	<p>33.1 Is er sprake van een gecombineerde bestemming? ☐ Ja. Ga naar 33.2 ☐ Nee. Ga naar 34.1</p> <p>33.2 Is de hoogste hierboven bij vraag 36 t/m 43 van toepassing zijnde vergoeding toegepast? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat in een geval van gecombineerde bestemming niet de hoogste grondhuurvergoeding is toegepast, in strijd met artikel 8.a.2 van het Reglement Grondhuurvergoeding. Geef het verschil aan. Ga naar 35.1</p>	<p>SB 1982 no. 14 Art. 8a</p> <p>SB 1997 no. 42 Art. C</p>
34	<p>34.1 Heeft de minister de hoogte van de grondhuurvergoeding vastgesteld? ☐ Ja. AKKOORD. Ga naar 35.1 ☐ Nee. Noteer dat bij een niet in het Reglement Grondhuur genoemde bestemming, de grondhuur anders is vastgesteld dan door de minister, in strijd met art. 8a.1 van het Reglement Grondhuur. Ga naar 35.1</p>	<p>SB 1982 art. 8a.1</p> <p>SB 1997 no. 42 Art. C</p>
35	<p>35.1 Betreft de uitgifte grondhuur voor een van de volgende doeleinden: - bebouwing en bewoning - industrie - bijzondere doeleinden - landbouw ☐ Ja. Ga naar 35.2 ☐ Nee. KLAAR.</p> <p>35.2 Zijn aan de aanvrager de werkelijke kosten in rekening gebracht die met het ontsluiten, het bouwrijp en/of plantklaar maken gepaard zullen gaan? ☐ Ja. AKKOORD. KLAAR ☐ Nee. Ga naar 36.1</p>	<p>SB 1982 no. 15 Art. 2</p> <p>SB 1997 no. 45 Art. I</p>
36	<p>36.1 Is aan de aanvrager gehele of gedeeltelijke vrijstelling verleend wegens on- of minvermogenheid? ☐ Ja. Ga naar 36.2 ☐ Nee. Ga naar 37.1</p> <p>36.2 Is hierover vooraf advies ingewonnen van de minister van Arbeid en Sociale Zaken? ☐ Ja. AKKOORD. KLAAR ☐ Nee. Noteer dat in strijd met art. 3 van het Ontsluitingskostenbesluit vrijstelling is verleend wegens on- of minvermogenheid zonder vooraf advies in te winnen van de minister van Arbeid en Sociale Zaken. KLAAR</p>	<p>SB 1982 no. 15 Art. 3.1</p>

Volgnr.	Auditvragen	Verwijzing
37	37.1 Is vrijstelling van het betalen van ontsluitingskosten verleend, omdat de grondhuurder de ontginning van de grond zelf heeft bewerkstelligd of betaald? ☐ Ja. AKKOORD. KLAAR. ☐ Nee. Noteer dat niet duidelijk is waarom de aanvrager vrijstelling heeft gekregen van ontsluitingskosten. KLAAR.	SB 1982 no. 15 Art. 3.2

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

BLAD 1

Aantal pagina's	
Naam auditor	
Onderzoeksproject ¹⁾	
Rapportnummer ²⁾	
Datum van de audit	
Gehanteerd auditprogramma ³⁾	
Gehanteerde versie van het auditprogramma	
Datum van de beschikking	
Nummer van de beschikking	
Type beschikking	
Onderdeel van 's landsdienst	
Standplaats	
Bewaardatum tot en met ⁴⁾	

- 1) Dit kan een eenmalig onderzoeksproject zijn of een terugkerend onderzoek.
- 2) De auditor hanteert voor elk onderzoeksprogramma waar hij aan bijdraagt een doorlopende nummering voor alle werkdocumenten van zijn of haar hand. Herhaal dit rapportnummer op elk vervolgblad van dit formulier.
- 3) Auditprogramma *Aanstellingen*, auditprogramma *Benoemingen* e.d.
- 4) Vermeld hier wanneer het rapport vernietigd dient te worden.

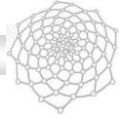
Toelichting:

- **Volgnummer.** Dit betreft de doorlopende nummering per werkprogramma.
- **Vraagnummer.** Dit betreft de nummering van de auditvragen. Deze vragen zijn per programma niet doorlopend genummerd, ten behoeve van de vergelijkbaarheid van de verschillende typen auditprogramma. (Bijvoorbeeld vraag 40 gaat bij aanstelling, ontslag, benoeming enzovoorts altijd over de kwestie of rekening is gehouden met persoonlijke belangen naast de belangen van 's landsdienst).
- **Bevindingen, vragen en opmerkingen:** Dit betreft alle zaken waarvan het auditprogramma vermeldt dat deze genoteerd dienen te worden. Ook overige vragen en zaken die de auditor zijn opgevallen en gegevens die de auditor van belang acht, kan hij of zij hier vermelden.
- **W&R:** Verwijzing naar Wet- en Regelgeving. Vermeld hier het desbetreffende wetsartikel, de bijlage van een regeling et cetera. Bijvoorbeeld ABB-F (bijlage F van het Ambtenaren Bezoldigingsbesluit) of PW 14.1 (artikel 14 lid 1 van de Personeelwet).

Lijst van geraadpleegde bronnen

Datum	Titel van document/naam van de gesprekspartner	Bijlage nr.
NB: Tijdens het invullen wordt deze lijst vanzelf langer.		

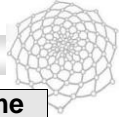
Volgnr.	Vraagnr.	Bevindingen, vragen en opmerkingen	W&R
NB: Tijdens het invullen wordt deze tabel vanzelf langer.			

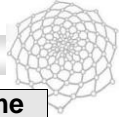
Bijlage 7

Overzicht jaarrekeningen rekenplichtigen

Organisatie	Door de Rekenkamer van Suriname ontvangen jaarrekeningen			
	2003	2004	2005	2006
ARBEID, TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING EN MILIEU				
Nationaal Instituut Milieu en Ontwikkeling (NIMOS)	Nee	Nee	Nee	Nee
Scholings Instituut voor de Vakbeweging (SIVIS)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Arbeidsmobilisatie & Ontwikkeling (SAO)	Ja	Nee	Nee	Ja
Stg. Productieve Werkeenheden (SPWE)	Ja	Ja	Ja	Nee
Totaal Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	2	1	1	1
BINNENLANDSE ZAKEN				
Stg. Radio-omroep Suriname (SRS)	Nee	Nee	Nee	Nee
STVS Pensioenfonds	Nee	Nee	Nee	Nee
Surinaamse Televisie Stichting (STVS)	Ja	Ja	Nee	Nee
Totaal Binnenlandse Zaken	1	1	0	0
DEFENSIE				
Militair Hospitaal	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Nazorg Dienstplichtigen	Nee	Nee	Nee	Nee
Totaal Defensie	0	0	0	0
FINANCIËN				
Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD)	Ja	Ja	Ja	Ja
Landbouwbank NV	Ja	Ja	Ja	Ja
Nationale Loterij	Nee	Nee	Nee	Nee
Nationale Ontwikkelingsbank (NOB)	Ja	Ja	Ja	Nee
Pensioenfonds Suriname	Nee	Nee	Nee	Nee
Self Reliance NV	Ja	Ja	Ja	Nee
SPSB Pensioenfonds	Nee	Nee	Nee	Nee
Surinaams Postbedrijf (SURPOST)	Ja	Ja	Ja	Ja
Surinaamse Post Spaarbank (SPSB)	Ja	Ja	Nee	Nee
Torarica Hotelmaatschappij (2002)	Ja	Ja	Ja	Ja
Volkscredietbank (VCB) (2002)	Ja	Ja	Ja	Nee
Waarborgfonds Motorverkeer	Ja	Ja	Ja	Nee
Hakrinbank NV	Ja	Ja	Ja	Ja
Totaal Financiën	10	10	9	5
LANDBOUW, VEETEELT EN VISSERIJ				
Behoud Bananen Sector (SBBS/Surland)	Nee	Nee	Nee	Nee
Centrale voor Vissershaven in Suriname (CEVIHAS)	Ja	Nee	Nee	Nee
De Melkcentrale ¹	Ja	Ja	Ja	Ja
Experimentele Landbouwbedrijven (SEL)	Nee	Nee	Nee	Nee
Landsbedrijf Alliance	Nee	Nee	Nee	Nee
Multi Purpose Corantijn Project (MCP)	Nee	Nee	Nee	Nee
Nationale Parken (STINAPA)	Ja	Ja	Ja	Ja
Proeftuinen in Suriname (STIPRIS)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. voor Visserij bevordering (STIVI)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Landbouw Ontwikkeling Commewijne (SLOC)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Nationaal Rijstonderzoeks Instituut (SNRI)	Ja	Ja	Nee	Nee
Surinaams Amerikaans Industrie Mij (SAIL)	Ja	Ja	Ja	Nee
Suriname Zwaarmaterieel (SURZWAM) NV	Ja	Ja	Ja	Ja
Adron	Nee	Nee	Ja	Nee
Totaal Landbouw, Veeteelt en Visserij	6	5	5	3

Organisatie	Door de Rekenkamer van Suriname ontvangen jaarrekeningen			
	2003	2004	2005	2006
NATUURLIJKE HULPBRONNEN				
Bauxiet Instituut Suriname (BIS)	Ja	Ja	Ja	Nee
Energie Bedrijven Suriname (EBS)	Ja	Nee	Nee	Nee
Grasshopper Aluminium Company (GRASSALCO)	Ja	Ja	Ja	Nee
Staatsolie Maatschappij Suriname	Ja	Ja	Ja	Ja
Surinaamse Waterleiding Maatschappij (SWM)	Nee	Nee	Nee	Nee
Totaal Natuurlijke Hulpbronnen	4	3	2	1
ONDERWIJS EN VOLKSONTWIKKELING				
Anton de Kom Universiteit van Suriname (ADEK)	Nee	Nee	Nee	Nee
Cultureel Centrum Suriname	Nee	Nee	Nee	Nee
Nola Hatterman Instituut	Nee	Nee	Nee	Nee
Stichting Anthony Nesty Sporthal	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. gebouwd erfgoed Suriname	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Polytechnic College Suriname	Ja	Ja	Ja	Nee
Stg. Surinaams Museum	Nee	Nee	Nee	Nee
Willebrod Axwijk Sportcentrum	Nee	Nee	Nee	Nee
Totaal Onderwijs	1	1	1	0
OPENBARE WERKEN				
Wegenautoriteit	Ja	Ja	Ja	Nee
Totaal Openbare Werken	1	1	1	0
PLANNING EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING				
Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)	nvt	Ja	Ja	Ja
Stg. Planbureau Suriname	Ja	Ja	Nee	Nee
Totaal Planning en Ontwikkelingssamenwerking	1	2	1	1
RUIMTELIJKE ORDENING, GROND- EN BOSBEHEER				
Bosmaatschappij	Nee	Nee	Nee	Nee
Bruynzeel Suriname Houtmaatschappij	Ja	Ja	Nee	Nee
Jan Starke Opleiding en Ontspanningscentrum	Nee	Nee	Nee	Nee
Natuur behoud Suriname (STINASU)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Bosbeheer en Bostoezicht (SBB)	Ja	Ja	Ja	Ja
Totaal Ruimtelijke Ordening, Bos- en Grondbeleid	2	2	1	1
SOCIALE ZAKEN EN VOLKSHUISVESTING				
Algeme Oudedags Voorzieningsfonds (AOV-fonds)	Nee	Nee	Nee	Nee
Esther Stichting	Nee	Nee	Nee	Nee
Huize Ashiana	Nee	Nee	Nee	Nee
Nationale Adviesraad van de Vrouw	Nee	Nee	Nee	Nee
St. Ontspanningsoord Gehandicapt kind (SOGK)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Beheer & Exploitatie Bejaarden Centra	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Beheer & Exploitatie Crèches (SBEC)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Bouw en Exploitatie Woningen (BEW)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Low Income Shelter Program (LISP)	Ja	Ja	Ja	Ja
Stg. Volkshuisvesting	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Trainingsprojecten Jeugdige Gehandicapten	Nee	Nee	Nee	Nee
Stichting Sekrepatoe	Nee	Nee	Ja	Nee
Totaal Sociale Zaken en Volkshuisvesting	1	1	2	1
TRANSPORT, COMMUNICATIE EN TOERISME				
Burger Luchtvaart Autoriteit Suriname (CASAS)	Ja	Ja	Ja	Nee
Havenbeheer Suriname	Ja	Ja	Ja	Nee
Luchthavenbeheer NV	Ja	Ja	Ja	Nee

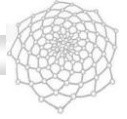

Organisatie	Door de Rekenkamer van Suriname ontvangen jaarrekeningen			
	2003	2004	2005	2006
Maritieme Autoriteiten Suriname (MAS)	Nee	Nee	Nee	Nee
N.V. Scheepvaart Maatschappij Suriname (SMS)	Nee	Nee	Nee	Nee
Nationaal Vervoerbedrijf NV (NVB)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Toerisme in Suriname	Nee	Nee	Nee	Nee
Surinaamse Luchtvaart Maatschappij (SLM)	Ja	Ja	Ja	Nee
Telecommunicatie Autoriteit Suriname (TAS)	Ja	Ja	Ja	Nee
Telecommunicatiebedrijf Suriname (TELESUR)	Ja	Ja	Ja	Ja
Telecommunicatie Fonds	Nee	Nee	Nee	Nee
Totaal Transport, Communicatie en Toerisme	6	6	6	1
VOLKSGEZONDHEID				
Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname (BGVS)	Ja	Ja	Ja	Nee
Bureau Dak en Thuislozen	Nee	Ja	Ja	Ja
Centr. Opl. Verpleegk. en Aanverw. Beroep (Covab)	Ja	Nee	Nee	Nee
Het Academisch Ziekenhuis	Nee	Nee	Nee	Nee
Psychiatrisch Centrum Suriname (PCS)	Ja	Ja	Ja	Ja
Regionale Gezondheidsdienst (RGD)	Ja	Ja	Ja	Nee
Stg. 's Lands Hospitaal	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Jeugd Tandverzorging (JTV)	Ja	Ja	Ja	Ja
Stg. Medische Zending (Medizebs)	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Revalidatie Centrum	Nee	Nee	Nee	Nee
Stg. Staatsziekenfonds (SZF) ²	Ja	Ja	Ja	Ja
Streekziekenhuis Nickerie (SZN)	Ja	Ja	Nee	Nee
Totaal Volksgezondheid	7	7	6	4
Eindtotalen alle ministeries				

¹ De ontvangen verslagen van de Melkcentrale zijn interne verslagen en nog niet goedgekeurd door de CLAD.

² Tevens ontvangen rapport van Tjong A Hung inzake tekorten over de dienstjaren 2004, 2005 en 2006.

³ In een brief van 19 maart 2008 heeft Telesur de jaarverslagen van 2001 tot en met 2006, waarin ook de jaarrekeningen zijn opgenomen, aan de Kamer aangeboden. De bedrijfsleiding matigt zich in deze brief de vrijheid aan op te merken dat de jaarrekeningen de Kamer zijn toegezonden, niet uit een oogpunt van rekenplichtigheid, zoals de Kamer ten onrechte verlangt, maar louter uit een oogpunt van informatieverstopping naar overheidsinstanties. Het standpunt van de Kamer over deze aangelegenheid wordt hier niet herhaald. De opstelling van de bedrijfsleiding wordt wel betreurd.

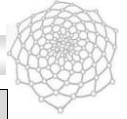

Bijlage 8

Subsidie 2007 per ministerie en organisatie

Ministeries en organisaties	In 2007 verstrekte staatssubsidies en bijdragen aan organisaties (x 1 SRD)
ARBEID, TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING EN MILIEU	
Nationaal Instituut Milieu en Ontwikkeling (NIMOS)	900.000
Scholings Instituut voor de Vakbeweging (SIVIS)	151.200
Stg. Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling (SAO)	1.726.000
Stg. Productieve Werkeenheden (SPWE)	220.000
<i>Totaal Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu</i>	<i>2.997.200</i>
BINNENLANDSE ZAKEN	
Onderstanden (weduwen en wezen)	13.745.407
Pensioenen	98.752.478
Overige	331.977
<i>Totaal Binnenlandse zaken</i>	<i>112.829.862</i>
FINANCIËN	
Bureau Staatsschuld	652.907
Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD)	2.384.215
Overige	50.000
<i>Totaal Financiën</i>	<i>3.087.122</i>
HANDEL EN INDUSTRIE	
Babymelk (koerscompensatie)	2.359.306
<i>Totaal Handel en Industrie</i>	<i>2.359.306</i>
LANDBOUW, VEETEELT EN VISSERIJ	
Landsbedrijf Alliance	110.129
Multi Purpose Corantijn Project (MCP beheer)	1.000.000
Stg. Landbouw Ontwikkeling Commewijne (SLOC)	57.060
Stg. Nationaal Rijstonderzoeks Instituut (SNRI)	1.001.606
Melkpoeder (koerscompensatie)	257.111
Subsidie melkpoeder	3.649.906
<i>Totaal Landbouw, Veeteelt en Visserij</i>	<i>6.075.812</i>
NATUURLIJKE HULPBRONNEN	
Bauxiet Instituut Suriname (BIS)	400.400
Overige	5.207.235
<i>Totaal Natuurlijke Hulpbronnen</i>	<i>5.607.635</i>
ONDERWIJS EN VOLKSONTWIKKELING (DIRECTORAAT CULTUUR)	
Subsidie Stichting Surinaams Museum	40.000
Subsidie aan overige niet-commerciële instellingen	25.970
<i>Totaal Onderwijs en Volksontwikkeling (directoraat Cultuur)</i>	<i>65.970</i>
ONDERWIJS EN VOLKSONTWIKKELING (DIRECTORAAT MINOW)	
Anton de Kom Universiteit van Suriname (ADEK)	19.040.706
Stichting Polytechnic College (PTC)	34.937.545
Christelijk Pedagogisch Instituut (CPI)	746.132
Bijdrage aan huishoudens	281.271
<i>Totaal Onderwijs en Volksontwikkeling (directoraat Minow)</i>	<i>55.005.654</i>

Ministeries en organisaties	In 2007 verstrekte staatssubsidies en bijdragen aan organisaties (x 1 SRD)
ONDERWIJS EN VOLKSONTWIKKELING (DIRECTORAAT SPORT EN JEUGDZAKEN)	
Subsidie aan Sportorganisaties en andere instellingen	325.000
Subsidie aan Jeugdorganisaties	148.372
<i>Totaal Onderwijs en Volksontwikkeling (directoraat Sport en Jeugdzaken)</i>	<i>473.372</i>
PLANNING EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	
Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)	2.230.058
Stg. Planburo Suriname	2.346.557
<i>Totaal Planning en Ontwikkelingssamenwerking</i>	<i>4.576.615</i>
REGIONALE ONTWIKKELING	
District Wanica	536.770
Overige	3.629
<i>Totaal Regionale Ontwikkeling</i>	<i>540.399</i>
RUIMTELIJKE ORDENING, GROND- EN BOSBEHEER	
Bruynzeel Suriname Houtmaatschappij (BSH)	609.500
Stg. Bosbeheer en Bostoezicht (SBB)	500.000
<i>Totaal Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeleid</i>	<i>1.109.500</i>
SOCIALE ZAKEN EN VOLKSHUISVESTING	
Afbouw/repairatie woningen sociaal-zwakkeren	617.491
Algemene Oudedags Voorzieningsfonds (AOV-Fonds)	105.605.762
Algemene Kinderbijslag	895.176
Behoeftige kinderen	376.275
Bijdrage aan medische hulpmiddelen	98.769
Financiële bijstand en alivio aan onvermogenden	7.708.200
Medische kosten t.b.v. on- en minvermogenden	96.259.685
Opvangcentrum Koela	298.290
Subsidie en bijdragen	9.708.721
<i>Totaal Sociale Zaken en Volkshuisvesting</i>	<i>221.568.369</i>
TRANSPORT, COMMUNICATIE EN TOERISME	
Subsidie Nationaal Vervoersbedrijf (NVB)	6.848.000
Subsidie NV Scheepvaart Maatschappij Suriname (SMS)	2.062.038
Subsidie Telecommunicatie Autoriteit Suriname (TAS)	62.499
<i>Totaal Transport, Communicatie en Toerisme</i>	<i>8.972.537</i>
VOLKSGEZONDHEID	
Stg. Jeugd Tandverzorging (JTV)	3.277.037
Stg. Regionale Gezondheidsdienst (RGD)	10.527.164
Psychiatrisch Centrum Suriname (PCS)	5.248.680
Stg. Medische Zending (Medizebs)	11.000.000
Stg. Centrum Opleiding Verpleegkundige en Aanverwante Beroepen (Covab)	1.865.516
Nierstichting	442.608
Sub. Stg. Bureau Thuis- en Daklozen	1.238.210
<i>Totaal Volksgezondheid</i>	<i>33.599.215</i>
DEFENSIE	2.500
BUITENLANDSE ZAKEN	21.858
JUSTITIE EN POLITIE	46.164

Bron: Ministerie van Financiën (Afdeling Economische Aangelegenheden)

Bijlage 9

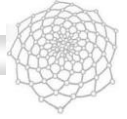
Geraamde uitgaven per ministerie: staatsbegroting 2007 vs 2006 (x SRD 1.000)

Ministerie	Apparaatkosten 2007	Beleidsmaatregelen 2007	Totaal 2007	Totaal 2006
Justitie en Politie	163.000	58.788	221.788	120.432,80
Binnenlandse Zaken	21.000	33.000	54.000	46.617,60
- Directoraat Algemene Zaken	39.700	13.122	52.822	33.827,00
- Milieubeheer	26.687	2.870	29.557	22.389,40
Regionale Ontwikkeling	50.312	17.571	67.883	58.743,00
- Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland	5.916	4.093	10.009	10.000,00
Defensie	75.343	8.944	84.287	60.210,90
Buitenlandse Zaken	47.755	8.720	56.475	44.379,90
Planning en Ontwikkelingssamenwerking	3.917	13.480	17.397	15.345,30
Financiën	36.025	235.096	271.121	266.635,00
- Directoraat Belastingen	19.311	542	19.853	14.593,70
Handel en Industrie	13.020	13.125	26.145	19.375,50
Landbouw, Veeteelt en Visserij	26.143	41.656	67.799	58.471,10
Natuurlijke Hulpbronnen	22.611	83.400	106.011	90.064,00
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	13.800	14.489	28.289	18.272,00
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	25.945	297.312	323.257	272.452,30
Onderwijs en Volksontwikkeling	235.356	109.832	345.188	252.384,60
- Directoraat Cultuur	4.955	404	5.359	4.308,50
- Sport- en Jeugdzaken	5.725	3.205	8.930	6.349,80
Volksgezondheid	15.139	87.765	102.904	74.530,20
Openbare Werken	-	-	-	-
- Bouwkundige werken	22.300	19.400	41.700	202.876,30
- Directoraat Civieltechnische Werken	21.915	275.000	296.915	200.780,50
Transport, Communicatie en Toerisme	18.093	17.754	35.847	26.516,60
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	10.432	31.991	42.423	27.268,00
Totaal	924.400	1.391.559	2.315.959	1.919.556,00

Bron: Ministerie van Financiën, Afdeling Thesaurie Inspectie

Middelen per ministerie staatsbegroting 2007

Ministerie	Middelen
Justitie en Politie	56.356
Binnenlandse Zaken	15.946
- Directoraat Algemene Zaken	3.122
- Milieubeheer	30
Regionale Ontwikkeling	4.757
- Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland	-
Defensie	5.791
Buitenlandse Zaken	12.909
Planning en Ontwikkelingssamenwerking	6.670
Financiën	31.907
- Directoraat Belastingen	1.305.226
Handel en Industrie	7.383
Landbouw, Veeteelt en Visserij	40.931
Natuurlijke Hulpbronnen	101.001
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	12.060
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	55.186
Onderwijs en Volksontwikkeling	16.079
- Directoraat Cultuur	60
- Sport- en Jeugdzaken	-
Volksgezondheid	42.022
Openbare Werken	6.015
- Bouwkundige werken	0.00
- Directoraat Civieltechnische werken	149.978
Transport, Communicatie en Toerisme	53.219
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	51.111
Totaal	1.977.759

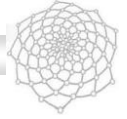
Bijlage 10

Onderhandse gunningen in 2007

Nr.	Datum	Ministerie	Omschrijving	Bedrag in		
				SRD	US\$	EURO
1	30 april	Openbare Werken	Verrichten van bluswerkzaamheden op de vuilstortplaats te Ornamibo	44.099,00		
2	9 mei	Openbare Werken	Reconditioneren van de toegangsweg te Drielsma aan de Sir Winston Churchillweg aan de Suriname Rivier	40.160,00		
3	13 juni	Openbare Werken	Schilderen van een hoogbouwschool te Von Freyburg in het district Saramacca	85.000,00		
4	13 juni	Regionale Ontwikkeling	Bewaken en beveiligen van de Kwakoemarkt over de periode 15 maart tot en met 31 december 2006	57.570,00		
5	13 juni	Regionale Ontwikkeling	Aanschaf van technische apparatuur ten behoeve van de afdeling voorlichting en radio Boskopu	71.854,00		
6	5 juli	Binnenlandse Zaken	Levering van 200 stuks vuistvuurwapens met toebehoren en munitie ten behoeve van CIVD	736.297,78		
7	5 juli	Defensie	Aanpassingen van gebouw 7 van de marinebasis te Boxel; werkzaamheden voor aanleggen tegels en herinrichting van het verdieping-gebouw 7		25,550.00	
			Plaatsen van extra airco's brandpreventiepunten en aanpassingen van de nutsvoorzieningen		29,295.00	
8	5 juli	Openbare werken *	Verrichten van meerwerken met betrekking tot het project asfalteren en herasfalteren en rehabiliteren van 175 km aan wegen in diverse districten		3,537,740.31	
			Verrichten van meerwerken met betrekking tot het project asfalteren en herasfalteren en rehabiliteren van 175 km aan wegen in diverse districten		4,878,231.09	
9	16 juli	Openbare Werken	Directieleveringen ten behoeve van het project nieuwbouw Huis van Bewaring te Santo Boma		200,000.00	
10	16 juli	Defensie	Dokbeurt van het patrouillevaartuig P401 van de Marine van het Nationaal leger		39,775.32	
11	24 juli	Onderwijs en Volksontwikkeling	Verwijderen van gascilinders H2s van het NATIN-complex	10.476,00		
12	7 september	Justitie en Politie	Levering van 25 stuks kogelwerende vesten	35.625,00		
Totaal				1.081.081,78	8,710,591.72	

Bron: Rekenkamer van Suriname

* Bij de onderhandse gunning van 5 juli 2007 is door het Ministerie van Openbare Werken een gunning verleend aan twee aannemers.

Bijlage 11
Aan ambtenaren uitbetaalde salarissen over het jaar 2007

Ministerie/Directoraat	Totaal	
	Ambtenaren	Bedrag
Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu	324	3.729.757,25
Binnenlandse Zaken	1046	10.150.406,84
- Algemene Zaken	624	13.706.024,31
Buitenlandse Zaken	197	2.638.855,09
Defensie	2950	32.720.751,07
Financiën	1351	16.959.102,80
Handel en Industrie	458	4.630.084,90
Justitie en Politie		
- Justitie	1003	17.547.458,10
- Politie	2707	47.478.199,18
Landbouw, Veeteelt en Visserij	1156	10.449.637,75
Natuurlijke Hulpbronnen	666	5.842.308,12
Onderwijs en Volksontwikkeling		
- Onderwijs	10161	116.253.637,69
- Cultuur en CCS	343	2.812.081,82
- Sport en Jeugdzaken	271	2.576.969,00
- Bijzonder Onderwijs	3906	39.764.444,70
Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	570	5.570.725,39
Openbare Werken		
- Bouwkundige Werken en Dienstverlening	785	7.591.846,13
- Civieltechnische Werken	1101	9.530.232,90
Planning en Ontwikkelingssamenwerking	76	1.025.439,96
Regionale Ontwikkeling	4992	32.531.337,31
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	2422	20.304.149,53
Transport, Communicatie en Toerisme	598	6.026.179,47
Volksgezondheid		
- Academische Ziekenhuis	1465	18.260.921,71
- 's Lands Psychiatrische Inrichting	453	5.483.736,44
- Streek Ziekenhuis Nickerie	310	4.415.150,43
- Milieubeheer	1565	15.106.779,63
- Volksgezondheid	500	5.593.195,28
- 's Landshospitaal	726	10.067.092,94
Subtotaal	42724	468.766.505,74
ABS	94	1.245.510,45
Totaal	42818	470.012.016,19

Bron: Ministerie van Financiën (Cebuma)

Trefwoordenlijst
A

aandeelhoudersregister	18
ABB.....	14, 29
accountancy	8
accountancy, bedrijfskunde en rechten	8
achterstanden	20, 21, 23
administratief-organisatorische bijstand.....	63
administratieve- en overheidsorganisatie	8
apparatuur.....	14
archivering.....	8
auditors.....	9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 23, 24
auditperformance	8, 11, 13, 23, 25
auditprogramma.....	8, 10, 11, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 34, 39, 40, 42, 43, 45, 46, 47, 50, 51, 52, 55, 65, 66, 70
auditprogramma's	8, 10, 11, 20, 23, 24, 27, 55
automatisering.....	8
autorisatie.....	47, 48, 82

B

Bankwet	51
bedrijfskunde	8
<i>Begrotingsadministratie en begrotingsverantwoording</i>	18
begrotingsartikeleniveau.....	18
begrotingsrekening	14, 18, 20, 23, 25, 49
begrotingsrekeningen	18, 19, 20
begrotingstekort	22
begrotingsuitputting.....	18
beheersingsinstrumenten	18
belastingplicht	65
belastingrecht	9
belastingwet	14
beleidsmaatregel.....	48
beleidsmaatregelenniveau.....	18
beleidsprioriteit	11
Beleidsprogramma	22
Beschikkingen	23
besluitvormingsproces	4
best practices	9
bestuurspraktijk	12
bevoorschotting.....	63
bezoldigingsbedragen.....	13
bezoldigingsstructuur	13, 16, 17
bezuinigingsoperaties	57
buitensporige stijging van de personeelsuitgaven	22

C

capaciteitsverbetering	8
CAROSAI	10
casinobelasting	65, 67
Centrale Landsaccouuntantsdienst, 19	
CLAD	8, 19, 20, 21
comptabiliteitsbesluit.....	14
computers.....	8
contractregisters.....	18
credit rating.....	56

D

De Nationale Assemblée	11
------------------------------	----

decentralisatie	11, 13, 59
déchargeverlening.....	20
dienstvoertuig	24
digitalisering	8
DNA	6, 7, 8, 19, 20, 46
Doelmatigheid	55
doelmatigheidscontrole	11
doelmatigheidsonderzoek	10, 55
doeltreffendheid.....	12, 15, 16, 55
doeltreffendheidsonderzoek	55
domeingrond	49, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102
doorstromingsproces.....	57

E

economische grootheden	55
------------------------------	----

F

financieel beheer	5, 18
financieel management.....	11
financiële administratie	5, 18, 19
financiële en materiële voorzieningen	12
FINIS.....	18
Fitch Agency.....	56
frequentie.....	17
functievervulling.....	13

G

geheimhoudingsplicht	20
Geregistreerde verplichtingen.....	56
gesubsidieerde instellingen	63
getrouwheid.....	21, 63
goedkeurende accountantsverklaring	19, 63
good governance	11
grondwet.....	15
grondwettelijke taken	6

H

Handboek doelmatigheidsaudit ..	55
hervormingsproces.....	57
Hoog College van Staat	6, 12, 17

I

informaticasysteem	56
informatiestroom.....	18, 20
institutionele versterking.....	4, 5, 6, 8, 11, 13
integriteit	6, 11
International Organization of Supreme Audit Institutions	10
INTOSAI	10

K

kapitaalverstrekking	18
kennismanagement.....	9
korte termijn.....	8, 15
kredietwaardigheid van Suriname	56
kwalitatief verbeteren.....	4
kwaliteitsverbetering.....	8

M

maatschappelijk belang	21
meerjarenbegroting	13, 14
Moody's Rating.....	56

O

Obligoplafond	51
onafhankelijke positie.....	6, 12
Onderhandse gunningen	114
openbaar bestuur	8
Opleiding en training	9
opleidingsniveau.....	7, 9
ordelijke administratie	63
organisatiestructuur.....	5, 12, 13
organisatorische veranderingen	4, 6
overgangsfase	5
<i>overheidsadministratie</i>	11, 18, 19, 20, 29
overheidscomptabiliteit.....	9
Overwerk	24, 58
overwerkbeschikkingen.....	58
Overwerkvergoeding	58

P

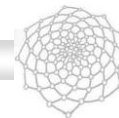
parastatale instellingen	20, 21
permanente sturing	18
personeelskosten	23
personeelsuitbreiding	57
Personeelswet	23, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 39, 40, 42, 43, 45, 70
postacademisch onderwijs	9
<i>Project Versterking Rekenkamer</i> ..	8
projectteams	14
publieke sector	13, 57
PW	29, 67, 70

R

randvoorwaarden	12, 17
rapportageformulier	21
Rapportageplicht	20, 21
rechtmatigheid.....	6, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 33, 34, 39, 40, 42, 43, 45, 51, 58, 63, 65
rechtmatigheidsaspect	4, 5
rechtmatigheidsaspect	18
rechtmatigheidsonderzoek.....	23, 47
rechtmatigheidsoordeel	25
rechtmatigheidstoetsing	27
rechtspersonen.....	20
rechtspersoonlijkheid	21, 99
rechtssubject	21
rekenkameronderzoek	13, 23
rekenplichtigen	20, 21, 63
resoluties	26, 27, 28, 30, 32, 34, 35, 39, 40, 42, 44, 45, 46, 47
richtinggevend	6

S

Schatkistbiljetten	51
Schatkistpapier	51
Schatkistpromessen	51
schuldproblematiek	56
sectorstudies	8
seminars	11
staatsadministratie	21
Staatsobligaties	51
standaardiseren	
controlewerkzaamheden	10
Standard and Poor's Agency	56
standplaats	24, 45
Startfonds	4, 8
startkwalificatie	9
Subsidies	24, 63

subsidieverlening	63, 64
Subsidieverstrekking	63
sui generis	15, 17

T

technische hulpmiddelen	8
toekomstvisie	6
toepasselijke wet- en regelgeving ... 23, 24, 25, 26, 28, 33, 34, 39, 40, 42, 43, 45, 46, 51, 65	
tuchtstraffen.....	43

U

uitbetaalde salarissen	115
-------------------------------------	-----

uniforme aanpak	10
Up-to-date.....	8

V

vast dienstverband	7
veranderingsproces.....	8
verbeterde Infrastructuur.....	8
vermakelijkheidsbelasting.....	24, 59

W

Werkloosheid.....	57
Wet Casinobelasting	65
wet- en regelgeving5, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 33, 34, 39, 40, 41, 42, 43,	

45, 46, 47, 51, 65, 66, 72, 73, 77, 79, 84, 89, 94	
Wet op de Staatsschuld	51
wettelijke regelingen. 14, 20, 37, 63	
wettelijke verplichting	21
woord van waardering.....	56

Z

zorg voor rechtmatigheid	21
--------------------------------	----

